TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORTAOKULLARDA OKUTULAN SEÇMELİ DERSLERİN SEÇİMİNDE VELİLERİN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURDUĞU KRİTERLERİN İNCELENMESİ

Mustafa ASLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2014

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ORTAOKULLARDA OKUTULAN SEÇMELİ DERSLERİN SEÇİMİNDE VELİLERİN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURDUĞU KRİTERLERİN İNCELENMESİ

Mustafa ASLAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Birsel AYBEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2014

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Birsel AYBEK
(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Songül TÜMKAYA

Üye: Yrd. Doç. Dr. Memet KARAKUŞ

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
…./…./2014

Prof. Dr. Yıldırım Beyazıt ÖNAL
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ORTAOKULLARDA OKUTULAN SEÇMELİ DERSLERİN SEÇİMİNDE VELİLERİN GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURDUĞU KRİTERLERİN İNCELENMESİ

Mustafa ASLAN

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Birsel AYBEK
Haziran 2014, 137 sayfa

Bu çalışma ortaokullarda okutulan derslerin seçiminde velilerin göz önünde bulundurduğu kriterlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma Tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın amacına uygun olarak velilerin, seçmeli derslerin amaçları, içeriği, öğrenme öğretme süreçleri ve değerlendirme süreçleri ve seçimine ilişkin görüşleri ile seçmeli dersler programı uygulamalarına ilişkin genel görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın evreni 2012-2013 Öğretim yılında Diyarbakır ili merkez ilçelerinde (Yenişehir, Bağlar, Sur ve Kayapınar) ortaokul 5.sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır. Araştırmaya 400 öğrenci velisi katılmıştır.

Bu araştırmada kullanılan anket formu araştırmacı tarafından bu alandaki literatür taranarak ve uzman görüşlerine başvurularak hazırlanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgilere ilişkin sorular, ikinci bölümde seçmeli derslerin seçimine ilişkin sorular yer almıştır.

Araştırma sonucunda velilerin seçmeli ders seçiminde öğrencinin ilgi ve yeteneklerinden ziyade okulun fiziksel şartlarını göz önüne aldığı belirlenmiştir. Genel olarak seçmeli derslerin öğrenciler için gerekli ve yararlı olduğu ifade edilmiştir. Bunanla birlikte velilerin öğrencilerin seçmeli derslerinin verimli yürütülmesini istedikleri belirlenmiştir. Ayrıca seçmeli dersin branş öğretmenin olmaması öğrenci velilerini kaygılandırdığı belirlenmiştir. Fiziksel şartların yetersizliği nedeniyle okul yönetimi velileri başka ders seçmek için tavsiyelerde bulunduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışma neticesinde öğrenci cinsiyetinin ders seçiminde etkili olmadığı

saptanmıştır. Seçmeli dersler programında yenileşme ve gelişme çalışmalarına ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seçmeli dersler, ortaokul, öğretim programı, ders programı program değerlendirme.

ABSTRACT

EXAMINATION OF CRITERION THAT PARENTS CONSIDER FOR SELECTING ELECTIVE COURSES IN MIDDLE SCHOOL

Mustafa ASLAN

Master Thesis, Depatmant of Educational Sciences
Supervisor: Assist. Prof. Dr. Birsel AYBEK
June 2014, 137 pages

Purpose of this study is to examine the criteria that parents consider while they are electing courses for their children in middle school. This is a survey study. Parents' perceptions on purposes, content; teaching, evulation, selection processes of electivecoursesand parents' general perception on elective courses were asked.

Universe of study defined as parents of middle school fifth grade students who were living in centrum of Diyarbakır during 2012-2013 education year. Four hundred parents participated the study.

Data collected through questionnaires. Investigater developed the questionnaire. Investigater provided expert evaluation for questionnaire to establish content validity. Questionnaire contains two parts. First part asks demographic information and second part is about selection process of elective courses.

Findings revealed that rather then students' interests and abilities parents consider physical conditions of school while selecting elective courses. Parents emphasized the importance of elective courses. They believed that elective courses are useful and neccesary for their children's dvelopment. Parents demanded improvement in effectivenes of the courses. Parents critized the fact that elective course were not taught by it's own branch teacher. Findings also exhibited that schoo ladministration demand parents to alter their choice of elective cource because of physical inadequencies of school. Genderdid not showup as a factor for elective course selection. Elective course applications need improvement.

Keywords: Elective courses, secondary school, curriculum, courses, program evaluations.

ÖNSÖZ

Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki 5.sınıf velilerinin seçmeli dersleri seçerken seçim kriterlerine ve seçmeli derslere yönelik görüşleri neler olduğu sorusuna yanıt arayan bu araştırma, birçok kişinin emeği ile gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle çalışmanın her aşamasında beni motive eden, yardımlarını esirgemeyen ve bana güvenini sürekli belirterek güç veren değerli hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Birsel AYBEK' e sonsuz teşekkür ederim. Dönütleriyle tezimin geliştirilmesine değerli katkılarda bulunan ve yüksek lisans tez jürimde yer alan saygı değer hocalarım Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARAKUŞ ve Prof. Dr. Songül TÜMKAYA' ya, yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve deneyimlerinden yararlandığım hocam Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY' a ve araştırmaya katılarak bana yardımcı olan velilere çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim süresince her zaman yanımda olan, bana destek veren yardımlarını hiç bir zaman esirgemeyen canım eşim Merva ASLAN' a ve oğlum Muhammed'e sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET ..... **iii**
ABSTRACT ..... **v**
ÖNSÖZ ..... **vi**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **ix**

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1. Problem 5
1.2. Araştırmanın Amacı 5
1.3. Araştırmanın Önemi 6
1.4. Sayıltılar 6
1.5. Sınırlılıklar 7
1.6. Tanımlar 7

BÖLÜM II
KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Açıklamalar 8
2.1.1. Türkiye'de Seçmeli Ders Süreci 8
2.1.2. Seçmeli Derslerle İlgili Sorular 38
2.1.3. Gelişmiş Ülkelerde Seçmeli Ders Uygulaması 43
2.2. İlgili Araştırmalar 48
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar 48
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 56

BÖLÜM III
YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli 58
3.2. Evren ve Örneklem 58

3.3. Veri Toplama Araçları 61
3.4. Verilerin Toplanması 61
3.5. Verilerin Analizi 62

BÖLÜM IV
BULGULAR

4.1. Velilerin Seçmeli Derslere Yönelik Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular 63

BÖLÜM V
TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum 107

BÖLÜM VI
SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar 115
6.2. Öneriler 117
6.2.1. Araştırma Sonuçları İle İlgili Öneriler..... 117
6.2.2. Yapılacak Araştırmalar İçin Öneriler 118

KAYNAKÇA 119
EKLER 122
ÖZGEÇMİŞ 137

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. İstanbul Atatürk Lisesi 1955-1956 Eğitim – Öğretim Yılı Ders Programı..... 9
Tablo 2. İstanbul Atatürk Lisesi 1955-1956 Eğitim- Öğretim Yılı Ders Programının Özel Dersleri 10
Tablo 3. IX. Milli Eğitim Şurasında Belirtilen Seçmeli Dersler Listesi 15
Tablo 4. IX. Milli Eğitim Şurasında Programa Konulan Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi 17
Tablo 5. IX. Milli Eğitim Şurasında Meslek Liseleri İçin Programa Konulan Seçmeli Derslerin Listesi 19
Tablo 6. IX. Milli Eğitim Şurasında Programa Konulan Bütün Liselerde (Modern Fen ve Matematik Programı Uygulayanlar Hariç) Uygulanacak Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı 21
Tablo 7. Eylül 1998'de Seçmeli Derslerle İlgili 2492 Sayılı Tebliğler Dergi'nde Yayınlanan İlköğretim Haftalık Ders Çizelgesi 25
Tablo 8. Eylül 1998'de Seçmeli Derslerle İlgili 2492 Sayılı Tebliğler Dergi'nde Yayınlanan Seçmeli Ders Listesi 26
Tablo 9. İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi 27
Tablo 10. 2007–2008 Öğretim Yılında (1–7. Sınıflar) Uygulanacak İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi 30
Tablo 11. 2007–2008 Öğretim Yılında, Kademeli Geçiş Nedeniyle İlköğretim Okulları 8. Sınıfında Uygulanacak Haftalık Ders Çizelgesi 31
Tablo 12. 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Programı 33
Tablo 13. Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet Dağılımı 59
Tablo 14. Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Dağılımı 59
Tablo 15. Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenim Durumu Dağılımı 60
Tablo 16. Araştırmaya Katılan Velilerin Meslek Durumu Dağılımı 60
Tablo 17. Araştırmaya Katılan Velilerin Aylık Gelir Dağılımı 61
Tablo 18. Araştırmaya Katılan Velilerin Seçtikleri Seçmeli Derslerin Dağılımı 64
Tablo 19. Velilerin Seçmeli Dersi Alırken Öğrencinizin Fikrini Alıp Almadıklarına İlişkin Cevapların Dağılımı 65
Tablo 20. Seçmeli Ders Tercih Ederken Belirtilen Seçeneklerin Ne Derece Dikkate Alındığına İlişkin Bulgular 66

Tablo 21. Eğitim-Öğretim Yılı Başında Okul Yönetimi Tarafından Seçmeli Dersler Hakkında Bilgi Verilip Verilmediğine İlişkin Cevapların Dağılımı 67
Tablo 22. Okul Yönetimleri Tarafından Eğitim-Öğretim Yılı Başında Seçmeli Derslerin Özellikleri Hakkında Bilgi Verilmeyen Velilerin Bu Konuda Bilgi Verilip Verilmemesi Gerektiğine İlişkin Cevapların Dağılımı 67
Tablo 23. Okullarda Okutulan Seçmeli Ders Uygulaması Gerekli Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı 68
Tablo 24. Velilerin Seçmeli Ders Uygulamasını Yararlı Bulup Bulmadıklarına İlişkin Cevapların Dağılımı 69
Tablo 25. Velilerin Seçmeli Ders Uygulamasının Problemsiz Bir Şekilde Yürütülüp Yürütülmediğine İlişkin Cevapların Dağılımı.....69
Tablo 26. Seçmeli Ders Uygulamasının Verimli Yürütülmediğine İlişkin Bulguları 71
Tablo 27. Seçmeli Ders Uygulamasının Öğrencilere Hangi Davranışları Kazandırması Gerektiğine İlişkin Bulguların Dağılımı 73
Tablo 28. Seçmeli Ders Uygulamasının Öğrencilere Hangi Davranışları Kazandırdığına İlişkin Bulguların Dağılımı 75
Tablo 29. Seçmeli Ders Çeşitliliğini Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Verilen Cevaplarının Dağılımı 76
Tablo 30. Öğrencilerin Bir Yıl İçerisinde Alabildikleri Seçmeli Ders Sayısının Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı 77
Tablo 31. Sizce Seçmeli Derslerin Sürekliliği İle İlgili Verilen Cevaplarının Dağılımı 77
Tablo 32. Seçmeli Derslerin Ders Saatinin Yeterli Olup Olmadığına Dair Verilen Cevapların Dağılım 78
Tablo 33. Seçmeli Derslerin Haftalık Ders Saatinin Yetersiz Olduğunu Düşünen Velilerin Gösterdikleri Nedenlere İlişkin Bulgular 79
Tablo 34. Öğrenciniz Seçmeli Derslere Gereken Önemi Verip Vermediklerine İlişkin Cevapların Dağılımı 80
Tablo 35. Öğrencisinin Seçmeli Derslere Gereken Önemi Vermediğini Düşünen Velilerin Nedenine İlişkin Bulgular 80
Tablo 36. Seçmeli Derslerin Mecburi Derslerle Mukayesesine İlişkin Bulgular 81
Tablo 37. Velilerin Öğrencilerinin Akademik Başarısına İlişkin Verdiği Cevapların Dağılımı.....82

Tablo 38. Öğrencisinin Seçmeli Derslerdeki Başarısı Düşük Olduğunu Belirten Velilerin Bunun Nedenleri İlişkin Bulgular 83
Tablo 39. Öğrencisinin Seçmeli Derslerdeki Başarısı Yüksek Olduğunu Belirten Velilerin Bunun Nedenlerine İlişkin Bulgular 84
Tablo 40. Velilerin Okulun Fiziksel Koşulları Nedeniyle Seçemediği Derslerin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı 84
Tablo 41. Seçmeli Ders Seçiminde Okul Yönetiminin Veliye Tavsiyelerinin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı. 85
Tablo 42. Seçmeli Ders Seçiminde Okul Yönetiminin Ne Derece Etki Bıraktığına İlişkin Dağılımı 86
Tablo 43. Okul Yönetiminin Seçmeli Ders Seçiminde Neden Tavsiyelerde Bulunduğuna İlişkin Bulgular 87
Tablo 44. Okul Yönetimi Tarafından Velilere Tavsiye Edilen Seçmeli Derslerin Dağılımı....88
Tablo 45. Öğrencilerin Cinsiyetine İlişkin Dağılımı....89
Tablo 46. Seçmeli Ders Seçiminde Öğrencinin Cinsiyetinin Etkisinin Bulunup Bulunmadığına İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı 89
Tablo 47. Seçmeli Ders Seçiminde Öğrencinin Cinsiyetinin Etkisi Olduğuna İnanan Velilerin Bunun Nedenine İlişkin Bulgular 90
Tablo 48. Seçilen Seçmeli Derslerin Öğrencilerin Belirtilen Gelişim Alanlarına Ne Derece Etki Bıraktığına İlişkin Bulgular....91
Tablo 49. Seçmeli Derslerin Öğrencinin İş ve Mesleki Hayatına Etki Edip Etmeyeceğine İlişkin Cevapların Dağılımı 92
Tablo 50. Seçmeli Ders Uygulaması Hangi Kademede Verilmesinin Uygun Olacağına İlişkin Dağılımı 93
Tablo 51. Seçmeli Ders Uygulamasının Tüm Sınıflarda Okutulması Gerektiğini Düşünen Velilerin Nedenlerine İlişkin Bulgular....94
Tablo 52. Seçmeli Derslerde Ölçme Ve Değerlendirmenin Ne Şekilde Olmasına İlişkin Cevapların Dağılımı 95
Tablo 53. Mevcut Ölçme Ve Değerlendirme Sisteminin Veliyi Daha Basit Bir Ders Seçmesinde Etkisinin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı. 95
Tablo 54. Seçmeli Derslerin Daha Verimli Geçmesi İçin Yapılacak Çalışmalara İlişkin Bulgular....96

Tablo 55. Seçmeli Derslerin Bir Eğitim-Öğretim Yılı İçinde Öğrenciden Alınan Dönüte İlişkin Cevapların Dağılımı 97
Tablo 56. Seçmeli Ders Uygulamasında Derslerin Branş Öğretmenin Olmamasının Veliyi Kaygılandırıp Kaygılandırmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı.....98
Tablo 57. Seçmeli Derslerdeki Branş Öğretmenin Olmamasından Ötürü Kaygılanan Velinin Kaygı Nedenine İlişkin Bulgular.....98
Tablo 58. Seçmeli Dersler Arasında Mecburi(Zorunlu) Ders Olmasını İstedikleri Dersin Olup Olmadıklarına İlişkin Cevapların Dağılımı 99
Tablo 59. Mecburi(Zorunlu) Ders Olmasını İstediğiniz Seçmeli Derslerin Hangisinin Olduğuna İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı 101
Tablo 60. Mecburi Ders Olmasını İstediğiniz Seçmeli Derslerin Nedenine İlişkin Cevapların Dağılımı 102
Tablo 61. Seçmeli Ders Uygulaması Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı 103
Tablo 62. Seçmeli Ders Uygulamasının Bölgesel Olmasını İsteyen Velilerin Nedenlerine İlişkin Bulgular 103
Tablo 63. Seçmeli Dersi Seçme Süresinde MEB Sitesinden Gerekli Video Kaydını İzlenip İzlenmediğine İlişkin Cevapların Dağılımı 104
Tablo 64. Videoyu İzleyen Velilerin Ders Seçiminde Etkisinin Ne Derece Olduğuna İlişkin Cevapların Dağılımı 105
Tablo 65. Milli Eğitim Bakanlığının Sitesinde Yapılan Tanıtımda Bulunan Eksiklere İlişkin Cevaplar 105

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde insanoğlunu yeni bir dönem beklemektedir. Devletler gelecek dönemin koşullarına göre gereken önlemlerini almaktadır. Fen ve teknoloji bilimindeki yeni gelişmeler, kültür geçişleri, ülkeler arasındaki ekonomik mücadele ve dayanışma, yeni ülke gruplarının ortaya çıkması ve globalleşme, özgürlük ve demokrasi kavramının anlamının değiştirmesinden ötürü bireyler bu değişmelere ayak uydurabilecek şekilde eğitilmelidir.

Çağımız, dünya tarihi içinde önemli gelişmelerin hızlı yaşandığı bir dönemdir. Bilginin hızla artması ve bilgiye ulaşmanın giderek kolaylaşması eğitim programlarının da bu yöndeki ihtiyaçları karşılama düzeyini artırmıştır. Bu yüzden okul programlarının bu geniş bilgi ve becerileri kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Eğitim sisteminin geliştirilmesi nitelik açısından çağdaş standartlara ulaşmasının bir yolu da bilim ve teknolojideki gelişmelere uygun program çalışmalarının yapılmasıdır. Bu bağlamda öğretim programlarının geliştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ülkemizde de bilgi ve beceriye sahip genç bireyler yetiştirme amacıyla öğretim programlarının yenilenmesinde önemli çabalar sarf edilmektedir. Devletler bu toplumsal kurumlarda daha iyi bir eğitim verebilmek için eğitim politikalarını oluşturmaktadır.

Eğitim politikaları geliştirilirken, toplumsal uzlaşma sağlanması, topluma eğitim politikalarının açıklanması ve toplumun ikna edilmesi gerekir. Toplumun yerine birkaç yasa yapıcının, birkaç bilim insanının eğitim politikalarını belirlemesi gizil olarak şu amacı taşır: “Sen düşünemezsin. Ben senin yerine düşünürüm.” Böyle bir algı ise, eğitim politikalarına dönük iyi niyet ve kabullenmeyi güçleştirir. Eğitim politikalarının etkileri uzun yıllar sonra ortaya çıkacaktır. Devletler buna yönelik olarak eğitim politikaları hazırlarlar. Eğitim politikası üreticileri, gündelik olgu ve olaylar üzerinden hareket ederek etkisi yıllar sonra ortaya çıkabilecek kararları, yeterince irdelemeden alırlar. Dolayısıyla bir eğitim yatırımının sonucunun ortalama 20-25 yılda ölçülebildiği düşünüldüğünde, eğitim politikası belirleyicileri, almış oldukları yanlış kararlar nedeniyle bedel ödememektedir. Çünkü 20-25 yıl sonra o yanlış ya da doğru kararı alanların isimleri bile hatırlanmamakta ve bedelini bütün bir ulus ödemektedir. Bunun çok net örneklerini ülkemizde görmekteyiz ve tek tek ele alacağız ancak dünyadan bir

örnek vermek gerekirse; 4 Ekim 1957'de Sovyetler Birliğinin Sputnik1 roketini uzaya göndermesi sonucunda, ABD eğitiminde büyük bir şok yaşanmış ve bunun sonucu olarak, yeni eğitim politikalarının geliştirilmesi amacıyla, büyük yatırımlar yapılmıştır. Bu yatırımlar özellikle de, matematik, pozitif bilimler ve yabancı dil alanında yoğunlaştırılmıştır. Bu eğitim politikaları, ABD'ye Ay'a yolculuk yapan ulus sıfatını kazandırmıştır (Yapıcı, 2006).

Okullar, belirli amaçlar doğrultusunda bireyleri eğitmek için kurulmuş kurumlardır. Her ülkenin eğitimle ilgili genel hedefleri vardır. Okul programları hazırlanırken de, bu genel hedefler esas alınarak farklı seviye ve yapılardaki okulların programları tespit edilir. Buna göre her okulda okutulacak olan dersler ve içerikleri belirlenir. Ayrıca her seviyedeki okul öğrencilerinin kendine özgü bir takım özellikleri vardır. Her bireyin özel becerisi, genel becerisi ve ilgisi farklıdır. Kalite açısından bireylere iyi bir eğitim verilmek isteniyorsa, hem okul programlarının hazırlanmasında hem de uygulanmasında bireysel özelliklerin dikkate alınması gerekmektedir (Kıncal, 1990).

Eğitimin tanımlarından birisi de istendik yönde davranış değişikliğidir. Bu değişme eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Okullar eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur (Fidan, 1985). Eğitimin birçok işlevi bulunmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri bireysel gelişimin anahtarı ve ülke kalkınmasında da stratejik bir öneme sahip olmasıdır. Eğitim, insanların yeme, içme barınma ihtiyaçları kadar önemlidir. İnsan hakları Bildirgesi'nde de herkesin öğrenim hakkı olduğu belirtilmektedir.

Eğitimin temel amaçlarından biri bireyleri yetenekleri doğrultusunda en iyi şekilde yetiştirilmelerini sağlamaktır. Bireylerin bu doğrultuda eğitim almaları toplumların gelişmeleri açısından önemlidir. Eğitimin amaçlarından biri de toplumsal hayata uyum sağlayabilecek bireyler yetiştirmektir. Sağlıklı bir toplum bedensel, ruhsal, sosyal yönden sağlıklı bireylerden oluşur. Bireylerin tüm yönleriyle sağlıklı olabilmesi için çocukların çok yönlü gelişimine ve eğitimine önem verilmesi gerekir.

Toplumun okullardan beklentileri içerisinde toplumun bilgi birikimini genç kuşaklara aktarmanın yanı sıra onları aynı zamanda hayata hazırlaması yer almaktadır. Okul dışındaki gerçek dünyayla öğrencinin uyumu, alacağı eğitimin kalitesiyle doğrudan bağlantılıdır. Hızla değişen dünyada okulların bu değişime ayak uydurmaları beklenmektedir. Öğrencileri eğitmekle mükellef okulların bu misyonlarını gerçekleştirme düzeyleri günümüzde tartışılan önemli konulardan birisidir.

Günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde var olan kurum ve kuruluşlar, dünyadaki değişim mantığı, küreselleşme, bölgeselleşme, özelleştirme, yerelleşme, serbestleşme gibi kavramların içeriklerini de doldurarak ve değişimin itici gücü haline getirerek, örgüt yapılarını, sistemlerini değiştirmekte ya da yeniden bu kavramlar çerçevesinde şekillendirmektedir(Özer,2011). Ülkemizin mevcut eğitim durumunu ve dünyadaki değişimleri ana hatlarıyla; okullarımızın örgüt yapısının sanayi devrimi sonrası ve etkisiyle şekillenmiş ama bilgi çağının gereklerine uygun olmaması, eğitimden beklentilerin farklılaşması, özel ya da kamu sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelik ve nicelikteki eleman ihtiyacının karşılanamaması, eğitim sistemimizin bilgiyi inşa eden ya da üreten değil onu ezberleten yada salt sunan bir mantığa dayalı olması, eğitim sistemimizin eğitim sürecini hayat boyu değil belli dönemlerdeki bireylere sunacak tarzda dizayn edilmiş olması ve bunun sonucu okul çağı dışındaki hatırı sayılır bir kitlenin gelişim ve değişimler karşısında yetersiz kalması, teknolojik değişimlerin bir sonucu olarak işlerin niteliğinin değişmesi, eğitim sistemimizde değişimi kaçınılmaz görmekte, eğitim sistemimizin şu an ki halinin ancak tarım yada sanayi dayalı toplumların ihtiyacını karşılayabileceğini ancak bilgi çağına dayalı yada özgü ihtiyaçları karşılamaktan uzak olduğunu dile getirmektedir. Eğitim sistemimiz hakkında yapılan önemli eleştirilerden biri de ülkemizin gerçek anlamda ihtiyacı olan mesleki ve teknik eğitime yönelik yönlendirmede genel anlamda eğitim sistemimizin özel anlamda ise örgün eğitim kurumlarımızın başarılı olamayışıdır(Akyüz, 2005).

Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir (Huczeynski ve Buchananan, 1991). Değişimden olumlu sonuçlar gibi olumsuz sonuçlar da beklenebilir. Değişim etkililik, verimlilik, güdülenmek ve doyum düzeyinin arttırılması gibi gelişmelerle sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz bir süreç içinde dağılma ve etkinliğin azalması ile sonuçlanırsa olumsuz olarak nitelenebilir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995).

Örgütsel değişme bir gecede veya bir hafta sonunda gerçekleşen bir şey değildir. Çok küçük çaplı bir takım değişmelerin bile çalışanlarca benimsenmesi uzun zaman alır (Özkalp ve Kırel, 2005). Örgütlerin değişime uyum sağlayamamaları yaşamlarını sürdürmeleri güçleşir. Bu durum değişim yönetimini ciddi bir problem haline getirir (Robbins, 1994). Örgütleri değişime zorlayan güçlerin tanınması değişimin etkili bir biçimde yönetilmesinde önemli bir rol oynar (Balcı, 2000;Alkan, 1992). Değişim tek bir nedene bağlanamaz. Değişim, sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönleri olan karmaşık bir süreçtir (Huczeynski ve Buchananan, 1991). Değişimi yönetme, değişimin çok hızla

gerçekleşmesi ve çok farklı sonuçlar doğurması nedeniyle örgütler için zorunluluk olmuştur.Okul, özgün bir toplumsal sistem, formal bir örgüttür. İnsanların birlikte yaşamalarının doğal bir sonucu olarak, kendiliğinden oluşan sosyal örgütlere karşılık, formal örgütler belli bir amaç için kasıtlı olarak kurulurlar (Aydın, 2010). Eğitim sistemi içinde okulun temel görevi, öğrencilere istenen davranışları kazandırma ve onları topluma hazırlamadır. Toplumdaki sosyal ve ekonomik gelişmeler, okulda çalışan personelin de düşünüş ve davranışlarındaki değişmeleri zorunlu kılar (Taymaz, 2003). Eğitim sistemini amaçlara ulaştırma görevini üstlenen okulun, hem çevredeki gelişmelere uyum sağlayacak, hem de çevrede beklenen değişmeleri oluşturulabilecek yeterliğe sahip olması gerekir (Başaran, 1988).Yönetimin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır. Okul yönetiminin görevi, okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Bursalıoğlu, 2002).

Okullarda ders programlarının zorunlu ve seçmeli dersler olarak ikiye ayrıldığı gözlenmektedir.Zorunlu dersler öğrencilerin okullarını bitirebilmek için almaları gereken temel derslerdir. Seçmeli dersler ise okulların yada öğrencilerin birçoklarının içinden seçebilecekleri derslerdir. Seçmeli derslerin öğrencileri hayata hazırladığı; ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmada faydalı olduğu kabul görmektedir. Ayrıca seçmeli dersler, öğrencilerin dünyada meydana gelen inanç ve düşünce alanıyla ilgili değişmelerden kaynaklanan yeni durumlarla yüzleşmelerine, anlamalarına ve davranış geliştirmelerine rehberlik etme imkânına sahiptir. Bu yüzden seçmeli derslerde çeşitlendirmeye gidilmelidir. Seçmeli ders sisteminin kurum, öğrenci, veli ve diğer faktörler de hesaba katılarak yapılacak müzakereler neticesinde yenilenmesi, kurumun hedeflediği öğrenme çıktılarının elde edilmesi ve öğrencilerin beklentilerinin karşılanması açısından önem arz etmektedir.

Seçmeli dersler okul programlarının ayrılmaz bir parçası olarak öğrencilerin gelişimlerine destek olmaktadır. Seçmeli dersler öğrencilerin bilişsel (bilgi, beceri) duyuşsal (ilgi, tutum), devinimsel (fiziksel hareketlilik), dil ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Farklı ilgi, ihtiyaç ve yeteneklere sahip öğrencilere programlarda farkı ders seçenekleri sunulmaktadır. Seçmeli derslerin aynı zamanda öğrencilere hayat becerileri kazandıracak özellikte olması da beklenmektedir.

1.1.Problem

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 31 Ağustos 2012'de yayımlanan 2012/37 sayılı genelgeye göre, öğrenciler ders seçimlerini Bakanlığın internet sitesi üzerinden 3-10 Eylül tarihleri arasında erişebilecekleri seçmeli ders tanıtımlarını inceleyerek yapmıştır. Öğrenci velilerinin dört gün içinde seçmeli derslerine karar verip; seçtikleri dersleri yazılı dilekçeler ile okul müdürlüklerine bildirmiştir. Öğrenci velilerinin bildirimlerinin ardından okulların, 13-14 Eylül tarihlerinde seçmeli ders sınıflarını oluşturup ders programlarını hazırlamaları planlanmıştır. Bir seçmeli dersin oluşturulabilmesi için, o dersi en az 10 öğrencinin seçmesi koşulu bu genelge ile tekrarlanmıştır. Ancak ne genelgede ne de başka bir kaynakta, 10 kişiye ulaşılamadığı için ders açılmama durumunda bu dersleri seçen öğrencilerin diğer derslere nasıl yönlendirilecekleri konusunda bilgi verilmemiştir. Bakanlık tarafından Temmuz 2012'de yayımlanan güncellenmiş *12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar* belgesinde, 10 öğrenci koşulu konusunda "esneklik sağlanacağı öngörülüyor" ifadesi kullanılıyor ancak, hangi seçmeli ders taleplerinde ve nasıl bir esneklik sağlanacağına ilişkin henüz bir açıklama yapılmamıştır. Bu belirsizliklerle birlikte öğrenilmesi gereken ana problem yukarıda belirtilen gruplarda seçmeli derslerin veliler tarafından seçilirken seçim kriterlerinin ne olduğunun araştırılmasıdır (MEB, 2007).

Yapılan bu çalışmanın yeni oluşu, bu konuda yapılabilecek çok sayıda araştırmaya duyulan gereksinimi de beraberinde getirmiştir. Gerek bu alanda seçme hakkı verilen öğrenci velilerinin gerekse de öğrencilerin seçmeli dersler konusunda karşılaşabileceği sorunlara etkin çözümler üretebilmek maksadıyla seçmeli dersi konu edinen her çalışmanın önemli katkılar sağlayacağı aşikardır. Bu gereksinimden hareketle; bu çalışmada **"Ortaokul 5.sınıf velilerinin seçmeli dersleri seçerken seçim kriterlerine ve seçmeli derslere yönelik görüşleri nelerdir?"** sorusuna yanıt aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; 5.sınıf öğrenci velilerinin seçmeli ders seçiminde göz önünde bulundurdukları kriterlerin ve seçmeli derslere yönelik görüşlerinin incelenmesidir

1.3. Araştırmanın Önemi

İlköğretim eğitimin temel basamağı olup eğitsel açıdan bireylere temel beceri ve niteliklerin kazandırıldığı öğretim kademesidir. Bu kademede öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre yönlendirilmesi önemlidir. Bireysel farklılıkların kabulünden ortaya çıkan seçmeli ders uygulamasının amacı da öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre gelişmelerini sağlamaktır. Öğrencilerin, farklı becerilerini ortaya çıkarması, değişik alanlarda bilgilendirmelerini sağlaması ve yeteneklerinin gelişmesine zemin hazırlaması açısından seçmeli ders uygulamasına gelişmiş ülkelerde önem verilmektedir. Ayrıca eğitimde bireyselliği ön plana çıkarması açısından seçmeli ders uygulaması önemlidir (MEB, 2008).

Seçmeli dersler, okul programlarının ayrılmaz bir parçası olarak öğrencilerin gelişimlerine destek olmaktadır. Seçmeli dersler öğrencilerin bilişsel (bilgi) duyuşsal (ilgi, tutum) ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Farklı ilgi, ihtiyaç ve yeteneklere sahip öğrencilere programlarda farklı ders seçenekleri sunulmaktadır. Seçmeli derslerin aynı zamanda öğrencilere hayat becerileri kazandıracak özellikte olması da beklenmektedir. İnanılmaz bir hızla değişen dünyamızda öğrencilerimizin bu değişime ayak uydurabilmeleri için onların hayat becerilerinin de geliştirilmesi gerekmektedir.

Türkiye de 2012 yılında uygulamaya konulan 4+4+4 eğitim modelinin yeni olması ve her yeni programda olduğu gibi uygulama aşamasında birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Bu eğitim modelinin sorunlu başlıklarından birisi de seçmeli derslerdir. Seçmeli dersler tercihe bırakılırken tercihin velilere bırakılmasının sonuçlarının neler olduğu merak konusu olmuştur. Velilerin seçmeli dersleri öğrencinin bireysel farklılıklarına göre seçmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmada velilerin bu önemli kriteri ve diğer kriterleri ne derece dikkate aldıkları ortaya konulmuştur. Bununla birlikte seçmeli ders seçiminde ailenin etkisinin ne olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca bu çalışmanın seçmeli ders seçiminde okul yönetiminin veliyi ne derece etkilediğini ortaya çıkarması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4. Sayıltılar

1. Veliler ölçme aracındaki soruları içtenlikle cevaplamıştır

2. Geliştirilen veri toplama aracı amacına uygundur.

1.5. Sınırlılıklar

1. Çalışma Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki velilerle sınırlıdır
2. 2012 – 2013 eğitim-öğretim döneminde 5.sınıf öğrenci velilerinin görüşleri ile sınırlıdır
3. Elde edilen veriler anket sonuçlarıyla sınırlıdır

1.6.Tanımlar

Eğitim Felsefesi: Eğitim felsefesi diğer felsefi disiplinlerden ayrı olarak, eğitimin amaçlarının meydana getirdiği ana konu üzerinde duran bir felsefi disiplindir (Akyüz, 2005).

Eğitim Programı: Eğitim programı; öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir. Bir başka deyişle, bir eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda düzenlenmiş "planlı eğitim" faaliyetlerinin tümüdür (Demirel, 2003).

Seçmeli Ders: Belli bir programa girmiş öğrencinin ortak dersler dışında seçtiği derslerdir (Taş, 2004).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VEİLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde seçmeli dersin önemi, seçmeli dersin ülkemizdeki süreci ve gelişmiş ülkelerdeki seçmeli ders uygulamaları hakkında açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca bu konu ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalara değinilmiştir.

2.1.Kuramsal çalışmalar

Bu bölümde araştırmada ele alınan temel kavramlarla ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.1.1.Türkiye'de Seçmeli Ders Süreci

Türkiye de bugüne kadar seçmeli ders uygulamasına yönelik birçok değişiklik olmuştur. Seçmeli ders uygulamasının Türkiye'deki gelişimi 1954-1955 eğitim – öğretim yılında İstanbul Atatürk Kız Lisesi'nden 35 öğretmenin oluşturulan deneme okulu komisyonu, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 22.10.1954 tarih ve 230,35.24996 sayılı emirleri üzerine deneme okulu program taslağı hazırlanmıştır.

Komisyon program taslağını hazırlarken öğrencileri ilgi ve kabiliyetlerini göz önünde bulundurarak o günün ihtiyaç alanlarına yönelik bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma neticesinde İstanbul Atatürk Kız Lisesi'nin 1955-1956 yılındaki eğitim-öğretim yılı dersleri oluşmuştur (MEB, 1983).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 22.10.1954 tarih ve 230,35.24996 sayılı toplantısında oluşan İstanbul Atatürk Kız Lisesi'nin 1955-1956 yılındaki eğitim-öğretim yılı ders programı aşağıda Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1.

İstanbul Atatürk Lisesi 1955-1956 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Programı

GENEL DERSLER	**LİSE-1**	**LİSE-2**	**LİSE-3**
Türkçe	5	5	5
Sosyal Bilgiler	5	5	5
Fen Bilgisi	5	5	5
Matematik (A/B Kurları)	5	5	5
Beden Eğitimi	3	3	2
Din Dersi	1	1	1
Rehberlik	1	1	1
Serbest Çalışma	2	2	3
Özel Dersler	8	8	8
HAFTALIK DERS SAATİ TOPLAMI	**35**	**35**	**35**

Kaynak: MEB, 1983

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 22.10.1954 tarih ve 230,35.24996 sayılı toplantısında oluşan İstanbul Atatürk Kız Lisesi'nin 1955-1956 yılındaki eğitim-öğretim yılı ders programının özel dersleri (seçmeli dersler) aşağıda Tablo 2' de verilmiştir

Tablo 2.

İstanbul Atatürk Lisesi 1955-1956 Eğitim- Öğretim Yılı Ders Programının Özel Dersleri

ÖZEL DERSLER	DERS SAATİ
Almanca	4 veya 6 saat
Fransızca	4 veya 6 saat
İngilizce	4 veya 6 saat
Resim İş	6
Müzik	6
Biçki-Dikiş	2
Yemek Pişirme	2
Ev İdaresi	2
Çocuk	2
İlk Yardım	2
Daktilo	2

1.Genel Dersler Toplamı 23 Saattir.

2.Öğrenci her yıl 8 saat tutarında Özel Ders seçer.

3.Özel Ders birer yıllık bütünler halinde tertiplenmiştir.

4.Öğrenci aynı Özel Dersi 2 yıl veya 3 yıl almak zorunda değildir.

5.Özel Ders seçiminde öğrenciye gerekli rehberlik yapılır.

Kaynak: MEB, 1983

Bu program ülkemizde seçmeli ders uygulaması bakımından ilk deneme programıdır. Ders çizelgesinde belirtilen "özel dersler" kavramı günümüzde seçmeli ders kavramına karşılık gelmektedir. Çizelgede verilen özel derslerin ders saatini kriter olarak aldığımızda ilk deneme çalışması olmasına rağmen seçmeli derslerin ne derece önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Seçmeli ders uygulamasına yönelik çalışmaların ikincisi 1970 yılında VIII.Milli Eğitim Şurasında alınan kararlar oluşturmaktadır. Şurada seçmeli ders uygulamasına yönelik kararlar şöyledir (MEB, 1991):

1. Birinci devre ortaöğretim: Yanlış ve erken bir seçimi önlemek için bu devrede öğretim ihtisaslaşmaz. Ancak, öğrencilere seçmeli dersler, ders dışı

eğitsel ve sosyal faaliyetler, öğretmen-veli ilişkileri, sürekli gözlemler ve rehberlik yolu ile istidat ve kabiliyetlerini anlama, buna göre ya ikinci devrenin çeşitli programlarına yönelme, yada hayata hazırlanma bakımından yapılır.

2. Yöneltme sınıfı (9.sınıf) genel, mesleki ve teknik orta öğretim ikinci devresinin birinci yılıdır.
3. Yöneltme sınıfında genel kültürü sağlayan ortak mecburi dersler ile öğrencileri, istekleri de dikkate alınmak suretiyle kabiliyetlerine göre sonraki yıllarda çeşitli programlara yönelten seçmeli dersler vardır. Ortak mecburi dersler bütün mesleki ve teknik okulların birinci sınıflarında da aynen uygulanır; ancak seçmeli derslerin tespitinde okulun amaçları ve özellikleri dikkate alınır ve gerekiyorsa haftalık ders saati artırılabilir.

VIII. Milli Eğitim Şurasında seçmeli ders uygulamasına yönelik kararlarda ortaöğretim kademesi dikkate alınmıştır. İlköğretim kademesine yönelik seçmeli ders uygulaması gündeme gelmemiştir. Bu şurada öğrencilerin seçmek istediği seçmeli dersler değil de okulun kendi amaçlarına ve fiziki yapısına uygun dersler programa eklenmiştir. Bu dönemde uygulanan seçmeli ders eğitiminde öğrenci merkeze alınmamıştır. Okulun imkanları göz önünde bulundurularak okulun amaçları hedef edinilmiştir (MEB, 1991).

Seçmeli ders uygulamasına yönelik geçmiş dönemde en etkili kararlar IX. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlar gelmektedir. O zamana kadar seçmeli ders uygulaması sadece lise programlarına konulmuştur. IX. Milli Eğitim Şurasıyla birlikte seçmeli ders uygulaması ilkokul ve orta okul programlarında yerini almıştır. Bu dönemde seçmeli ders uygulamasına yönelik derslerin temel amacı öğrenciye meslek hayatında kolaylık sağlaması amacıyla konulmuştur (MEB, 1974).

IX. Milli Eğitim Şurası'nda ortaokul (ilköğretim ikinci basamak), temel eğitimin ikinci kademesi olarak Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları ve temel ilkeleri uyarınca; çevrenin coğrafi, ekonomik, sosyal ve kültürel özeliklerini de göz önünde tutarak, çeşitli iş ve uğraşı alanlarında ilgi ve kabiliyetlerini deneme ve geliştirme fırsatı vermek; böylece ileride işe yönelmede ve meslek seçiminde daha isabetli karar vermelerine yardımcı olmak; ile görevli milli bir eğitim ve öğretim nitelendirilmiş ve aşağıdaki kararlar alınmıştır (MEB, 1974).

IX. Milli Eğitim Şurası'nda Ortaokul Programındaki Seçmeli Derslerin Amaçları:

1. Öğrencilerin kendilerine özgü bireysel ilgi ve yeteneklerini tanıyıp anlamalarına ve geliştirmelerine olanak sağlamak;
2. Okul ve çevrenin olanaksızlıklarından doğan eşitsizlikleri gidermeye yardımcı olmak;
3. Okul ile çevre arasında yakın bir ilişkinin kurulmasını sağlamak; böylece öğrencilerin hayata ve iş alanlarına uyumlarını kolaylaştırmak ve onları çevrelerinde etkili hâle getirecek nitelikleri kazanmalarına yardımcı olmak;
4. Öğrencilerin çeşitli iş ve uğraşı alanlarına yönelmeleri için gerekli rehberlik çalışmalarına katkıda bulunmaktır.
5. Haftalık ders dağıtım çizelgesinde, iş hayatına yönelten seçmeli dersler için okulun ve çevrenin olanak ve koşullarına göre kullanılmak üzere 8 ders saatlik yer ayrılır. Bu süre, seçmeli dersler için gerekli koşullar hazırlanıncaya kadar, en az 4 saat olarak uygulanır. Listede (*) işaretli derslerden birinin merkezi ders olarak alınması ve diğerlerinin bu merkezi dersi destekleyici nitelikte uygulanması sağlanabilir. Bu konuda 40 okulda yapılmakta olan deneme sürdürülmektedir. Bu deneme sonuçlarına göre seçmeli dersler listesi gözden geçirilecektir.
6. Öğretmenler Kurulu, kendi okulunda yer alacak seçmeli derslerin çeşitlerini, zamanını ve programlarını, öğrencilerin de isteklerini dikkate alarak çevre koşulları öğretmen durumu, eldeki araç ve gereçler ve diğer olanaklara göre kararlaştırır. Bir seçmeli dersin uygulanabilmesi için en az 15 öğrencinin o dersi seçmesi gerekir. Öğrenci sayısı 15'ten az olduğu takdirde o dersin uygulanıp uygulanmaması hakkında, öğretmenler kurulu karar verir. Okul müdürü, her ders yılı başında, okul programında yer alacak seçmeli derslerin günlerini, saatlerini ve yerlerini haftalık ders programında gösterir.
7. Bir seçmeli derse çeşitli olanların sayısı fazla olduğu yerde çeşitli gruplar kurulur. Özelliğine göre aynı ders için birden fazla öğretmen görevlendirilebilir. Süresi bir yıl geçen seçmeli derslerde yeni başlayanlar daha önce başlamış bulunanlar için ayrı çalışma grupları oluşturulur.

8. Seçmeli derslerin süresi, konunun gereklerine ve çevre olanaklarına göre saptanır. Seçmeli derslerden bir kısmı belli mevsimlerde veya tasarılarında yahut kısa bir dönemde olanak ve koşullara teksifi şeklinde yapılabilir.
9. Bu takdirde okul müdürü, sınıf öğretmenler kurulunun görüşünü alarak seçmeli derslerin saatlerini diğer derslere eklemeye ve yıllık toplam saatini azaltmadan bu derslerden alacağı saatleri seçmeli ders için bir arada toplamaya yetkilidir.
10. Bir okulun seçmeli derslerinin uygulanmasında, diğer okulların her türlü olanaklarından da yararlanılır. Bir okulun bazı öğrenci grupları için seçmeli dersleri öğretmen, atölye ve öğrenci durumu elverişli olan diğer okullar içinde normal veya teksifi programlar hâlinde düzenlenir. Bununla ilgili olarak okullarca hazırlanacak öneriden en geniş ölçüde yararlanılacak şekilde millî eğitim müdürlüğünün başkanlığında ilgili okul müdürlerinden kurulu bir komisyon tarafından hazırlanır ve valiliğin onayı ile yürürlüğe konur .
11. Öğretmenler Kurulu Bakanlıkça kabul edilen bir seçmeli dersin programında, çevrenin özelliklerini ve okulun olanaklarını göz önünde bulundurarak dersin amaçlarına bağlı kalmak kaydıyla bazı konulara ağırlık vermek, bazılarını çıkarmak veya yenilerini eklemek gibi değişiklikleri yapabilir. Bu gibi değişiklikler hakkında değerlendirilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığına bilgi verilir.
12. İl danışma kurulu, okul müdürü, öğretmenler ve çevredeki resmî ve özel kuruluşlar, aşağıdaki listede bulunmayan çevrenin sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte gördükleri seçmeli derslerin de okul programlarına alınmasını önerebilirler. Önerilecek bu derslerin programları ve haftalık saatleri, öğretmenler kurulunun kararı ve valiliğin görüşü üzerine Bakanlıkça belirlenir.
13. Yarı yıl devam eden seçmeli ders de uygulanabilir.
14. Öğrenciler, seçmeli dersler yerine sınıf öğretmenler kurulunun kararı ile haftanın belli günlerinde iş yerine de gönderebilirler. Bu takdirde öğrencinin işyerindeki çalışması, okul müdürünce görevlendirilecek bir öğretmen tarafından izlenir. Öğrencinin bu dersteki başarı notu, iş yerinin önerisi de dikkate alınarak bu öğretmen tarafından verilir.

15. Okul müdürü, öğretmenler kurulunun da görüşünü alarak okulda mevcut öğretmenlerden seçmeli dersleri okutacak olanları seçer. Ayrıca bu maksatla bölgedeki okul öğretmenlerinden ve çevredeki uzman ve ustalardan faydalanılarak mümkünse bunları saptar. Uzman ve usta öğreticileri özel yönetmeliğine göre geçici olarak görevlendirilebilir.
16. Listede gösterilen seçmeli ders saatleri bağlayıcı değil, yol gösterici niteliktedir. Öğretmenler kurulu olanak ve koşullara göre ders saatlerini saptamağa yetkilidir.
17. Öğrenciler her yıl haftada 4–8 saati doldurmak üzere aşağıdaki listeden isteklerine, kabiliyetlerine ve okulun olanaklarına göre öğretmenler kurulunca saptanacak derslerden bir veya birkaçını seçerler. Seçmeli dersler her öğretim yılının ilk iki haftası içinde değerlendirilebilir.
18. Okulun açılmasından iki hafta önce seçmeli derslerin hazırlığı tamamlanır. Seçmeli derslerin, öğrencilere karşılanamayacak olan uygulama giderleri okulca sağlanır.
19. Seçmeli dersler listesi aşağıdadır. Bu liste bağlayıcı değil, yol göstericidir. Bakanlık, yeni saptanan amaçlara uygun olarak geliştirilmekte ve geliştirilecek olan derslere göre gerek özel derslerle ilgili olarak yukarıdaki maddelerde, gerekse bu liste üzerinde ileride gerekli değişiklikleri yapacaktır.

IX. Milli Eğitim Şurası'nda belirlenen seçmeli dersler tablosu Tablo 3 'de verilmiştir.

Tablo 3.

IX. Milli Eğitim Şurasında Belirtilen Seçmeli Dersler Listesi

SEÇMELİ DERSLER	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
(*) İş ve Teknik Eğitim	1	**4**

İş ve teknik eğitimini bütünü ile alamayanlar için	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
Ağaç işleri	1-3	2-4
Metal işleri	1-3	2-4
Modelaj işleri	1-3	2-4
Elektrik işleri	1-3	2-4
Mukavva işleri	1-3	2-4
Teknoloji	1-3	2-4
Motor bilgisi ve uygulaması	1-3	2-4
(*) Mahalli el sanatları (Nakış, yün işleri, dokuma, halıcılık, hasır işleri, bakır işleri, gümüş işleri, toprak işler, taşçılık v b.)	1-3	4
(*) Ev ekonomisi	1-3	4

SEÇMELİ DERSLER **Ev ekonomisini bütünü ile almayanlar için**	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
Giyim	1-3	2-4
El sanatları	1- 3	2-4
Ev yönetimi	1-3	2-4
Çocuk gelişimi ve eğitimi	1-3	2-4
Besinler ve beslenme	1-3	2-4
Toplum ve aile ilişkileri	1-3	2-4
Pratik sağlık bilgisi	1-3	2-4
(*) Uygulamalı tarım	1-3	4

Uygulama tarımı bütünü ile alamayanlar için	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
Pratik hayvancılık	1	2
Pratik ormancılık	1	2
Pratik balıkçılık	1	2
Pratik arıcılık	1	2
Pratik tavukçuluk	1	2
(*) İşletmecilik	1-3	4

(Tablo 3'ün Devamı)

İşletmeciliği bütünü ile almayanlar için	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
Kooperatifçilik	1-3	1-2
Muhasebe	1-3	1-2
Pazarlama	1-3	1-2
Daktilo	1-3	1-2
Otel ve lokanta hizmetleri	1-3	1-2
Turizm ve çevre incelemeleri	1	2
(*) Güzel sanatlar eğitimi	1-3	4
Koro	1-3	1-2
Çalgı ve çalgı toplulukları	1-3	1-2

SEÇMELİ DERSLER	**Yıl Olarak Süresi**	**Haftalık Saati**
Resim çalışmaları spor faaliyetleri ve millî oyunlar	1-3	1-2
Dramatizasyon	1-3	1-2
Güzel konuşma ve yazma	1-3	1-2
Diğerleri:		
Fotoğrafçılık	1-3	1- 2
Kampçılık ve yavrukurt	1	1-2
Trafik	1	1-2
Kütüphane bilgisi	1	1-2
Yabancı dil	1-3	2-4
(Yabancı dil saati takviyeli yabancı dil öğretimine ayrılabilir.)		

Kaynak:MEB,1974

Sonuç olarak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 9 Eylül 1974 tarih ve 5000 sayılı bir genelge yayınlamış ve IX. Şura'da belirlenen bu yenilikler hayata geçirilmiştir. 1974-1975 öğretim yılında, 24 ortaokulda denenmeye başlanmış ve sonraki yıllarda tüm okullarda uygulamaya konulmuştur.IX. Milli Eğitim Şurası'nda belirlenen ortaokul haftalık ders dağıtım çizelgesi seçmeli dersler tablosu Tablo 4 'de verilmektedir.

Tablo 4.

IX. *Milli Eğitim Şurasında Programa Konulan Ortaokul Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi*

	DERSLER	SINIFLARA GÖRE DERS SAATLERİ			
		VI. Sınıf	VII. Sınıf	VIII. Sınıf	Toplam
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	5(4+1)	5(4+ 1)	5(4+ 1)	15
	Matematik	4(3+1)	4(3+1)	4(3+1)	12
	Sosyal Bilgiler	3(2+ 1)	3(2+ 1)	4(3+ 1)	10
	Fen Bilgisi	3 (2+1)	3(2+1)	3(2+1)	9
	Yabancı Dil	3 (2+1)	3(2+1)	3(2+1)	9
	Sanat ve İş Eğitimi	1	1	1	3
	Müzik	1	1	1	3
	Beden Eğitimi	1	1	1	3
	Ahlâk	1	1	1	3
	TOPLAM	**22**	**22**	**23**	**67**
Seçmeli Dersler	**Öğrenci her yıl en az 4 saatlik seçmeli ders alır.**	4-8	4-8	4-8	12-24
Din bilgisi		1	1	-	2
Rehberlik ve eğitsel çalışmalar		3	3	3	9
Haftalık ders saatleri toplamı		30-34	30-34	30-34	90-102

Kaynak: MEB,1974

IX. Milli Eğitim Şurası'nda ortaöğretim kademesi içinde bir takım kararlar alınmıştır. Bu kararlar içerisinde seçmeli derslerle ilgili kararlarda vardır. Bu konuyla ilgili olarak ortaöğretim kurumlarında seçmeli derslerin amacı belirtilmiştir. Ortaöğretim kurumlarında seçmeli derslerin amacı aşağıda verilen şekilde belirtilmiştir (MEB, 1974):

1. Öğrencilerin hayata çevreye ve iş alanlarına geçmelerini kolaylaştırmak için onlara gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak
2. Onların çeşitli iş alanlarını tanımalarına, bu alanda beceri kazanmalarına yardım etmek
3. Öğrencilere kişisel kabiliyetlerini geliştirme olanağı sağlamak
4. Öğrencilerin yönelecekleri yükseköğretim alanına daha iyi hazırlanabilmeleri için tamamlayıcı bilgi ve beceriler edinmelerine yardım etmek;
5. Öğrencilere boş zamanlarını yararlı bir şekilde kullanma alışkanlığı kazandırmaktır.
6. Ortaokuldan seçmeli dersler için yer alan 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 numaralı kararlar ortaöğretimdeki seçmeli dersler için de geçerlidir.
7. Öğretmenler kurulu, olanak ve koşullara göre, ders saatlerini saptamaya yetkilidir.
8. Seçmeli derslerin, öğrencilere karşılanamayacak olan uygulama giderleri okulca sağlanır.
9. Seçmeli derslerden, meslek liselerinde veya yaygın eğitim kurumlarında başarılan aynı veya benzeri herhangi bir derse de seçmeli ders gibi kredi tanınır.
10. Seçmeli derslerin listesi aşağıdadır.

IX. Milli Eğitim Şurası'nda meslek liseleri için belirlenen seçmeli dersler tablosu Tablo 5 'de verilmiştir.

Tablo 5.

IX. Milli Eğitim Şurasında Meslek Liseleri İçin Programa Konulan Seçmeli Derslerin Listesi

SEÇMELİDERSLER	**SÜRESİ**
Genel Endüstri Bilgisi ve Uygulaması	1 yıl
Teknik Resim	1-3 yıl
İnşaat Meslek Resmî	1-3 yıl
Elektrik Bilgisi ve Uygulaması	1-3 yıl
Elektronik Bilgisi ve Uygulaması	1-3 yıl
Teknoloji	1-3 yıl
Trafik	1 yarı yıl
Ev Ekonomisi (Genel)	1-3 yıl

SEÇMELİ DERSLERSÜRESİ	
Giyim	1-3 yıl
Ev Yönetimi	1-3 yıl
Besinler ve Beslenme	1-3 yıl
Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi	1-3 yıl
Toplum ve Aile İlişkileri	1-3 yıl
Ev Dekorasyonu	1-3 yıl
El Sanatları	1-3 yıl
Moda Resmî	1 yarı yıl
Mankenlik	1-3 yıl
Kuaförlük	1-3 yıl
Genel Muhasebe	1-2 yıl
T. C. Anayasası	1 yıl
İstatistik	1 yıl
Kooperatifçilik	1-2 yıl
Pazarlama	1-2 yıl
İşletmecilik Bilgisi	1 yıl
Turizm Rehberliği	1-2 yıl
Genel Hukuk Bilgisi	1 yıl
Daktilo - Steno	1-2 yıl
Genel Tarım Bilgisi ve Uygulaması	1-3 yıl
Sebzecilik, Meyvecilik	1-3 yıl
Pratik Hayvancılık (Sığırcılık, Koyunculuk, Kümes Hayvancılığı, Balıkçılık, Arıcılık, v.b.)	1-3 yıl
Genel Sağlık Bilgisi ve Uygulaması	1-3 yıl
Hasta Bakımı	1-3 yıl
Konuşma ve Yazma	1 yıl
Dramatizasyon	1 yıl
Kütüphane Bilgisi	1 yıl
Gazetecilik	1-3 yıl
Sanat Tarihi	1-3 yıl
Resim Çalışmaları	1-3 yıl
Çalgı ve Çalgı Topluluğu	1-3 yıl
Koro	1-3 yıl
Spor Faaliyetleri ve Millî Oyunlar	1-3 yıl
Batı Edebiyatı	1 yıl
Jeoloji	1 yarı yıl
Astronomi	1 yarı yıl
Yabancı Dil	1-3 yıl

Kaynak: MEB, 1974

Seçmeli dersler, müzik, güzel sanatlar eğitimi, beden eğitimi, takviyeli yabancı dil eğitimi gibi derslerin öğrenimine ağırlık veren yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına yönelik ortaöğretim programları hâlinde düzenlenebileceği gibi, bazı okullar seçmeli dersler yerine doğrudan doğruya bu dallardan birine veya birkaçına ağırlık veren liseler hâlinde de kurulabilir.

Hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan programlar özellikle teknik liseler ile imam hatip liseleri gibi eğitim kurumlarında uygulanır.

Bu programlarda, karar 25'te belirtilen "bütün programlar için ortak dersler"e ek olarak yükseköğretime hazırlayan programlar için karar 30' da belirtilen özel ders gruplarından biri ile programın mesleğe hazırlama amacına uygun, yeter ağırlıkta meslek derslerine yer verilir.

Hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan programların düzenlenmesinde, ortak dersler, özel dersler ve meslek dersleri öğretim süresine göre yıllara dağıtabilir. Ancak, aynı meslek dallarında hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan programlar ile hayata veya iş alanlarına hazırlayan programlar için IX. sınıfta aynı programlar uygulanır.

IX. Milli Eğitim Şurası'nda bütün liseler için haftalık ders dağıtım çizelgesi tablosu Tablo 6 'da verilmektedir.

Tablo 6.

IX. Milli Eğitim Şurasında Programa Konulan Bütün Liselerde (Modern Fen ve Matematik Programı Uygulayanlar Hariç) Uygulanacak Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı

	IX. YıI	**X. Yıl**		**XI. Yıl**		**Üç Yıllık Top.**	
DERSLER	Genel	Fen	Ed.	Fen	Ed.	Fen	Ed.
Türk Dili ve Edebiyatı	5	5	5	2	6	12	16
Matematik	5	6	6	6	-	17	11
Yabancı Dil	4	4	4	4	4	12	12
Coğrafya	5	-	-	-	-	5	5
Tarih	-	4	4	2	2	6	6
Sanat Tarihi	-	-	2	-	-	-	2
Felsefe grubu (Psikoloji, Mantık, Felsefe, Sosyoloji)	-	-	-	4	8	4	8
Ahlâk	1	1	1	-	-	2	2
Millî Güvenlik	-	-	-	2	2	2	2
Tabiat Bilgisi	6	-	-	-	-	6	6
Kimya	-	6	4	-	-	6	4
Fizik	-	-	-	8	6	8	6
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1	3	3
Seçmeli (Resim, Müzik, Yabancı Dil)	2	2		1	1	5	5
Din Bilgisi	1	1	1	-	-	2	
TOPLAM	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**90**	**90**

Kaynak: MEB, 1974

Bu ders dağıtım taslağının hazırlanmasında aşağıdaki esaslar göz önünde tutulmuştur (MEB, 1974).

1. Lise programlarındaki derslerin çeşitleri, müfredatı ve üç yıllık toplam haftalık ders saati sayıları genellikle aynen alınmıştır.
2. Bütün üç yılda 98 saat tutan haftalık ders saati sayısı, özellikle çift öğretimde karşılaşılan güçlükleri gidermek için, 90'a indirilmiş ve bu

nedenle bazı derslerin ders saati sayılarında aşağıdaki ayarlamalar yapılmıştır:

a) Yabancı dil bütün sınıflarda ve kollarda dörder saat olarak saptanmış, böylece edebiyat kolunda 3, fen kolunda 1 saat azalma olmuştur.

b) Edebiyat kolunda matematik, fizik, tarih, coğrafya, sanat tarihi, millî güvenlik, derslerinden birer saat, fizikten 2 saat, kimyadan da 3 saat azaltılmış ve IX. ve X. sınıflarda birer saat ahlâk dersi konmuştur. Bu ayarlamalar, ders çeşidinin azaltılması ve derslerin teklifi olarak okutulmasının sağlanacağı yararlarla, program uygulamasını aksatmayacaktır.

3. Dersleri yıllara teksif ederken dersler arası bağıntı dikkate alınmıştır.
4. Temel araç dersler olan anadil, matematik ve yabancı dilde gereken süreklilik sağlanmıştır.
5. Bazı dersler için "özel derslik" düzeni getirebileceği düşünülmüştür. Edebiyat kolunda astronomi okutulmayacaktır.
6. Psikoloji, mantık, sosyoloji ve felsefe derslerinde notların ortalaması alınarak öğrenci başarısı "felsefe grubu dersleri" adı altında tek not hâlinde değerlendirilecektir.
7. Cebir geometri ve astronomi derslerinde notların ortalaması alınarak öğrenci başarısı matematik adı altında tek not hâlinde değerlendirilecektir.
8. Türk dili ve edebiyatı ve kompozisyon "derslerinde notların ortalaması alınarak öğrenci başarısı "Türk dili ve edebiyatı" adı altında tek not hâlinde değerlendirilecektir.
9. "Modern fen ve matematik programlarının uygulandığı 100 lise ve 89 ilk öğretmen okulunda uygulanacak haftalık ders dağıtım çizelgesi taslağı" nın hazırlanmasında, ayrıca dikkate alınan esaslar aşağıda sıralanmıştır.

a) Bu okullarda son sınıfta fen ve edebiyat kolu yerine şu üç kol vardır. Dil ve edebiyat, matematik, edebiyat, matematik, tabii bilimler,
b) Yeni ders olarak, fiziksel bilimlere giriş (fizik-kimya) ve fiziksel bilimler II dersleri konmuştur.
c) Kollara göre üç ayrı düzeyde matematik vardır.

d) ç) Fen ve matematik derslerine ayrılan saatler normal liselerin programlarından farklıdır ve genellikle daha azdır.
e) Tabii bilimler kolunda öğrenci seçimli olarak, ya 4 saat matematik, ya da 2 saat jeoloji alacaktır. Matematik alanlar için haftalık ders saati sayısı 32'dir.
f) Matematik ve fen dersleri kalan dersler normal liselerde okutulan derslerin aynıdır.

10. Bütün derslerin bitirme sınavları o yılın sonunda yapılacak ve notlar diploma defterine işlenecektir.
11. Rehberlik ve eğitsel kol çalışmaları çizelgedeki haftalık ders saati toplamına göre çarşamba günü öğleden sonra yapılır. Rehberlik çalışmaları için sınıf öğretmenlerine iki saat, eğitsel kol çalışmaları için sınıf öğretmenlerine iki saat, eğitsel kol çalışması ile görevli öğretmenlere bir saat ek ders ödenir.
12. Ortaöğretimde seçilen Din Bilgisi dersi, okul müdürlüklerince, normal ders saatlerine ayrılan saatler içine konarak okutulur.

IX. Milli Eğitim Şurasında alınan seçmeli ders kararları kapsamı ve içeriği bakımından oldukça geniş bir şekilde görüşülmüştür. Ortaokulda seçmeli ders uygulamasının temel hedefi öğrencinin ilgi ve kabiliyetlerini göz önünde bulundurarak kendini gerçekleştirmelerini sağlamaktır. Bunun yanında seçmeli ders uygulamasını iş ve meslek hayatında öğrenciye fayda sağlamasını alt hedef olarak belirlemişlerdir. Orta öğretim programında seçmeli ders uygulamasının öncül hedefi bireye iş ve meslek hayatında fayda sağlamasını hedeflemiştir. IX. Şurada alınanseçmeli ders uygulaması kararları şu anda okutulan seçmeli derslerin temeli niteliğindedir (MEB, 1991).

1988 tarihinde XII. Milli Eğitim şurasında seçmeli dersler ile ilgili alınan kararlarda çok önemli bir noktaya vurgu yapılmıştır. Alınan kararlarda seçmeli derslerin o bölgenin, yörenin ve çevrenin özelliklerini (dil, din, ırk, kültür v.b) göz önünde bulundurularak seçmeli derslerin programlara konulması yönünde aşağıdaki kararlar alınmıştır (MEB, 1991).

XII. Milli Eğitim Şurasında seçmeli derslerle ilgili alınan kararlar:

1. Okullarda, yöreye ve talebe göre seçmeli programların bulundurulması.

2. Ortaöğretim kurumlarında milli eğitimin genel amaçları çerçevesinde ortak bir genel kültür vermek maksadıyla 9. sınıflarda ortak genel kültür derslerinin okutulması; mesleki ve teknik öğretim kurumlarında bu programlara ilave olarak meslek derslerine de yer verilmesi. Ortak dersler ile kol dersleri arasındaki oranın, sınıf yükseldikçe kol dersleri lehine artırılması. Seçmeli derslerin ise çevre özellikleri ilkokulun imkan ve şartları da dikkate alınarak tespit edilmesi ve öğrencinin bunlar arasından seçim yapması.

1996 tarihinde düzenlenen XV. Milli Eğitim Şurasında seçmeli derslerle ilgili sadece bir karar alınmıştır. Alınan karar" 6. 7. 8. sınıflarda seçmeli derslere işlerlik kazandırılmalıdır. Spor ve sanat eğitimine önem verilmeli, bu eğitime ders dışı etkinliklerle de ağırlık kazandırılmalıdır." şeklinde olmuştur (MEB, 1996).

IX. Milli Eğitim Şurasından sonra seçmeli derslerle ilgili ciddi bir değişim olmamıştır. Fakat Eylül 1998 tarihli ve 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde çıkan kararla seçmeli derslerle ilgili yeni bir değişikliğe gidilmiştir.

Eylül 1998 tarihinde seçmeli derslerle ilgili 2492 sayılı Tebliğler Dergi'nde seçmeli derslerle ilgili aşağıda belirtilen kararlar alınmıştır (MEB, 1998).

1. Türkçenin doğru ve güzel konuşulması için, ihtiyaç duyulması halinde; seçmeli derslere ayrılan sürenin tamamı veya bir kısmı Türkçe dersine ilave olarak ayrılabilir.
2. Okutulan Yabancı Dil dersinin takviyesi amacıyla, seçmeli derslere ayrılan sürenin en fazla iki saati Yabancı Dil dersine ayrılabilir.
3. Seçmeli dersler ait sürenin tamamının veya bir kısmının Türkçe veya Yabancı Dil derslerinden herhangi birine ayrılması halinde bu ders saatleri için ayrı ayrı not takdiri yapılmaz. Takviye edilen dersle birlikte tek notla değerlendirme yapılır.
4. Öğretim yılı başında okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak " Seçmeli Dersler Listesi"n den okutulacak dersler okul yönetimince belirlenir.
5. Seçmeli derslerden; Drama, İkinci Yabancı Dil, Güzel Konuşma ve Yazma, Yerel El Sanatları programlarının birine dayalı ve birbirini tamamlayıcı özellik taşıması nedeniyle sıralı olarak okutulması

önerilir.(Örneğin; Güzel Konuşma ve Yazma 2 programın alınması için daha önce Güzel Konuşma ve Yazma 1 dersinin alınması gerekir.

Eylül 1998'de seçmeli derslerle ilgili 2492 sayılı Tebliğler Dergi'nde yayınlanan ilköğretim haftalık ders çizelgesi aşağıda Tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7.

Eylül 1998'de Seçmeli Derslerle İlgili 2492 Sayılı Tebliğler Dergi'nde Yayınlanan İlköğretim Haftalık Ders Çizelgesi

DERSLER	**SINIFLAR**							
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
1.Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
2.Hayat Bilgisi	5	5	5	-	-	-	-	-
3.Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
4.Fen Bilgisi	-	-	-	3	3	3	3	3
5.Sosyal Bilgiler	-	-	-	3	3	3	3	-
6.Vatandaşlık ve İnsan Hakları	-	-	-	-	-	-	1	1
7.T.C.İnk.Tar ve Atatürkçülük	-	-	-	-	-	-	-	2
8.Yabancı Dil	-	-	-	2	2	4	4	4
9.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	-	-	-	2	2	2	2	2
10.Resim İş	2	2	2	1	1	1	1	1
11.Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
12.Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	1	1	1
13.İş Eğitimi	-	-	-	3	3	3	3	3
14.Trafik ve İlkyardım Eğitimi	-	-	-	-	-	1	-	1
15.Bireysel ve Toplu Etkinlik	3	3	3	-	-	-	-	
16.Seçmeli Dersler	-	-		3	3	2	2	2
TOPLAM	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

Kaynak:MEB,1998

Eylül 1998'de seçmeli derslerle ilgili 2492 sayılı Tebliğler Dergi'nde yayınlanan seçmeli ders listesi aşağıda Tablo.8' de verilmiştir

Tablo 8.

Eylül 1998'de Seçmeli Derslerle İlgili 2492 Sayılı Tebliğler Dergi'nde Yayınlanan Seçmeli Ders Listesi

DERSİN ADI	YIL OLARAK SÜRESİ	HAFTALIK DERS SAATİ
1.Bilgisayar	1-5	1-2
2.Drama	1-3	1-2
3.Güzel Konuşma ve Yazma	1-5	1-2
4.İkinci Yabancı Dil	1-3	1-2
5.Turizm	1-3	1-2
6.Tarım	1-3	1-2
7.Yerel El Sanatları	1-3	1-2

Kaynak: MEB, 1998

Bu değişikle listede seçmeli ders sayısı 7 olarak belirlenmiştir. Ders saati olarak 1-2 olarak seçilmiştir. Bilgisayar ve Güzel Konuşma ve Yazma dersleri ayrıca ilköğretim 4. ve 5.sınıflarda okutulmaya başlanmıştır (MEB, 1998).

1999 yılında toplanılan XVI. Milli Eğitim Şurasında seçmeli derslere yönelik aşağıda belirtilen karar alınmıştır.

Seçmeli derslerin, öğrencileri ilgi ve yeteneklerini geliştirici, ana meslek alanlarını ve eğitim olanaklarını, mesleki tekniköğretim programlarını tanıtıcı, özendirici bir biçimde düzenlenmesi sağlanmalıdır (MEB, 1999).

13-17 Kasım 2006 tarihinde düzenlenen XVII. Milli Eğitim Şurasında ise seçmeli derslere yönelik bir karar alınmıştır (MEB, 2006).

Alınan karar şöyledir:

1. İlköğretimde seçmeli ders sayısı artırılmalıdır. Seçmeli beceri dersleri dışındaki dersler notla değerlendirilmelidir.

Bu dönemde seçmeli ders uygulamasıyla ilgili yapılan bir diğer köklü değişiklik ise Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14/06/2005 tarih ve 6097 sayılı yazısı alınan kararla "İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi" kabul görmüş olmasıdır (MEB, 2005).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14/06/2005 tarih ve 6097 sayılı yazısı alınan kararla "İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi" aşağıda Tablo 9' da verilmiştir.

Tablo 9.

İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi

	DERSLER	SINIFLAR							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	5	5	5					
	Fen ve Teknoloji				4	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								3
	Yabancı Dil				2	2	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	1	1	1	1	1
	Teknoloji ve Tasarım						2	2	2
	Trafik ve İlk Yardım				1	1			
	Rehberlik/Sosyal Etkinlikler	1	1	1	1	1	1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		**28**	**28**	**28**	**26**	**26**	**28**	**28**	**28**
SEÇMELİ DERSLER	Yabancı Dil				2	2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri (Drama, Tiyatro, Halk Oyunları, Enstrüman, Resim, Fotoğrafçılık, Heykel vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri (Güreş, Futbol, Basketbol, Voleybol, Masa Tenisi vb.)	1	1	1	2	2	2	2	2
	Bilgisayar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1	1
	Düşünme Eğitimi						1	1	1
	Halk Kültürü						1	1	1
	Tarım/Hayvancılık Uygulamaları						1	1	1
	Takviye ve Etüt Çalışmaları	1	1	1					
SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI		2	2	2	4	4	2	2	2
GENEL TOPLAM		**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

Kaynak: MEB,2005

İlköğretim okulları haftalık ders çizelgesine ait açıklamalar aşağıda belirtilmiştir (MEB, 2005).

1. Okutulacak seçmeli dersler, öğretim yılı başında okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak "Seçmeli Dersler" bölümünden öğretmenler kurulunca belirlenir.
2. Seçmeli derslere ait programların birbirine dayalı ve birbirini tamamlayıcı özellik taşıması nedeniyle sıralı olarak okutulması önerilir. (Örneğin; 7. sınıfta Halk Kültürü dersinin seçilebilmesi için, bu dersin 6. sınıfta okutulmuş olması gerekir). Ancak; Bilgisayar, Satranç, Sanat Etkinlikleri, Spor Etkinlikleri, Tarım/ Hayvancılık Uygulamaları dersleri uygulamaya dönük olması nedeniyle her yıl ardışık olarak seçilmesi şart değildir.
3. Okullar, öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak seçmeli ders çeşidini Bakanlık onayı ile artırabilirler. Bu durumda, talep sahiplerince hazırlanacak programın/programların Bakanlıkça onaylanması gerekir.
4. Seçmeli derslerden Sanat Etkinlikleri ve Spor Etkinlikleri dersleri için verilen süre, bu derslerden 4–8. sınıflarda (5 yıl boyunca) alınabilecek en fazla ders saatini ifade eder. Okulun öğretmen durumu, fizikî ve teknik imkânları ile öğrencilerin tercihleri vb. durumlar dikkate alınarak bu dersler için ikişer saatlik seçim yerine birer saatlik seçim de yapılabilir.
5. Sanat Etkinlikleri ve Spor Etkinlikleri seçmeli ders saatlerinde, hangi sanat ve/veya spor alanının/alanlarının öğretiminin yapılacağına, öğrencilerin tercihleri, bölgesel şartlar, okulun öğretmen durumu, okulun fizikî ve teknik imkânları dikkate alınarak okul yönetimince karar verilir.
6. Okulun öğretmen durumuna göre Sanat Etkinlikleri, Spor Etkinlikleri derslerinde uygulanacak etkinlikler, yıllık olarak seçilebileceği gibi, dönem olarak da seçilebilir.
7. Seçmeli dersler ile Rehberlik/Sosyal Etkinlikler notla değerlendirilmez. Ancak öğrencinin hangi seçmeli dersi aldığı karne ve diğer resmî kayıtlarda belirtilir.

Geçici madde–1)2005–2006 Öğretim Yılına mahsus olmak üzere 4 ve 5. sınıflarda "İş Eğitimi Dersi" seçmeli ders saatleri içinde, haftada üçer saat zorunlu ders olarak okutulacaktır.

Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla mevcut programa ek olarak seçmeli derslerle ilgili olarak bir takım değişiklikler yapılmıştır. "Seçmeli yabancı dil dersi dışındaki seçmeli dersler ile rehberlik /sosyal etkinlikler ve ilgili öğretim programında belirtilmeyen seçmeli dersler notla değerlendirilmez; ancak, öğrencilerin hangi seçmeli dersi aldıkları karne ve diğer kayıtlarda belirtilir." denilmektedir. Ayrıca yapılan bir başka değişiklik de ilköğretim 8. sınıflarında iki saat olan seçmeli ders sayısının bir saate düşürülmesidir (MEB, 2007).

Seçmeli derslerle ilgili mevzuat çalışmalarının yanı sıra zaman içinde bazı derslerin seçmeli ders olarak programlara ilave edildiği görülmektedir. 2005-2006 öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Satranç Federasyonu arasında imzalan protokol ile Satranç dersinin ilköğretim okullarında seçmeli ders olarak okutulması karara bağlanmıştır. 2007-2008 öğretim yılında ise seçmeli ders olarak Medya Okuryazarlığı dersi programlara ilave edilmiştir. Satranç dersi öğrencilerin sosyal ve zihinsel gelişimleri açısından önemli olup bu dersin diğer derslere de katkısı bulunmaktadır. Medya Okuryazarlığı dersi ise medya karşısında yaşları ve konumları itibarıyla savunmasız durumda olan öğrencileri medya konusunda bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Medya Okuryazarlığı dersi ekran karşısında zihni tamamen pasifize edilmiş olan bireylere tehlikenin büyüklüğünü fark ettirip önlem almalarını hedef edinmiştir. Bu amaçlarla 2005 yılında uygulanan mevcut programa ek olarak bir takım değişikler yapılmıştır (MEB, 2007).

Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla Milli Eğitim Bakanlığı mevcut programa ek olarak bir takım değişikliğe gitmiştir. Bu değişiklik neticesinde oluşan 2007-2008 yılından itibaren 1-7 .Sınıflar için uygulanacak yeni ders çizelgesi aşağıda Tablo 10' da verilmiştir.

Tablo 10.

2007–2008 Öğretim Yılında (1–7. Sınıflar) Uygulanacak İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi

	DERSLER	SINIFLAR						
		1	2	3	4	5	6	7
Zorunlu Dersler	Türkçe	12	12	12	6	6	5	5
	Matematik	4	4	4	4	4	4	4
	Hayat Bilgisi	5	5	5				
	Fen ve Teknoloji				4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3
	T.C. Inkılap Tarihi ve Atatürkçülük							
	Yabancı Dil				3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	2	2	2	1	1	1	1
	Müzik	2	2	2	1	1	1	1
	Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	1	1
	Teknoloji ve Tasarım						2	2
	Trafik Güvenliği*				1	1		
	Rehberlik/Sosyal Etkinlikler	1	1	1	1	1	1	1
	Zorunlu Ders Saati Toplam	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**
Seçmeli Dersler	Yabancı Dil				2	2	2	2
	Sanat Etkinlikleri	1	1	1	2	2	2	2
	Spor Etkinlikleri	1	1	1	2	2	2	2
	Bilişim Teknojileri*	1	1	1	2	2	1	1
	Satranç	1	1	1	1	1	1	1
	Düşünme Eğitimi						1	1
	Halk Kültürü						1	1
	Tarım*						1	1
	Medya Okuryazarlığı						1	1
	Takviye ve Etüt Çalışmaları	1	1	1				
	Seçmeli Dersler Saati Toplamı	2	2	2	2	2	2	2
	Genel Toplam	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

Kaynak: MEB, 2007

*Derslerin isim değişiklikleri, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 31.06.2006 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarihli ve 111 sayılı kararıyla ifade edilmiştir.

Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla Milli Eğitim Bakanlığı mevcut programa ek olarak bir takım değişikliğe gitmiştir. Bu değişiklik neticesinde oluşan 2007-2008 yılından itibaren 8.Sınıf için uygulanacak yeni ders çizelgesi aşağıda Tablo 11' de verilmiştir.

Tablo 11.

2007–2008 Öğretim Yılında, Kademeli Geçiş Nedeniyle İlköğretim Okulları 8. Sınıfında Uygulanacak Haftalık Ders Çizelgesi

		SINIFLAR							
	DERSLER	1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe								5
	Matematik								4
	Fen ve Teknoloji(Fen Bilgisi)								3
	Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi								1
	T.C. Inkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil								4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi								2
	Görsel Sanatlar(Resim-İş)								1
	Müzik								1
	Beden Eğitimi								2
	Teknoloji Tasarım								2
	Trafik Güvenliği(Trafik ve İlkyardım Eğtimi)								1
	Rehberlik/Sosyal Etkinlikler*								1
	Zorunlu Ders Saati Toplam	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**28**	**29**
SEÇMELİ DERSLER	İkinci Yabancı Dil								1
	Drama								1
	Güzel Konuşma ve Yazma								1
	Bilişim Tenolojileri**								1
	Turizm								1
	Tarım ve Hayvancılık								1
	Yerel El Sanatları								1
	Medya Okuryazarlığı								1
	Seçmeli Dersler Saati Toplamı	2	2	2	2	2	2	2	1
	Genel Toplam	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

Kaynak: MEB, 2007

*Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 337 sayı ve 18.10.2005 tarihli kararına göre seçmeli derslerin bir saatinde uygulanacaktır.

** Derslerin isim değişiklikleri, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 31.06.2006 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarihli ve 111 sayılı kararıyla ifade edilmiştir.

1. 6 ve 7. sınıflarda da zorunlu ve seçmeli yabancı seçmeli dil dersinde yenilenen öğretim programı uygulanmayacaktır. 24.10.1991 tarih ve 245 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen "İlköğretim Okulu İngilizce (6, 7 ve 8. sınıf) Dersi Öğretim Programı uygulanacaktır.
2. 8. sınıflarda 15.09.2006 tarih ve 365 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla kabul edilen tarım ve hayvancılık dersi öğretim programı uygulanmayacaktır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 26.08.1998 tarih ve 180 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim Seçmeli Tarım ve hayvancılık (4–8. sınıflar) Dersi Öğretim Programı uygulanacaktır.

Belirli bir süre devam eden eğitim programı, 2012 yılında 4+4+4 adı verilen eğitim sistemiyle yeniden değişime uğramıştır. Yeni eğitim sisteminin getirdiği değişiklerle seçmeli ders uygulamasında yeni bir dönem başlamıştır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 19.06.2012 tarihli ve 9596 sayılı toplantısı ile seçmeli ders uygulaması son şeklini almıştır. Toplantıda alınan kararlara baktığımızda köklü değişiklikler olmuştur.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 19.06.2012 tarihli ve 9596 sayılı sayısı toplantısı ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren ilkokullarda ve ortaokullarda okutulacak derslerin çizelgesi Tablo 12' de verilmiştir.

Tablo 12.

2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Çizelgesi

	DERSLER		SINIFLAR							
			İlkokul				Ortaokul			
			1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe		10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik		5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi		4	4	3					
	Fen Bilimleri				3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler					3	3	3	3	
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük									2
	Yabancı Dil			2	2	2	4	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi					2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar		1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik		1	1	1	1	1	1	1	1
	Oyun ve Fiziki' Etkinlikler		5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor						2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım								2	2
	Trafik Güvenliği					1				
	Rehberlik ve Kariyer Planlama									1
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi					2				
	Zorunlu Ders Saati Toplamı		**26**	**28**	**28**	**30**	**28**	**28**	**29**	**29**
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)					2	2	2	2
		Hz. Muhammed'in Hayatı (4)					2	2	2	2
		Temel Dini' Bilgiler (2)					2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)					2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)							2	2
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)					2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4)					2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)					21(4)	21(4)	21(4)	21(4)
		Müzik (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki' Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır)(4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2		
		Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)						2	2	
		Medya Okuryazarlığı (1)							2	2
		Hukuk ve Adalet (1)						2	2	
		Düşünme Eğitimi (2)							2	2
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı							**8**	**8**	**8**	**8**
Serbest Etkinlikler			**4**	**2**	**2**					
TOPLAM DERS SAATI			**30**	**30**	**30**	**30**	**36**	**36**	**37**	**37**

Kaynak: MEB, 2012

2012-2013 Eğitim-Öğretim yılı ders çizelgesinin uygulanması ile ilgili açıklamalar aşağıda belirtilmiştir(MEB, 2012).

1. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.
2. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
3. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri sekiz (8) ders saatlik zaman dilimi "seçmeli ders saatleri" olarak belirlenir. Bu şekilde farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır. Örneğin bir öğrenci Kur'an-ı Kerim dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.
4. Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Beden Eğitimi dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir.
5. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az 4 ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak 18 ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında, yenilenmiş ders çizelgeleri ilkokul 5. sınıfta uygulanmıştır. Yeni ders çizelgelerinde Matematik dersinin haftalık ders saati bir saat artırılmış, Trafik Güvenliği dersi programdan çıkartılmış, Fen ve Teknoloji dersinin adı Fen Bilimleri olarak değiştirilerek haftalık ders saati bir saat artırılmıştır. Ek olarak,

haftada dört saatlik Serbest Etkinlikler kaldırılmış ve haftada sekiz saatlik seçmeli ders eklenmiştir.

Yapılan ders çizelgesi değişiklikleriyle birlikte, ortaokullardaki toplam ders saati ciddi bir artış göstermiştir. 6-8. sınıflarda geçen yıl toplam zorunlu ders sayısı 30 iken, bu yıl seçmeli derslerin eklenmesiyle bu sayı 6. sınıfta 36'ya, 7. ve 8. sınıflarda ise 37'ye çıkmıştır. Ders saatlerinin artması, öğrencilerin okulda geçirecekleri süreyi de etkilemiştir. Bu durum, özellikle sabahçı-öğlenci olarak ikili eğitim uygulaması yapılacak olan okullarda, ortaokul öğrencilerinin sabahın çok erken saatlerinde okula gitmelerine ve ilkokul öğrencilerinin ise okuldan akşam saatlerinde çıkmalarına ya da teneffüslerin süresinin beş dakikaya kadar azalmasına neden olmuştur.

2012-2013 Eğitim-öğretim yılında ortaokullarda verilecek olan seçmeli dersler altı alanda gruplandırılmıştır (MEB, 2012).

Belirlenen alanlar ve bu alanlardaki seçmeli dersler şöyledir:

Din, Ahlak ve Değerler
- Kur'an-ı Kerim
- Hz. Muhammed'in Hayatı
- Temel Dini Bilgiler

Fen Bilimleri ve Matematik
- Bilim Uygulamaları
- Matematik Uygulamaları
- Çevre ve Bilim*
-Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

Yabancı Dil
- Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilen diller)

Sanat ve Spor
- Görsel Sanatlar
- Müzik
- Spor ve Fiziki Etkinlikler
- Drama
- Zeka Oyunları

Sosyal Bilimler
- Halk Kültürü*
- Medya Okuryazarlığı*
- Hukuk ve Adalet*
- Düşünme Eğitimi*

***** İşaretli dersler 5. sınıf öğrencileri tarafından seçilemez; 6-8. sınıf öğrencilerine sunulan derslerdir.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında 5. sınıf öğrencileri, haftada sekiz saat seçmeli ders alabildi. Seçmeli dersler genel olarak haftada iki saat olarak düzenlenmekle birlikte, Spor ve Fiziki Etkinlikler, Görsel Sanatlar ve Müzik dersleri öğrenci tercihine bağlı olarak dört saat olarak da seçilebilmiştir. Bu düzenlemelere göre öğrenciler en az iki, en fazla dört farklı ders seçebilmiştir.

İmam-hatip ortaokullarında okuyan 5. sınıf öğrencileri ise Din, Ahlak ve Değerler grubundaki üç dersi zorunlu dersleri arasında görecekler ve haftada sadece dört saat seçmeli ders alabileceklerdir. Spor ve Fiziki Etkinlikler, Görsel Sanatlar ve Müzik dersleri, imam-hatip 5. sınıf öğrencileri tarafından dört saat olarak seçilememiştir. Öğrencilerin Din, Ahlak ve Değerler alanı dışındaki diğer beş gruptan iki ders seçmeye hakları olmamıştır.

Yapılan değişiklerle seçmeli ders seçimi tamamen veli ve öğrenciye bırakılmıştır. Bununla ilgili okullara gönderilen genelgede velilerin ders seçimi için verilen dilekçelerin doldurulması talimatı verilmiştir (MEB, 2012).

4+4+4 Eğitim sisteminin gelmesi ile birlikte seçmeli ders seçiminde velilerin doldurması gereken dilekçe örneği aşağıda verilmiştir.

.....ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Velisi bulunduğum okulunuz 5/..... Sınıfı .....T.C. Kimlik No'lu .....'in 2012-2013 eğitim öğretim yılında aşağıda belirtilen seçmeli dersleri almasını istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Öğrenci
Adı soyadı
Tarih ve imza

Veli
Adı soyadı
Tarih ve imza

5 İNCİ SINIFLAR İÇİN HAFTALIK SEÇMELİ DERS ÇİZELGESİ

Seçilecek Ders	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı	2
	Temel Dinî Bilgiler	2
	Okuma Becerileri	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler	2
	Yabancı Dil	2
	Bilim Uygulamaları	2
	Matematik Uygulamaları	2
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	2
	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.)	2(4)
	Müzik	2(4)
	Spor ve Fizikî Etkinlikler	2(4)
	Drama	2
	Zekâ Oyunları	2

- Seçilecek dersin başına X işareti konulacaktır. Haftalık seçmeli ders saati sayısı toplam 8 saat olacak şekilde dersler seçilebilecektir.

4+4+4 Eğitim sisteminin gelmesi ile birlikte seçmeli ders seçiminde imam hatip ortaokul velilerinin doldurması gereken dilekçe örneği aşağıda verilmiştir.

.....İMAM-HATİP ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

Velisi bulunduğum okulunuz 5/..... Sınıfı .....T.C. Kimlik No'lu .....'in 2012-2013 eğitim öğretim yılında aşağıda belirtilen seçmeli dersleri almasını istiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Öğrenci
Adı soyadı
Tarih ve imza

Veli
Adı soyadı
Tarih ve imza

5 İNCİ SINIFLAR İÇİN HAFTALIK SEÇMELİ DERS ÇİZELGESİ

Seçilecek Ders	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Okuma Becerileri	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler	2
	Yabancı Dil	2
	Bilim Uygulamaları	2
	Matematik Uygulamaları	2
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	2
	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.)	2
	Müzik	2
	Spor ve Fizikî Etkinlikler	2
	Drama	2
	Zekâ Oyunları	2

- Seçilecek dersin başına X işareti konulacaktır. Haftalık seçmeli ders saati sayısı toplam 4 saat olacak şekilde dersler seçilebilecektir.

2.1.2.Seçmeli Derslerle İlgili Sorular

4+4+4 ile birlikte eğitim sisteminde yapılan bu köklü değişim neticesinde Milli Eğitim Bakanlığı toplumu bilinçlendirmek amacıyla seçmeli derslerle ilgili soru – cevap şeklinde bilgilendirme yoluna girmiştir. Bu bilgilendirme kısmında seçmeli derslerle ilgili aşağıda belirtilen sorulara uygun cevaplar verilmiştir (MEB, 2012).

SORU 32: Seçmeli ders ilkokullarda uygulanacak mı?

CEVAP 32: İlkokullarda seçmeli ders uygulaması olmayacaktır. Seçmeli dersler ortaokul ve liselerde uygulanacaktır. Bu konu ile ilgili Talim ve Terbiye Kurulunun almış olduğu karar eki olan "İlkokul ve Ortaokullarda Haftalık Ders Çizelgesi" ve çizelgenin açıklamaları bu kitapçığın sonunda ek olarak yer almaktadır.

SORU 33: Seçmeli dersler hangi kademede başlayacak?

CEVAP 33: Kanunda "Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur" denilmektedir. Diğer seçimlik derslerin adı geçmemektedir. Ancak ortaokul ve lisede seçmeli dersler için geniş bir havuz oluşturulacaktır. Ortaokullarda ve liselerde okuyan tüm öğrencilerimiz seçmeli dersleri alabileceklerdir.

SORU 34: Yabancı okullar, örneğin Fransız Lisesi din eğitimini içeren seçmeli dersleri almak isterse nasıl yapılacak? Kuran-ı Kerim ve Arapça derslerini isterlerse bu okullar alabilecek mi?

CEVAP 34: Yabancı okullar Türk mevzuatına tabidir. Dengi resmi okullarımız için konulmuş programlar bunlar için de geçerli olacaktır.

SORU 35: Azınlık okullarında Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberin Hayatı dersi olacak mı? Farklı dinlere mensup öğrenciler kendi dinlerini mi okullarda öğrenecekler?

CEVAP 35: Azınlık okullarında okuyan öğrenciler için Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı ders olarak okutulmayacaktır. Azınlık okullarında kendi dinleriyle ilgili dersler zaten okutulmaktadır.

SORU 36: Yeni eğitim sisteminde (özellikle seçmeli dersler belirlenirken),toplumsal talepler dikkate alınacak mı? Örneğin, ilkokul öğrencilerine din eğitimi imkânı sağlanması hususu veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 1.sınıftan itibaren müfredatta yer alacak mı? Ayrıca, farklı din ve mezheplere göre seçmeli dersler sunulacak mı? Türkiye'de konuşulan dillerin öğretimi talepleri de dikkate alınacak mı?

CEVAP 36: İlköğretim okullarında seçmeli dersler belirlenirken öğrencilerin gelişim özelliklerinin yanı sıra ilgi ve ihtiyaçlarının da dikkate alınması gerektiği Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 2010 yılında aldığı 75 sayılı Kurul Kararında açıkça belirtilmiştir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ilkokul 4. sınıftan itibaren okutulmaktadır. Farklı din ve mezheplere göre seçmeli derslerin okutulması ya da Türkiye'de konuşulan farklı dillerin öğretimi konusunda öğretim programlarının yanı sıra öğretmen faktörünün de göz önüne alınması gerekir.

SORU 37: Kur'an-ı Kerim mi yoksa meali mi seçmeli ders olacak?

CEVAP 37: Kur'an-ı Kerim'in öğretilmesi seçimlik ders olacaktır.

SORU 38: Seçimlik dersler her sınıfta alınacak mı?

CEVAP 38: Seçmeli dersler haftada toplam sekiz saat olmak üzere, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar alınabilecektir.

SORU 39: Alevilik, Hıristiyanlık ve diğer farklı inançlar ve dinler seçimlik ders olacak mı?

CEVAP 39: Farklı inançlar "Temel Dini Bilgiler" seçimlik dersinde okutulabilecektir.

SORU 40: Hangi dersler seçimlik, hangi dersler zorunlu olacak?

CEVAP 40: Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler,T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi,Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fizikî Etkinlikler, Beden Eğitimi ve Spor, Teknoloji ve Tasarım, Trafik Güvenliği, Rehberlik ve Kariyer Planlama, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersleri zorunlu dersler olacak.Seçmeli dersler: Din, Ahlak ve Değerler, Dil ve Anlatım, Yabancı Dil, Fen Bilimleri ve Matematik, Sanat ve Spor ve Sosyal Bilimler olarak belirlenen altı(6) farklı alanda tanımlanmıştır.

SORU 41: Yabancı dil öğretimi hangi sınıfta başlayacak?

CEVAP 41: Yabancı dil öğretimi ilkokul 2. sınıftan başlayacaktır.

SORU 42: Yeni getirilen zorunlu ders olacak mı?

CEVAP 42: Evet olacak. "Oyun ve Fizikî Etkinlikler" ile "İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi" dersi zorunlu dersler arasında yer alacaktır.

SORU 43: Yeni haftalık ders çizelgelerinde değişiklik olacak mı?

CEVAP 43: Eklenen yeni zorunlu dersler ve seçimlik ders yelpazesine bağlı olarak haftalık ders çizelgesinde değişiklikler olacaktır.

SORU 44: Sanat ve spor dallarındaki seçimlik dersler nasıl uygulanacak?

CEVAP 44: Sanat ve Spor alanında Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Beden Eğitimi dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) saat olarak seçilebilecektir.

SORU 45: Serbest etkinlikler zorunlu olacak mı?

CEVAP 45: İlkokulda serbest etkinlikleri uygulama okul yönetimleri ve ailelerin isteğine bağlı olup, zorunlu olmayacaktır.

SORU 46: Bir öğrenci haftada kaç saat seçimlik ders alabilecek?

CEVAP 46: Bir öğrenci haftada sekiz (8) saat seçimlik ders alabilecektir.

SORU 47: İlkokullarda haftada kaç saat ders olacak?

CEVAP 47: İlkokullarda serbest etkinlikler de dâhil edildiğinde haftada otuz (30) ders olacaktır. Serbest etkinlikler çıkarıldığında ise 1. sınıfta 26 ders,2. sınıfta 28 ders, 3. sınıfta 28 ders ve 4. sınıfta 30 ders olacaktır.

SORU 48: Fen ve Teknoloji Dersinin uygulamasında bir değişiklik var mı?

CEVAP 48: Evet var. Fen ve Teknoloji dersi mevcut çizelgede dört ve beşinci sınıflarda haftada üç saat, beş-sekizinci sınıflarda haftalık dört saattir. Yeni çizelgede ise dersin adı Fen Bilimleri olarak değiştirilmekte, haftalık ders saati ise bir yıl erkene çekilip üçüncü sınıfta başlayarak, üçüncü sınıfta üç saat, dört ve beşinci sınıflarda haftalık birer saat artış ile dört-sekizinci sınıflarda haftalık dört saat olarak düzenlenmiştir.

SORU 49: Kademeli eğitimde haftalık ders saatleri kaç olacak?

CEVAP 49: Serbest etkinliklerle birlikte bir ders 40 dakika olmak üzere 1 -4. sınıflarda haftada 30 ders; ortaokulda ise 5. sınıfta 36 ders, 6. sınıfta 36 ders,7. sınıfta 37 ders ve 8. sınıfta 37 ders olacak.

SORU 50: Okullarda seçimlik derslerde kaç öğrenci grubu sınıf oluşturulacak?

CEVAP 50: Okullarda kaç öğrenci grubunun oluşturulabileceği, seçimlik dersleri seçen öğrenci sayısı ile belirlenebilecek bir durumdur. Bu konuda mevcut durumda 10 öğrencinin seçmeli dersi seçmesi halinde ders açılmakla birlikte, bu konuda esneklik sağlanması öngörülmektedir.

SORU 51: Seçimlik dersler kaç saat olacak?

CEVAP 51: Her bir seçmeli ders haftada iki (2) saat olacaktır. Ancak Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Spor ile Müzik dersleri 2 saat ya da 4 saat olarak seçilebilecektir.

SORU 52: Bir öğrenci kaç saat seçimlik ders alabilecektir?

CEVAP 52: Öğrenciler ilgi ve tercihlerine göre, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar her sınıf düzeyinde haftalık sekiz (8) saat ders seçebileceklerdir.

SORU 53: Kürtçe seçmeli ders olacak mı?

CEVAP 53: Seçmeli derslerin "Dil ve Anlatım" alanında "Yaşayan Diller ve Lehçeler" dersi bulunmaktadır. Bu derste öğrencilerin ve velilerin taleplerine bağlı olarak farklı dil ve lehçelerin öğretimi yapılabilecektir.

SORU 54: Kürtçe seçmeli ders olacaksa kimler öğretecek?

CEVAP 54: Yaşayan Diller ve Lehçeler dersini, öğretmenlik formasyonuna sahip ve söz konusu dili öğretebilme yeterliğine sahip öğretmenler verecektir.

SORU 55: Bütün bu derslerle ilgili kitap çalışması yaptınız mı? Mesela Zazaca, Kırmançe kitaplar var mı?

CEVAP 55: Şu anda bazılarıyla ilgili müfredat çalışmaları devam ediyor. Seçmeli dersler bu öğretim yılı için 5. sınıfta ve 9. sınıfta verilebilecek. Çünkü diğer sınıflardaki öğrenciler mevcut programlarla ve mevcut uygulamalarla öğrenimlerine devam edeceklerdir. Dolayısıyla, biz bu öğretim yılı için 5. Sınıfta ve 9. sınıftaki gelecek talepleri göz önünde bulundurarak hareket ediyoruz. Örneğin, 6. sınıfta şu anda bu Kanun çerçevesinde oluşturulan seçimlik derslerin verilmesi söz konusu değil, çünkü 6. sınıflar önceki uygulamalara aynen devam edeceklerdir.

SORU 56: Çocuğumun bütün seçmeli din derslerini almasını istiyorum. Seçmeli ders saatinde aynı anda iki sınıfta da olması mümkün değil. Bu nasıl olacak, seçmeli derslerde sınır var mı?

CEVAP 56: Öğrenciler haftada sekiz saat seçmeli ders alacaktır. Bu durumda bir öğrenci en fazla dört farklı ders alabilir. Derslerden bir kısmı 2 saatlik ders olarak düzenlenecektir. Spor ve sanat alanlarında ise öğrenciler bu alandaki dersleri haftada 2 saat ya da 4 saat olarak alabilirler. Derslerin çakışmaması için seçmeli derslerin programlarının uygulanmasında esneklik sağlanacak ve öğrencilerin tercihleri doğrultusunda ders seçebilmeleri güvence altına alınacaktır.

Tercihleri gerçekleştirebilmek için haftanın belirli günlerinde, belirli saatleri seçmeli dersler saati olarak düzenleyip, farklı dersleri seçebilmeyi, en üst düzeye çıkarmayı amaçlıyoruz. Bu nedenle öğrenciler herhangi bir alandan birden fazla ders alabileceklerdir.

SORU 57: Din, Ahlak ve Değerler alanından ders almak istemeyen anne babaların çocukları ne olacak?

CEVAP 57: Din, Ahlak ve Değerler alanında seçmeli dersler öğrencilerin ve velilerin tercihlerine bağlı olarak seçilebilir. Bu alandan ders seçmeyi tercih etmeyenler, diğer seçmeleri ders alanlarından dersler seçebilirler. Hiçbir öğrenci istemediği bir alandan ders seçmeye zorlanamaz.

Kısaca özetlemek gerekirse, seçmeli derslerle ilgili olarak yapılan ilk çalışma İstanbul Atatürk Kız Lisesi'nde başlamıştır. Seçmeli ders uygulaması ilk olarak ortaöğretim kurumlarında uygulanmıştır. Daha sonraki dönemde ilköğretim kademesine kadar inmiştir. 4+4+4 eğitim sisteminin gelmesiyle birlikte bugün ortaokullarda ve orta öğretimde uygulanan seçmeli ders uygulaması son şeklini almıştır.

2.1.3. Gelişmiş Ülkelerde Seçmeli Ders Uygulaması

Seçmeli ders uygulamasının dünya üzerinde iki farklı uygulamasının olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi özellikle Amerika Birleşik Devletlerindeki uygulamadır. Bu ülkede seçmeli dersler öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarıcı ve geliştirici bir amaç taşımaktadır. İkinci tür uygulamaya özellikle Avrupa ülkelerinde rastlanmaktadır. Bazı ülkelerde seçmeli dersler toplumsal olarak sorunlu bazı

alanlardaki derslerin verilmesinde kullanılmaktadır. Bu dersler ise genellikle din, tarih ve dil dersleridir (Taş, 2004).

Ülkemizde seçmeli dersler ilköğretimimin tüm sınıf düzeylerinde uygulanmış olmasına rağmen; kalkınmış ülkelerde seçmeli derslerin Türkiye'de ilköğretimin ikinci kademesine denk gelen 6, 7 ve 8. sınıf kademesinde verildiği görülmektedir. Ayrıca bu ülkelerde lise seviyesindeki öğrencilere ergenlik dönemine girmesi ve bunun sonucu ilgi ve tutumunun değişmesine paralel olarak daha fazla seçmeli ders alma hakkı verilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 6,7, ve 8. sınıflarda öğrenciler yalnızca bir dersi seçmeli olarak alabilme hakkına sahiptir. Bu ders ya spor ya da sanatla ilgili olabilmektedir. Bu ülkede lise seviyesindeki öğrenciler daha fazla seçmeli ders alabilmektedir. 1950'li yıllarda Amerikan liselerinde zorunlu derslerin yanında seçmeli derslerin sayıları çok azdı. 1960'lı ve 1970'li yıllarda öğrencilere daha fazla seçmeli ders alma imkânı sağlanmış olmasına rağmen 1980'li yıllarda aileler ve eğitimciler buna itiraz etmeye başlamışlardır. Seçmeli derslerin sayısının artışı ile öğrencilerin uluslararası sınavlardaki matematik, okuma ve fen alanlarında notlarının düşmesi ilişkilendirilmiş ve seçmeli ders saatleri azaltılmıştır(Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 2007).

Amerika Birleşik Devletleri'nde liselerde okutulan başlıca seçmeli dersler şunlardır(MEB, 2007).

1. Görsel Sanatlar
2. Performans Sanatları
3. Teknoloji Eğitimi
4. Bilgisayar
5. Spor
6. Yayıncılık
7. Yabancı Dil

Almanya'da ortaokullarda öğretim gören öğrenciler 7 ve 8. sınıftan itibaren zorunlu derslerin yanı sıra istek ve eğilimlerine göre üst sınıflarda seçecekleri öğrenim alanına uygun zorunlu seçmeli dersler almaktadırlar. Seçmeli ders olarak müfredatta yer alan her ders alınabilir. Ayrıca ikinci yabancı dil (Örneğin, Fransızca ve sosyal bilimler alanından bir derste) seçmeli dersler arasında yer alır. Seçmeli dersler okulun olanaklarına göre ve Eyalet Eğitim Bakanlığının onayı ile açılır. Öğrenciler seçmeli

derslerini üst sınıflarda seçecekleri ağırlıklı öğrenim alanına göre belirler. 9. sınıftan itibaren öğrenciler zorunlu seçmeli alan olan yabancı diller, fen bilimleri, sosyal bilimler, sanat, spor ve teknik alanlardan birini seçer ve bu alanda yoğunlaşarak eğitim görürler. Her okul olanaklarına göre birisi yabancı diller alanı olmak koşuluyla bu alanlardan en az üçünü açmak zorundadır. Ayrıca her okul olanaklarına göre bir ev ekonomisiyle ilgili olmak üzere ek zorunlu seçmeli dersleri açar. Pek çok okulda bilgisayar dersi ikinci zorunlu seçmeli derstir. Realschule'lerin öğretim süreleri genel olarak 4 yıllık Grunsdchule üzerine 6 yıl, 6 yıllık Grunsdchule üzerine ise 4 yıldır. Realschule'lerde birinci yabancı dil 5. sınıftan itibaren, ikinci yabancı dil ise seçmeli olarak 7. sınıftan itibaren okutulur. 9 ve 10. sınıfta yetenek ve eğilimlerine uygun olarak iki saatlik zorunlu seçmeli dersler alırlar. Bu dersler şunlardan oluşmaktadır. Biyoloji, fizik, kimya, sosyal bilgiler, spor, teknik ve sanat dersleridir (Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 2007).

Danimarka'da öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmeye olanak vermek için 8.sınıftan itibaren seçimlik dersler olarak daktilo, fotoğrafçılık, motor bilgisi, elektronik, bilgisayar gibi uygulamalı dersler verilmektedir (MEB, 2007).

Japonya'da 1. kademe ortaöğretim kurumu olan Chugakkolarda seçmeli dersler bir veya daha fazla seçimlik dersin yanı sıra özel faaliyetleri de kapsayabilir. 3. sınıflarda seçmeli dersler sırasıyla; müzik, sağlık ve beden eğitimi, güzel sanatlar, endüstriyel sanatlar veya el sanatları olup her biri için 35 saat ayrıca her sınıfta 105 saat yabancı dil dersi ve 35 saatte gerekli diğer derslerden biri alınabilir (Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, 2007).

Fransa'da ortaöğretimin 1. kademesi 4 yıl eğitimi kapsayıp kolej eğitimi olarak anılmaktadır. Kolejlerde öğrenciler her iki devrede de haftada 24 saat ortak ders görürler.

Ayrıca bazı dersler için takviye dersi yapılır. Bu sınıflarda haftalık üç saatlik takviye dersi, Fransızca, matematik ve yabancı dil derslerine her ders için bir saat olarak zaman ayrılır . 8. ve 9. sınıflarda ortak derslere ek olarak zorunlu seçmeli dersler de yer alır. Latince, Yunanca, 2. yabancı dil ve teknoloji dersleri seçmeli dersler olup haftada 3 saat okutulmaktadır (MEB, 2007).

İspanya'da Ortaöğretimin I. devresi ikişer yıllık iki devreden oluşur ve öğrencilerin ilkokulda aldıkları bilgilerin derinleştirilmesi ve üst okullara hazırlanmasının sağlanması amaçlanır. Öğrenciler genel eğitim derslerinin yanı sıra temel meslekî bilgileri kazandıran dersleri de görürler. Bu nedenle, zorunlu derslerin

yanında seçmeli dersler de vardır. Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından hazırlanan haftalık ders çizelgesi tüm ülkede geçerlidir ve her okul buna uymak zorundadır. Ancak okullar, bölgesel ve kendi koşullarına uygun olarak ders saatini ve seçmeli dersleri arttırabilirler (http://www.eurydice.org/Eurybase/Application/frameset.asp?country=SP&language=E).

Portekiz'de zorunlu eğitimin temel amacı, tüm çocuklara temel bir genel eğitim vermek, kuramsal ve uygulamalı bilimler ile okul ve günlük yaşam arasında bağ kurmaktır. İlköğretim birbirini izleyen dört, iki ve üç yıllık üç devreden oluşur. İlk dört yılda, çocukların sözlü anlatım becerileri ile sanatsal, oyunsal, devinimsel ve müzik becerilerinin geliştirilmesi, temel okuma, yazma ve sayısal becerilerin kazandırılması ile doğal ve toplumsal çevre bilincinin verilmesi amaçlanır. Okullar bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik zorunlu derslerin dışında öğrencilerin ve çevrenin durumuna göre bazı özel derslere de programda yer verebilir. Bu devrede öğrenciler sınıf düzeninde ders görür ve dersler bir öğretmen tarafından yürütülür. İki yıllık ikinci devrede, "dil ve toplumsal bilimler, matematik ve fen bilimleri, müzik ve teknik alanı, beden eğitimi, kişilik eğitimi ve sosyal öğrenme" gibi beş temel alan belirlenmiştir. Ayrıca, okulların öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre belirledikleri bir de "serbest öğrenme alanı" vardır. Öğrenciler bu alanlardan birinde öğrenim görürler (http://europa.eu.int/comm/youth/whitepaper/download/sec_2003_465_de.pdf).

İtalya'da Ortaöğretim birinci devrenin başlıca amacı, öğrencileri bütün yönleriyle (ahlaki,sosyal, zihinsel, pratik ve yaratıcı) geliştirmek için fırsatlar sunmaktır. Genel amacı çocukları bir yetişkin ve bir yurttaş olarak üst öğretim kurumlarına hazırlamak olan bu kademede, haftada 30 saat ders yapılır. Ailelerin talebi olursa okul haftalık ders saatini 36-40 saate çıkarabilir. Bu ilave saatler , ders dışı faaliyetler veya destekleyici çalışmalar için kullanılır (Demirel, 2000).

İngiltere'de ortaöğretim, 11-18 yaşları arasındaki çocukların eğitimini kapsar. Ortaöğretimde, dört değişik ortaöğretim kurumu söz konusudur (Demirel , 2000).

- Çok amaçlı okullar
- Gramer okulları
- Modern okullar
- Teknik okular

Çok amaçlı okullar öğrencilerin yüzde 90'ının devam ettiği bu okullar, yeteneğine bakmaksızın bütün öğrencilere ortaöğretim sağlar. Zorunlu dersler yanında seçimlik derslere de yer verilir. Geri kalan yüzde 10 gibi küçük bir grup, 11 yaşında öğrencilerin performansları üzerine temellenen bir sınavla diğer okullara giderler (Demirel, 2000).

Ülkelerin eğitim sistemlerine göre seçmeli ders ve zorunlu ders uygulamaları farklılık göstermektedir. Bir ülkede mecburi olarak okutulan bir dersin bir başka ülkede seçmeli ders olarak okutulduğu görülmektedir. Örneğin Türk eğitim sisteminde ortaöğretimde zorunlu olan Coğrafya dersi Güney Kore'de seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Türk Millî Eğitim sisteminde seçmeli derslerle ilgili düzenlemeler Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı kararları çerçevesinde yürütülmektedir (MEB, 2005).

Her ülkenin eğitim sistemi ülkenin politik yapısı, kültürel geçmişine göre şekillenmektedir. Sosyal değişimler de ülkelerin eğitim yapılarını değiştirebilmektedir. Bunun tipik bir örneği, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde 1990'lı yıllarda meydana gelen politik gelişmelerden sonra yaşanmıştır. Bu ülkelerdeki öğretim programlarında değişiklikler olmuştur. Benzer gelişmeler 1970'li yılların başında İtalya, İspanya ve İrlanda gibi ülkelerde de görülmüştür. Rusya'da 1999 yılından itibaren seçmeli din dersi okutulmaya başlanmıştır. Bununla birlikte iktidarlara gelen yönetimlerin kendi ideolojik anlayışlarına göre seçimlik ders uygulamasında değişiklikler yaptığı görülmektedir.

Bununla birlikte seçmeli ders uygulamasında seçimlik derslerin değişkenlik göstermesinin nedeni teknolojik gelişmeler, kültür farklılaşması, küreselleşme, sporsal ve sanatsal gelişmeler, dini inançlar v.b faktörlerdir (MEB, 2008).

Genel olarak ülkelerin seçmeli ders uygulamasına bakıldığında bazılarının seçmeli ders uygulamasının dönemlik bazılarının ise senelik olduğunu, seçmeli derslerin bazı ülkelerde ulusal bazı ülkelerde ise dini, kültür, örf, adet, ırk v.b özelliklere göre bölgesel olduğunu görmekteyiz. Ülkelerin bir kısmında seçmeli ders uygulamasının ilköğretimde başlayarak sınıflara paralel olarak arttığı görülmekte iken bir kısım ülkelerde ise orta öğretimde başladığını görmekteyiz.

2.2.İlgili Araştırmalar

Bu bölümde seçmeli ders uygulaması ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalarla ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.2.1.Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Demir (1995) Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yaptığı çalışmada, kendi üniversitesindeki öğrencilerin ve öğretim üyelerinin seçmeli derslerle ilgili görüşlerini değerlendirmiştir. Seçmeli ders veren farklı unvan ve kadrolardaki toplam 151 öğretim üyesine seçmeli ders uygulaması ile ilgili olarak 20 adet soru yöneltilmiştir. Seçmeli ders alan üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan toplam 1134 öğrenciye ise 25 adet soru yöneltilmiştir. Her ifadeye verilen yanıtların frekansı ve yüzdesi çıkartılmıştır. Sonuçlara bakıldığında seçmeli derslerin güncel olması öğretim üyelerinin katıldığı bir durumdur. Seçmeli derslerin spor veya güzel sanatlardan olması öğretim üyelerince desteklenmemektedir. Seçmeli derslerde pratikte yaşanan sıkıntılara bakıldığında, öğrenciler ile öğretim üyelerinin değerlendirmelerinin farklı olduğu; öğretim üyelerinin sıkıntılara çok fazla katılmadıkları oysa öğrencilerin sıkıntıları belirttiği görülmektedir. Genel olarak seçmeli ders sisteminin değerlendirilmesine bakıldığında öğretim üyeleri ve öğrenciler seçmeli ders açmasının özendirilmesini, her öğretim üyesinin seçmeli ders açmaya çalışması gerektiğini, seçmeli ders sisteminin öğrenciyi ilgisine yönelik ders almaya yönlendirdiğini belirtmektedirler. Ayrıca öğretim üyeleri uygulamadaki haliyle seçmeli ders sisteminin yararlı ve seçmeli derslerin verimli olduğunu düşünürken, öğrencilerin mevcut seçmeli ders uygulamasını yararlı görmedikleri saptanmıştır (Demir, 1995).

Demir ve Ok (1996) tarafından yapılan "Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki Öğretim Üye ve Öğrencilerinin Seçmeli Dersler Hakkındaki Görüşleri" konulu araştırmada öğretim üyeleri ve öğrencilerden elde edilen görüşler şu şekildedir. Seçmeli dersler üç ve daha yukarı sınıflarda verilmeli, seçmeli derseler tek tip olmalı, (zorunlu seçmeli, teknik olmayan vb. ayırımlar kaldırılmalı), dersler daha çok uygulamaya yönelik olmalı, seçmeli dersler not yükseltme ve kredi tamamlama aracı olmaktan çıkarılmalıdır. Bu ortak önerilerin dışında öğretim üyeleri, seçmeli derslerin ancak zorunlu dersler tamamlandıktan sonra alınması gerektiğini, not ortalaması belli bir düzeyin üzerinde olan öğrencilerin seçmeli ders almalarına izin verilmesini önerirken,

öğrenciler seçmeli derslerin programa paralel olmasını, derslerdeki öğrenci sayısının azaltılmasını, kontenjan sınırlamasının kaldırılmasını ve derslerin tüm öğrencilere açık olmasını önermektedirler. Bunun yanında seçmeli derslerde var olan gruplamaların yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, bölümlerde açılması düşünülen derslerin bir broşürde toplanması ve tüm seçmeli derslerin nitelik yönünden geliştirilme çabalarına hız verilmesi gerektiği gibi bir takım önlemlerin alınması belirtilmiştir.

Taş (2004) tarafından gerçekleştirilen İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıflar Seçmeli Ders Programlarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi konulu yüksek lisans tez çalışmasında; sorulara cevap öğretmenlerin büyük bir bölümü, seçmeli derslerin verimli yürütülmediğini ya da kısmen yürütüldüğünü belirtmişlerdir. Öğretmenlere göre seçmeli derslerin verimli yürütülmemesinin en önemli sebebi; seçmeli ders anlayış ve felsefesinin anlaşılamaması, öğrencilerin istemedikleri dersleri alması ve öğrencilerin seçmeli dersleri ciddiye almamalarıdır. Öğrencilere göre en önemli neden ise; istemedikleri dersleri almaları ve dersi veren öğretmenin o alanda yetersiz olmasıdır.

Öte yandan farklı sorulara verilen cevaplara bakıldığında okutulacak seçmeli derslerin okul idaresi ve öğretmenler kurulu tarafından verildiği saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin seçmeli derslerin belirlenmesinde kendi ilgi ve isteklerinin en önemli etmen olması gerektiğinin göstermiştir. Hem öğretmen hem de öğrencilerin seçmeli ders uygulamasının öğrenciler tarafından gerekli ve yararlı olduğu görüşünde olduğu belirtilmiştir.

Dalkıran (2005) tarafından gerçekleştirilen "Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Seçmeli Ders Olarak Öğrenciler Gözüyle Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmasında; ortaöğretimde beden eğitimi dersinin seçmeli olarak işlenmesinin öğrenciler üzerindeki etkisini belirtmektedir. Araştırma Ankara il merkezinde öğrenim veren 6 lisede 417 öğrenci ve 20 öğretmen tarafından verilen cevaplarla oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda beden eğitimi dersinin sağlıklı olmayı, fiziksel gelişimi sağlamayı, kaygı ve stresi azalttığı, bu nedenlerden ötürü programda yer alması gerektiği vurgulanmıştır.

Çınar (2007) seçmeli ders olan Beden Eğitimi dersi ile ilgili hazırladığı "Yüksek Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Seçmeli Ders Olarak Beden Eğitimi Dersini Seçme ve Seçmeme Durumlarının Sebepleri ve Dersten Beklentileri(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği)'' başlıklı Yüksek Lisans Tez Çalışmasında Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden

Eğitimi Dersini Seçme ve Seçmeme Durumlarının Sebeplerinin belirlenmesi ve yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine göre beden eğitimi dersinin bireylere ve topluma olumlu etkiler yaratacak biçimde uygulanmasını sağlanması amaçlanmaktadır. Çalışma evreni, 2006–2007 öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşturulmuştur. Örneklemi ise, 2006–2007 öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, "İktisadi ve "İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Eskişehir Sağlık Yüksek Okulu ve Eskişehir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu'nun değişik bölümlerinin birinci sınıflarında öğrenim gören 500 öğrenci oluşturmaktadır. Tez sonucuna baktığımızda öğrencilerin beden eğitimi dersini seçmelerinde aylık ortalama harcama miktarları, barınma şekilleri, aktif ya da pasif olarak spora katılmak için ayırdıkları zaman, ikamet, aile bireylerinin geçmişte ya da günümüzde sporla uğraş düzeyleri gibi faktörlerin fazla bir etkisinin olmadığı sonuçlardan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi dersinin uygun yöntem ve teknikler kullanılarak, ilgi çekici ve özendirici yöntemler kullanılarak işlendiğini düşündüklerini görülmektedir. Bulgular, öğrencilerin beden eğitimi dersini seçmelerinde üst sınıflarda öğrenim gören arkadaşlarının ve akademik danışmanlarının bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin beden eğitimi dersinin kredisiz oluşundan dolayı dersi seçmeme gibi bir davranış göstermedikleri aksine derse ve spora ilgi, merak ve istek duydukları için beden eğitimini dersini seçtikleri görülmüştür. Çalışmaya katılan öğrenciler, beden eğitimi dersini seçmeme nedenlerini de belirtmişlerdir. Bulgular, öğrencilerin beden eğitimi dersini seçmeme ile kendilerini sportif konularda yeterli görmeme, sağlık problemleri yasama, diğer dersleri olumsuz etkileme, ders saatinin uygun olmaması, derslerde sakatlanma ya da hasta olma endişesi duyulması, beden eğitimi dersinin ilgi çekici olmaması ve diğer seçmeli derslerin öğrencilerin hedeflerine daha uygun olması gibi nedenlerin arasında olumlu bir bağlantı olmadığını göstermiştir.

Seferoğlu (2007) tarafından İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı: Eleştirel Bir Bakış ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar konulu çalışmasında; Öğretim programının ayrıca uluslararası standartlara uygun olduğu gözlenmiştir. BÖTE Bölümü öğretim programı incelendiğinde bu bölüm mezunu bilgisayar öğretmenlerinin dersin içeriğini aktaracak bilgi ve becerilere üst düzeyde sahip oldukları ve bu konuda herhangi bir sorunun yaşanmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan programın uygulamasında güçlüklere yol açan birçok unsurun varlığı da göze çarpmaktadır.

Özellikle bilgisayar öğretmenleri programın gereklerini sınıflarında gereğince yerine getirememekten yakınmaktadırlar. Bu konuda yaşanan en yaygın sıkıntı, dersin seçmeli bir ders haline getirilmiş olması ve karneye notunun yansıtılmamasıdır. Bu durum öğrencilerin, velilerin ve hatta okul yöneticilerinin dersi önemsiz bir dersmiş gibi görmeleri sonucunu doğurduğunu ifade etmiştir.

M.E.B Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (2008) tarafından Seçmeli Derslerin Seçim Kriterlerinin Değerlendirilmesinin Araştırılması konulu çalışmasında o dönem seçmeli ders uygulamasına yönelik çok güzel bir çalışma olmuştur. Çalışmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşlerine göre seçmeli ders uygulamasını değerlendirmektir. Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından geliştirilen anketlerle elde edilmiştir. Araştırmanın evrenini33.226 ilköğretim kurumunda çalışan 9.845 okul müdürü, 445.452 öğretmen; araştırmanın örneklemini ise 21 ilde görev yapan 309 okul müdürü ve 1.162 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, ilköğretim okullarında seçmeli derslerin belirlenmesinde etkili olan faktörler içerisinde okulun imkânlarının önem kazandığı, ilköğretim okullarında en fazla okutulan seçmeli dersin Bilişim Teknolojileri dersi olduğu, sınıf öğretmenlerinin seçmeli derslerle ilgili olarak, branş öğretmenlerine göre daha çok sorunlar yaşadıkları ve buna bağlı olarak hizmet içi eğitim kurslarına daha çok rağbet ettikleri, seçmeli dersler hakkında öğrencilerin ve velilerin ise az bilgilendirildikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Saraç (2008) tarafından yapılan çalışmada Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında uygulanmakta olan seçmeli ders sistemine ilişkin öğrenci görüşleri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda öğrencilere beklentileri ile ilgili soruları içeren bir anket verilmiştir. Toplanan öğrenci görüşleri ayrı ayrı gözden geçirildikten sonra bu görüşlerde ortak olan noktalar vurgulanmıştır. Bu çalışma neticesinde; Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının en çok açılmasını istedikleri seçmeli ders Bilgisayar dersidir. Bilgisayar dersini, Diksiyon dersi izlemiştir.

Tezcan ve Gümüş (2008) "Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Ders Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin Araştırılması" konulu çalışmayı ele almışlardır. Çalışmanın amacı üniversite 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ders seçimini etkileyen faktörleri araştırmak ve bu faktörlerin öncelik sırasını saptamaktır. Çalışma, 2002-2003 öğretim yılının ikinci yarısında, Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi 3. ve 4. sınıflarından kimya, fizik ve biyoloji bölümlerinde öğrenim gören 208'i kız, 92'si erkek olmak üzere toplam 300

öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan 25 soruluk anket uygulanmak suretiyle toplanmıştır. Anket soruları, öğrencilerin ders seçiminde etkili olan faktörleri ve bunların etkinlik derecelerini belirleyen dört seviyeli Likert tipi sorulardan oluşturulmuştur. Sonuçların değerlendirilmesinden, ders seçimini etkileyen en etkili faktörün, kimya bölümünde "öğrencinin öğretim üyeleri hakkındaki görüşleri", fizik bölümünde, "daha önce aldığı ve başarılı olduğu derslere yakın olması", biyoloji bölümünde "dersin işleniş yöntemi" olduğu, en az etkili faktörün ise her üç bölümde de "ailenin etkisi" olduğu görülmüştür.

Eyidoğan (2009) tarafından o dönem seçmeli ders olarak okutulan "Bilişim Teknolojileri dersi ile ilgili Bilişim Teknolojileri Dersinin Seçmeli Ders Olmasına İlişkin Öğretmenler Görüşü" adlı yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Bu araştırmanın genel amacı ilköğretim okullarındaki bilişim teknolojileri dersinin seçmeli ders olarak okutulmasının üstünlüklerine ve sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlemesidir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmış olup araştırmanın çalışma evrenini 2008-2009 öğretim yılında Eskişehir ilinde bulunan MEB'e bağlı 234 resmi ilköğretim okullunda görev yapan 83 bilgisayar ve bilgisayar formatör öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada 83 öğretmenden 68'ine ulaşılarak % 81.9 oranında geri dönüş sağlanmıştır. Araştırmanın verileri iki bölüm ve toplam 53 sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından geliştirilen anket ile elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre bilişim teknolojileri dersinin seçmeli ders olarak okutulmasının üstünlüklerine ve sınırlılıklarına ilişkin olarak öğretmenlerin yarısının olumlu yarısının ise olumsuz görüş bildirdikleri, görüşlerin cinsiyet ve yaş değişkenine bağlı olarak değişmediği belirlenmiştir. Ancak çalışma yılı değişkeni açısından bakıldığında, bilişim teknolojileri dersinin seçmeli ders olarak okutulmasının çalışma yılı fazla olan öğretmenler tarafından çalışma yılı az olan öğretmenlere göre daha olumlu karşılandığı belirlenmiştir.

Altun (2009) seçmeli dersler arasına giren Medya Okuryazarlığı dersi ile ilgili yaptığı Eğitim Bilim Açısından Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersi Programına Eleştirel Bir Yaklaşım başlıklı çalışmasının amacı; Seçmeli Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı'nı incelemek ve değerlendirmektir. Çalışmanın sonucunda ülkemizde medya okuryazarlığı eğitiminin sadece 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli olarak verilen bir ders çerçevesine sıkıştırmak yerine okul öncesinden yetişkin eğitimine doğru hayat boyu devam eden bir süreç olarak ele alınması doğru bir yaklaşım olacağını ifade etmiştir. Öğretmen eğitimi için özellikle Eğitim Fakültelerinde lisans, yüksek lisans ve

doktora düzeyinde medya okuryazarlığına yönelik zorunlu ve seçmeli olarak derslerin açılması önemli katkılar sağlayacağını; ancak seçmeli medya okuryazarlığı dersinin bugünlerde okullarımızda okutulmakta olduğu düşünülürse öğretmenlere yönelik kapsamlı bir eğitim süreci önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıktığını ifade etmiştir. Bu eğitim sürecinin kalitesi için ilgili öğretmenlerin medya okuryazarlığı eğitimi konusunda nitelikli bir hizmet içi eğitimden geçmesi ve nitelikli yayınlarla desteklenmeleri gerekeceği vurgulanmıştır. Son olarak medya okuryazarlığının, iletişim fakültesi mezunları için bir istihdam alternatifi oluşturacağı gibi dar bir bakış açısından değil de gerçek amacıyla yani medya karşısında savunmasız durumdaki çocuklarımızın, gençlerimizin ve yetişkin vatandaşlarımızın bilinçlendirilmesi için verilecek çok önemli bir eğitim meselesi olduğu gerçeğiyle ele alınması gerektiği saptanmıştır.

Dinçer (2011) yaptığı çalışmada günümüzde ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlığı düzeylerinin hangi seviyede olduğunu; bu seviyenin önceki yıllarda ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlık düzeylerini ölçen çalışmalarla karşılaştırılmasıyla, müfredattaki bu değişikliğin öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeylerine nasıl bir etki yaptığını ve günümüzde ilköğretim öğrencilerinin bilgisayara karşı tutumlarını araştırılmıştır. Araştırmada edinilen bulgularda ilköğretim öğrencilerin önceki yıllarda yapılan araştırmalara göre bilgisayar okuryazarlık düzeyleri arasında çok büyük bir artış olmadığı, bu oranlar arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hatta genel olarak düşünüldüğünde evlerinde bilgisayarı olan öğrencilerin sayısının artış göstermesine rağmen bilgisayar okuryazarlığında yeterli düzeyde artış olmaması sorgulanması gereken diğer önemli bir husustur. İlköğretim kurumlarındaki 4. ve 5. sınıflarda uygulanan bilgisayar derslerinin haftalık saatlerinin azaltılması ve seçmeli yapılmasının bu artışı yavaşlattığı literatürde belirtilmesine rağmen, hala bu derslerin ders saatinin artırılması yada zorunlu hale getirilmesi ile ilgili bir çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilere bilgisayar dersleri ile ilgili yöneltilen sorular analiz edildiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bilgisayar dersinin zorunlu ve saatlerinin arttırılmış olarak müfredata eklenmesini istedikleri görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir oranla bilgisayar derslerinin zorunlu hala gelmesini istemelerinin nedenleri araştırıldığında, öğrencilerin bilgisayarı hala bir oyun aracı olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bilgisayar ve bilgisayar dersini oyun olarak niteleyen öğrencilerin bu kanıya varmalarındaki en büyük etkenlerin başında bilgisayar derslerinin değerlendirmeden muaf olarak seçmeli olarak sunulması olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle öğrencilere bilgisayar dersi zorunlu halde verilerek,

bilgisayarın sadece bir oyun aracı olmadığı aynı zamanda bir eğitim aracı olduğunun vurgulanması önerilmektedir. Özellikle 2012 yılı itibariyle ilköğretim okullarında Fatih Projesi ile bilgisayar destekli eğitime ağırlık verileceği göz önünde tutularak bilgisayar derslerinin zorunlu hale gelmesi sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlık düzeylerinin önceki yıllardaki bilgisayar okuryazarlık düzeyleri ile paralel olduğu, bu artışın ancak bilgisayar derslerinin zorunlu hale getirilip, içeriğinin yeniden gözden geçirilerek öğrencilere sunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aslantaş (2011) daha önce yapılan araştırmalardan farklı olarak ortaöğretimdeki seçmeli ders uygulamasına yönelik bir çalışma yapmıştır. Araştırmada ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin seçmeli ders tercihlerinde rehber öğretmenlerin ne ölçüde etki ettikleri incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin seçmeli ders tercihlerine etki edebilecek çeşitli demografik değişkenler arasındaki ilişkiler de araştırılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin seçmeli ders tercihlerine etki edebilecek unsurları belirlemeye yönelik bir anket geliştirilmiş ve geliştirilen anketin rastgele seçilen okullardaki 9.sınıf öğrencilere uygulanması sonucu elde edilen verilerin, bazı demografik özellikler arasında ilişki ve farklarının ortaya koyulması yoluyla ortaöğretim 9.sınıf öğrencilerinin seçmeli ders tercihine etki edebilecek unsurlar açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya çeşitli türdeki 6 ortaöğretim kurumundan 325 öğrenci katılmıştır. Anketler okullara bizzat gidilerek yapılmış ve gerekli yerlerde öğrencilere açıklamalarda bulunulmuştur. Anket 18 sorudan oluşmaktadır.

Araştırma sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

1. Rehber öğretmenlerin ders seçimine etkisinde kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.
2. Rehber öğretmenlerin ders seçimi etkisine ilişkin öğrenci algılarının öğrenim gördükleri lise türüne göre anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür. Rehber öğretmenlerin genel lise öğrencilerinin ders seçimine etkisi meslek lisesi öğrencilerin ders seçimine etkisinden; meslek lisesi öğrencilerinin ders seçimine etkisi de Anadolu lisesi öğrencilerinin ders seçimine etkisinden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.
3. Başarı düzeyleri farklı olan öğrencilerin rehber öğretmenlerinin ders seçimine etkileri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.

4. Erkek rehber öğretmenlerin öğrencilerin ders seçimine etkisi kadın rehber öğretmenlerin ders seçimine etkisinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.
5. Rehber öğretmenlerin öğrencilerin ders seçimine etkisinin rehber öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüş, 22-30 yaş arası rehber öğretmenlerin 31-40 yaş arası rehber öğretmenlerden ve 41 yaş ve üzeri rehber öğretmenlerden anlamlı düzeyde daha etkili oldukları görülmüştür.
6. Rehber öğretmenlerin öğrencilerin ders seçimine etkisinin öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür. Ailesinin aylık geliri 750 TL'den az olan öğrencilerin ders seçimine rehber öğretmenlerin etkisi, ailesinin aylık geliri 1501-2000 TL arası olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.
7. Rehber öğretmenlerin ders seçimine etkisi öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olmadığı görülmüştür.
8. Rehber öğretmenlerin öğrencilerin ders seçimine etkisinin annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür. Annesi ilköğretim mezunu olan öğrencilerin ders seçimine rehber öğretmenlerin etkisi, annesi lise mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmıştır.

Yurt içinde yapılan çalışmalara baktığımızda seçmeli ders uygulamasına yönelik sorunlar belirtilmiştir. Yapılan ilk çalışmalar genellikle yükseköğretim kurumlarında seçmeli derslerle ilgili yaşanılan sorunlar öğretim üyeleri ve öğrenci gözüyle incelenmiştir. Seçmeli ders uygulamasından nasıl daha fazla verim elde edilir düşüncesi üzerinde çözüm önerileri geliştirilmiştir. Seçmeli ders uygulamasının ilköğretim ve liselerde yaygınlaşması ile yapılan araştırmalar daha da fazla olmuştur. Bu dönemde yapılan çalışmalarda seçmeli ders olarak seçilen bir takım derslerin uzmanları tarafından kendi derslerinin seçmeliden ziyade zorunlu ders olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bunlarla ilgili makale çalışması, tez çalışması vb. çalışmaların yapıldığı görülmüştür.

Yapmış olduğumuz bu çalışma diğer çalışmalardan farklıdır. 4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya konulmasıyla birlikte seçmeli derslerin seçimini veli yapmaktadır. Daha önceki seçmeli ders uygulamalarında seçmeli dersin seçimi öğrenci, öğretmen, öğretmenler kurulu veya idare tarafından yapılmaktaydı. Seçmeli derslerle

ilgili yapılan bütün araştırmalar öğrenci, öğretmen ve idarenin görüşleri alınarak yapılmıştır. Yeni sistemle birlikte yapmış olduğumuz bu çalışmada velilerin görüşleri dikkate alınmıştır. Belirtilen olduğum nedenden dolayı çalışmamız diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir.

2.2.2.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Stocking ve Goldstein (1992), bir yaz programına seçilen 795 yetenekli öğrencinin Matematik, Fen ve Edebiyat dersleri içinden ders seçiminde cinsiyet değişkeninin etkisini araştırmış, erkek ve kızların bütün ders tiplerinde eşit başarı gösterdiklerini, bu başarıyı etkileyen tek faktörün, dersin konusu olduğunu bulmuşlardır. Seçilen derslerde cinsiyet farklılığının bir etkisi görülmediği saptanmıştır. Buna ek olarak ders seçiminde cinsiyet oranın birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Woolnough (1994), üniversite 1. sınıf Biyoloji bölümü öğrencilerinin üniversitede ders seçimlerine etki eden faktörleri anket uygulayarak araştırmıştır. Erkeklerin bilimle ilgilenme oranının kızlardan fazla olduğunu ve erkeklerin bilime merakının daha erken yaşlarda başladığını saptamıştır. Bu çalışmaya göre, okulun doğal çevresi, öğretmenler, öğrencinin daha önce o derslerden aldığı notlar, bu derse karşı eğilimleri ve bazen de zorunluluklar ders seçimini etkilemektedir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetlerine göre de bir takım farklılıklar olduğunu belirtmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğrencinin etrafındaki en küçük uyarıcı bile ders seçiminde etkili olduğu anlaşılmıştır.

Bewick ve Southern, (1997), ileri düzeyde matematiği seçen öğrenciler arasında cinsiyet farkından kaynaklanan eğilimlerinin nedenlerini bulmak için 198kişiye anket uygulamış, nedenleri listeleyerek tartışmışlar, kız ve erkek öğrencilerin matematiği seçme nedenleri arasında önemli farkların olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak matematik dersinin seçiminde tek faktörün cinsiyet farklılığı olmadığı birçok değişkenin ders seçiminde etkisi olduğu saptanmıştır.

Babad (2001) tarafından yapılan araştırma da tercih edilen ilk seçmeli ders ile son seçmeli ders arasında dersin memnuniyeti ilgili konu yer almıştır. Seçilen ilk derslerin genellikle öğrenme ihtiyaçları olan dersler seçilmiş olup tercih edilen son derslerin genellikle kolay olan dersler olduğu saptanmıştır. Seçilen ilk derslerle son dersler arasında yapılan mukayesede memnuniyet oranının ilk derslerde daha fazla olduğu anlaşılmıştır.

Hodgkinson ve Innes, (2001) farklı bölümlerde okuyan Üniversite 1. sınıf öğrencileri arasında çevrenin tutumunun ve sosyal inanışların ders seçimine etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda seçilen derslerde çevre tutumunun ve sosyal inanışların ders seçiminde etkili olduğu görülmüştür.

Farklı ülkelerde seçilen dersler arasında farklılık görülmektedir. Ülkeler seçmeli ders uygulamasında ülkenin ihtiyacı olan dersleri seçime koyarlar. Seçilen dersler birlikte belirilen ihtiyaç ve sorun ortadan kalkar. Buna örnek olarak Nam (1995) Kore'de daha önce seçimlik dersler arasında bulunmayan Çevre Eğitimi adlı dersin seçime konulduğunu belirtmiştir. Yapılan çalışmada endüstrinin gelişmesine paralel çevre kirliliğinde büyük bir artış meydana gelmiştir. Çevre Eğitimi dersinin eğitim programına seçimlik ders olarak koyup bu sorunun ortadan kalktığını belirtmiştir.

Görüldüğü gibi birçok araştırmacı ders seçimi ile ilgili çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Üniversite öğrencilerinin ders seçimine etki eden faktörleri ve bu faktörlerin öncelik sırasını saptamak, bu faktörlere bölümlerin ve cinsiyetlerinin etkisini saptamak amacıyla birçok çalışma yapılmıştır. Çerçeveye baktığımızda genel olarak yapılan çalışmaların yükseköğrenim kurumlarının örneklem olarak seçildiği anlaşılmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim de seçmeli ders uygulamasına yönelik çalışmalar sınırlı kalmıştır. Bu çalışmalarda ise genel olarak seçimlik derslerin seçilmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte derslerin kazanımlarının günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde planlanması gerektiği vurgulanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılacak olan tekniklerle ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde bir çalışma olmuştur. Betimsel tarama modeli; geçmişte ya da halihazırda devam eden durumları var oldukları şekli ile nitel ve nicel olarak amaçlamaktadır. Bu nedenle araştırmaya konu olan durum; kendi koşulları içinde var olduğu şekliyle tanımlanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2010, s.77).

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Diyarbakır ili merkez ilçelerinde (Yenişehir, Bağlar, Sur ve Kayapınar) bulunan 5.sınıf öğrenci velileri oluşturmuştur. Mevcut sistem 2012 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Yeni sistem bütün ortaokul sınıflarında aynı anda uygulamaya konulmamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı ortaokullar için 4+4+4 sistemine geçiş takvimini aşağıda vermiştir (MEB, 2012).

5.Sınıf 2012-2013
6.Sınıf 2013-2014
7.Sınıf 2014-2015
8.Sınıf 2015-2016

Takvimde de görüldüğü gibi yeni sistemin ilk uygulayıcıları 5.Sınıf öğrencileri olmuştur. Araştırmanın yapıldığı tarih göz önüne alındığında diğer kademedeki öğrenciler yeni sistemle tanışmadıklarından, araştırmanın evrenini 5.Sınıf öğrenci velileri oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemini ise; Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullardan alınan bilgiler ışığında; gönüllü veliler oluşturmuştur. Merkez ilçelerden toplam 9 okul random örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

Örnekleme alınan 9 okuldan toplamda 400 5.sınıf öğrenci velisine anket uygulanmıştır. Ankete katılan velilerin demografik bilgileri aşağıda belirtilen Tablolarda verilmiştir.

Tablo 13.

Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

	f	**%**
Kadın	52	13
Erkek	348	87
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %13,00'ü kadın, %87,00'si ise erkektir.

Tablo 14.

Araştırmaya Katılan Velilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	**f**	**%**
18-28	25	6,25
26-30	80	20
31-40	125	31,25
41-50	160	40
51-60	10	2,5
61 ve 61 üstü	0	0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %6,25'i 18-28 yaş, %20,00'si 26-30 yaş, %31,25'i 31-40 yaş, %40,00'ı 41-50 yaş, %2,50'i 51-60 yaş aralığındadır.

Tablo 15.

Araştırmaya Katılan Velilerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	f	%
Okur-Yazar değil	10	2,5
İlkokul	25	6,25
Ortaokul	125	31,25
Lise	158	39,5
Lisans	50	12,5
Y. lisans	30	7,5
Doktora	2	0,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %2,50'i okur-yazar değil, %6,25'i ilkokul, %31,25'i ortaokul, %39,50'i lise, %12,50'i lisans, %7,50'i yüksek lisans, %0,50'i doktora mezunudur.

Tablo 16.

Araştırmaya Katılan Velilerin Meslek Durumlarına Göre Dağılımı

Meslek	f	%
Eğitim-Öğretim Çalışanı	12	3
Memur	100	25
Sağlık Çalışanı	65	16,25
Çiftçi	110	27,5
Emniyet Görevlisi	13	3,25
Serbest Meslek	8	2
Kamu İşçisi	40	10
Din Görevlisi	2	0,5
Asgari Ücret Çalışanı	50	12,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %3,00'ü eğitim-öğretim çalışanı, %25,00'i memur, %16,25'i sağlık çalışanı, %27,50'i çiftçi, %3,25'i emniyet görevlisi, %2,00'si serbest meslek, %10,00'u kamu işçisi, %0,50'i din görevlisi, %12,50'i de asgari ücretle çalışan işçidir.

Tablo 17.

Araştırmaya Katılan Velilerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

Gelir	f	%
700-1000	225	56,25
1000-2000	100	25
2000-3000	45	11,25
3000-3000 üstü	30	7,5
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin, %56,25'i 700-1000TL, %25,00'i 1000-2000TL, %11,25'i 2000-3000TL, %7,50'i 3000 ve 3000 TL üstü gelire sahiptir.

3.3.Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler " Kişisel Bilgi Formu " ve "Seçmeli Derslere Yönelik Soruların Bulunduğu Anket" ile toplanmıştır. Anket soruları hazırlanırken Taş (2004) tarafından hazırlanan tez çalışmasından ve MEB (2008) tarafından hazırlanan araştırma çalışmasından yararlanılmıştır. Oluşturulan ankette madde havuzu belirtilen konuları kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Anket formunda seçenek olan maddelerle birlikte açık uçlu sorularda sorulmuştur. Anketin hazırlanmasında geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında öncelikle uzman görüşleri alınmıştır. Anket formu uzman görüşleri alınmak üzere Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elamanlarına inceletilerek, gelen öneriler doğrultusunda anket formunda düzeltmeler yapılmıştır. Bunun sonucunda anlaşılmayan veya yanlış anlaşılan maddeler düzeltilmiştir. Bu çalışmaların ardından anket formları çoğaltılıp 15 veli üzerinde bir ön pilot uygulama yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre anket formuna son şekil verilip asıl uygulama için hazır hale getirilmiştir. Yapılan düzeltmelerle son şeklini alan anketler 500 adet çoğaltılarak velilere araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Yapılan görüşmeler informal bir şekilde okulların uygun sınıfları seçilerek gerçekleştirilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler anket formu uygulanan velilerin verdiği cevaplara göre oluşturuldu. Bunun için yasal izinler doğrultusunda velilere anket uygulandı. Anket formunun uygulanması için alınan randevular doğrultusunda okullara veya uygun

mekânlara gidildi. Belirlenen sınıflarda veli toplantı tarihleri dikkate alınarak gönüllü velilerden oluşan bireylere hazırlanan anket uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS – 20.0paket programları kullanılarak çözümlenmiştir. Anket uygulamasının sonucu olan cevaplar bilgisayardaki dijital ortama aktarılmıştır. Elde edilen sonuçların frekans ve yüzdeleri alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Velilerin Seçmeli Derslere Yönelik Verdiği Cevaplara İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amaçlarına yönelik toplanan veriler doğrultusunda ulaşılan bulgular yer verilmiştir. Aşağıda öncelikle ankette yer alan her bir soru sırayla verilmiş daha sonra ise o soruya yönelik elde edilen bulgular tablolaştırılmıştır.

SORU 1: Aşağıda öğrenciniz için bu dönem seçtiğiniz seçmeli dersleri lütfen işaretleyiniz.

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler (Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançi ve Zazaki)(4)	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)	2
	Yabancı Dil(Arapça)(4)	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)
	Müzik(4)	2/(4)
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)	2
	Hukuk ve Adalet(1)	2

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18.

Araştırmaya Katılan Velilerin Seçtikleri Seçmeli Derslerin Dağılımı

Dersin Adı	**f**	**%**
Kur'an-ı Kerim	60	15,00
Hz. Muhammed'in Hayatı	110	27,50
Temel Dini Bilgiler	0	0
Yazarlık ve Yazma Becerileri	0	“0
Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)	0	0
Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)	225	56,25
Yabancı Dil(Almanca)	0	0
Yabancı Dil(Arapça)	0	0
Yabancı Dil(Fransızca)	0	0
Yabancı Dil(İngilizce)	5	1,25
Yabancı Dil(Diğer)	0	0
Bilim Uygulamaları	0	0
Matematik Uygulamaları	0	0
Görsel Sanatlar	0	0
Müzik	0	0
Spor ve fiziki Etkinlikler	0	0
Drama	0	0
Zeka Oyunları	0	0
Halk Kültürü	0	0
Hukuk ve Adalet	0	0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %15,00’i Kur’an-ı Kerim’i, %27,50’i Hz. Muhammed’in Hayatı’nı, %56,25’i Kurmançi ve Zazaki, %1,25’i İngilizce seçmeli dersini seçmişlerdir

SORU 2: Seçmeli dersleri seçerken öğrencinizin fikrini aldınız mı?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.

Velilerin Seçmeli Dersi Seçerken Öğrencinin Fikrini Alıp Almadıklarına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	30	7,5
Kısmen	125	31,25
Hayır	245	61,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli dersi alırken öğrencinizin fikrini aldınız mı sorusuna %7,50'i evet, %31,25'i kısmen, %61,25'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 3: Seçmeli dersleri seçerken aşağıdaki faktörleri hangi oranda dikkate aldınız.

Lütfen katılım derecenize göre seçenekleri işaretleyiniz.

	Çok	Biraz	Hiç
1.Okulun şartları ve olanakları			
2.Çevrenin yapısı ve ihtiyaçları			
3.Öğrenci gereksinimleri			
4.Öğrencinin ilgi ve isteği			
5.Dersi verecek öğretmenin olup olmaması			
6.Bunların dışında……			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20.

Seçmeli Ders Tercih Ederken Belirtilen Seçeneklerin Ne Derece Dikkat Alındığına İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Okulun Şartları ve Olanakları		
Çok	27	6,75
Biraz	223	55,75
Hiç	150	37,50
Çevrenin Yapısı ve İhtiyaçları		
Çok	11	2,75
Biraz	239	59,75
Hiç	150	37,50
Öğrencinin Gereksinimleri		
Çok	203	50,75
Biraz	125	31,25
Hiç	72	18,00
Öğrencinin İlgi ve İsteği		
Çok	212	53,00
Biraz	152	38,00
Hiç	36	9,00
Dersi Verecek Öğretmenin Olup Olmaması		
Çok	290	72,5
Biraz	84	21,00
Hiç	26	6,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, okutulacak seçmeli dersi seçerken; okulun şartları ve olanakları %6,75 çok, %55,75'i biraz, %37,50'i hiç; çevrenin yapısı ve ihtiyaçlarının %2,75'i çok, %59,75'i biraz, %37,50'i hiç; öğrencinin gereksinimleri %50,75'i çok, %31,25'i biraz, %18,00'i hiç; öğrencinin ilgi ve isteği %53,00'ü çok, %38,00 'i biraz, %9,00' ü hiç; dersi verecek öğretmenin olup olmaması %72,50'i çok, %21,00'i biraz, %6,50' i ise hiç etkilemektedir.

SORU 4:Eğitim-Öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından seçmeli derslerin özellikleri, amaçları ve içerikleri hakkında bilgi verildi mi?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21.

Eğitim-Öğretim Yılı Başında Okul Yönetimi Tarafından Seçmeli Dersler Hakkında Bilgi Verilip Verilmediğine İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	52	13,00
Kısmen	98	24,50
Hayır	250	62,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, eğitim-öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından seçmeli dersler hakkında bilgi verilip verilmediği sorusuna %13,00'ü evet, %24,50'i kısmen, %62,50'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 5:Eğer bir önceki soruda cevabınız "Hayır" ise derslerin özellikleri, amaçları ve içerikleri hakkında bilgi verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22.

Okul Yönetimleri Tarafından Eğitim-Öğretim yılı Başında Seçmeli Derslerin Özellikleri Hakkında Bilgi Verilmeyen Velilerin Bu Konuda Bilgi Verilmesini Düşünüp Düşünmediklerine İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	156	62,40
Kısmen	94	37,60
Hayır	0	0
Toplam	250	100

Araştırmaya katılan veliler, eğitim-öğretim yılı başında seçmeli derslerin özellikleri hakkında bilgi verilmesini düşünüyor musunuz sorusuna %62,40'ü evet, %37,60'sı kısmen cevabını vermişlerdir.

SORU 6: Okullarda okutulan seçmeli ders uygulaması sizce gerekli midir?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23

Okullarda Okutulan Seçmeli Ders Uygulaması Gerekli olup Olmadığına İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	264	66,00
Kısmen	95	23,75
Hayır	41	10,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %66,00'i okullarda okutulan seçmeli derslerin gerekli olduğunu, %23,75'i kısmen gerekli olduğunu, %10,25'i ise gereksiz olduğunu belirtmişlerdir.

SORU 7: Seçmeli ders uygulamasını yararlı buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24.

Seçmeli Ders Uygulamasını Yararlı Bulup Bulmadıklarına İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	285	71,25
Kısmen	64	16,00
Hayır	51	12,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %71,25'i seçmeli ders uygulamasının yararlı olduğunu, %16,00'sı seçmeli ders uygulamasının kısmen yararlı olduğunu,%12,75'i de yararsız olduğunu belirtmişlerdir.

SORU 8: Seçmeli ders uygulamasının problemsiz bir şekilde yürütüldüğünü düşünüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25.

Seçmeli Ders Uygulamasının Problemsiz Bir Şekilde Yürütülüp Yürütülmediğine İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	152	38,00
Kısmen	100	25,00
Hayır	148	37,00
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan velilerin %38,00'i seçmeli ders uygulamasının problemsiz bir şekilde yürütüldüğünü, %25,00'i seçmeli ders uygulamasının kısmen problemsiz bir şekilde yürütüldüğünü, %37,00'i ise seçmeli ders uygulamasında problemler olduğunu dile getirmişlerdir.

SORU 9: Seçmeli ders uygulamasının verimli yürütülmediğini düşünüyorsanız(8.ci soruya cevabınız "Hayır" ise) bunun nedeni nedir? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Öğrenciler istemedikleri dersi alıyor.			
2.Öğrenciler dersi bilinçsizce seçiyor.			
3.Zorunluluklar nedeniyle dersi o alanda yeterli olmayan öğretmenler veriyor.			
4.Seçmeli dersler öğretmenlerce ciddiye alınmıyor.			
5.Seçmeli dersler öğrencilerce ciddiye alınmıyor.			
6.Seçmeli ders anlayış ve felsefesi yeterince alınamıyor.			
7.Okula uygun dersler okutulmuyor.			
8.Öğrenciye uygun dersler okutulmuyor.			
9.Çevreye uygun dersler okutulmuyor.			
10.Bunların dışında…….			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26.

Seçmeli Ders Uygulamasının Neden Verimli Yürütülmediğinin Nedenlerine İlişkin Bulgular

	f	%
Öğrenciler istemedikleri dersi alıyor		
Katılıyorum	100	67,50
Kısmen Katılıyorum	25	17,00
Katılmıyorum	23	15,50
Öğrenciler dersi bilinçsizce seçiyor		
Katılıyorum	95	64,00
Kısmen Katılıyorum	25	16,00
Katılmıyorum	28	20,00
Zorunluluklar nedeniyle dersi o alanda yeterli olmayan öğretmenler veriyor		
Katılıyorum	93	62,80
Kısmen Katılıyorum	23	15,50
Katılmıyorum	32	21,70
Seçmeli dersler öğretmenlerce ciddiye Alınmıyor		
Katılıyorum	50	33,80
Kısmen Katılıyorum	51	34,60
Katılmıyorum	47	31,60
Seçmeli ders anlayış ve felsefesi yeterince anlaşılmıyor		
Katılıyorum	109	73,60
Kısmen Katılıyorum	21	14,20
Katılmıyorum	18	12,20
Okula uygun dersler okutulmuyor		
Katılıyorum	45	30,40
Kısmen Katılıyorum	23	15,50
Katılmıyorum	80	64,10
Öğrenciye uygun dersler okutulmuyor		
Katılıyorum	97	65,50
Kısmen Katılıyorum	33	22,20
Katılmıyorum	18	12,30
Çevreye uygun dersler okutulmuyor		
Katılıyorum	28	18,90
Kısmen Katılıyorum	31	20,90
Katılmıyorum	89	60,20
Bunların dışında		
Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	148	100

Araştırmaya katılan veliler; öğrenciler istemedikleri dersi alıyor ifadesine %67,50'i katıldığını, %17,00'i kısmen katıldıklarını, %15,50 'si de katılmadıklarını; öğrenciler dersi bilinçsizce seçiyor ifadesine %64,00'ü katılıyorum, %16,00'sı kısmen katılıyorum, %20,00'si katılmıyorum; zorunluluklar nedeniyle dersi o anda yeterli olmayan öğretmenler veriyor ifadesine %62,80'i katıldığını, %15,50'i kısmen katıldığını,%21,70'si ise katılmadığını; seçmeli dersler öğretmenlerce ciddiye alınmıyor ifadesine %33,80'inin katıldığı, %34,60'sının da kısmen katıldığı, %31,60'sı ise katılmamakta; seçmeli ders anlayış ve felsefesi yeterince anlaşılmıyor ifadesine %73,60'sı katılmakta, %14,20'si kısmen katılmakta, %12,20'si de katılmamakta; okula uygun dersler okutulmuyor ifadesine %30,40'ü katılmakta, %15,50'i kısmen katılmakta, %64,10'i ise katılmamakta; öğrenciye uygun dersler okutulmuyor ifadesine %65,50'i katılmakta, %22,20'si kısmen katılmakta, %12,30'ü ise katılmamakta; çevreye uygun dersler okutulmuyor ifadesine %18,90'ü katılmakta, %20,90'ü kısmen katılmakta, %60,20'si ise katılmamaktadır.

SORU 10: Size göre seçmeli dersler öğrencilere aşağıdaki davranışlardan hangisini ne derece kazandırmalıdır? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik etmeli			
2.Genel kültür kazandırmalı			
3.Meslek seçimine katkıda bulunmalı			
4.Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştirmeli			
5.Günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırmalı			
6.Mevcut dersleri takviye etmeli			
7.Özel ilgi alanlarını geliştirmeli			
8.Bunların dışında…….			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 27 'de verilmiştir.

Tablo 27.

Seçmeli Ders Uygulamasının Öğrencilere Hangi Davranışları Kazandırması Gerektiğine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	%
Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik etmeli		
Katılıyorum	226	56,50
Kısmen Katılıyorum	68	17,00
Katılmıyorum	106	26,50
Genel kültür kazandırmalı		
Katılıyorum	250	62,50
Kısmen Katılıyorum	103	25,75
Katılmıyorum	47	11,25
Meslek seçimine katkıda bulunmalı		
Katılıyorum	123	30,75
Kısmen Katılıyorum	56	14,00
Katılmıyorum	221	55,25
Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştirmeli		
Katılıyorum	267	66,75
Kısmen Katılıyorum	100	25,00
Katılmıyorum	33	8,25
Günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırmalı		
Katılıyorum	134	33,50
Kısmen Katılıyorum	208	52,00
Katılmıyorum	58	14,50
Mevcut dersleri takviye etmeli		
Katılıyorum	245	61,25
Kısmen Katılıyorum	100	25,00
Katılmıyorum	55	13,75
Özel ilgi alanlarını geliştirmeli		
Katılıyorum	319	79,75
Kısmen Katılıyorum	55	13,75
Katılmıyorum	26	6,50
Bunların dışında		
Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli derslerin öğrencilere aşağıdaki ifadelerden hangisini kazandırmalıdır sorusuna araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik etmeli ifadesine %56,50'si katılmakta, %17,00'si kısmen katılmakta, %26,50'i ise

katılmamakta; Genel kültür kazandırmalı ifadesine %62,5'i katılmakta, %25,75'i kısmen katılmakta, %11,25'i ise katılmamakta; meslek seçimine katkıda bulunmalı ifadesine %30,75'i katılmakta, %14,00'ü ise kısmen katılmakta, %55,25'i ise katılmamakta; kişilik ve sosyal ilişkileri geliştirmeli ifadesine %66,75'i katılmakta, %25,00'i ise kısmen katılmakta, %8,25'i ise katılmamakta; günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırmalı ifadesine ise %33,50'i katılmakta, %52,00'si kısmen katılmakta, %14,50'i ise katılmamakta; mevcut dersleri takviye etmeli ifadesine ise %61,25'i katılmakta, %25,00'i kısmen katılmakta, 13,75'i ise katılmamakta; özel ilgi alanlarını geliştirmeli ifadesine ise %79,75'i katılmakta, %13,75'i kısmen katılmakta, %6,50'i ise katılmamaktadır.

SORU 11:Şuan uygulanmakta olan seçmeli ders uygulaması öğrencilere aşağıdaki davranışlardan hangisini ne derece kazandırmaktadır? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik ediyor.			
2.Genel kültür kazandırıyor.			
3.Meslek seçimine katkıda bulunuyor.			
4.Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştiriyor.			
5.Günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırıyor.			
6.Mevcut dersleri takviye ediyor.			
7.Özel ilgi alanlarını geliştiriyor.			
8.Bunların dışında……			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 28' de verilmiştir

Tablo 28.

Seçmeli Ders Uygulamasının Öğrencilere Hangi Davranışları Kazandırdığına İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	%
Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik ediyor		
Katılıyorum	213	53,25
Kısmen Katılıyorum	63	15,75
Katılmıyorum	124	31,00
Genel kültür kazandırıyor		
Katılıyorum	216	54,00
Kısmen Katılıyorum	50	12,50
Katılmıyorum	134	33,50
Meslek seçimine katkıda bulunuyor		
Katılıyorum	332	83,00
Kısmen Katılıyorum	25	6,25
Katılmıyorum	43	10,75
Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştiriyor		
Katılıyorum	370	92,5
Kısmen Katılıyorum	30	7,50
Katılmıyorum	0	0
Günlük hayatta işe yarayacak pratik bec.		
Katılıyorum	360	90
Kısmen Katılıyorum	40	10
Katılmıyorum	0	0
Mevcut dersleri takviye ediyor		
Katılıyorum	300	75
Kısmen Katılıyorum	100	25
Katılmıyorum	0	0
Özel İlgi alanlarını geliştiriyor		
Katılıyorum	300	75
Kısmen Katılıyorum	25	6,25
Katılmıyorum	75	18,75
Bunların dışında		
Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli derslerin öğrencilere aşağıdaki ifadelerden hangisini kazandırıyor sorusuna; araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik ediyor

ifadesine %53,25'i katılmakta, %15,75'i kısmen katılmakta, %31,00'i ise katılmamakta; Genel kültür kazandırıyor ifadesine %54,00'ü katılmakta, %12,50'i kısmen katılmakta, %33,50'i ise katılmamakta; meslek seçimine katkıda bulunuyor ifadesine %83,00'ü katılmakta, %6,25'i ise kısmen katılmakta, %10,75'i ise katılmamakta; kişilik ve sosyal ilişkileri geliştiriyor ifadesine %92,50'i katılmakta, %7,50'i ise kısmen katılmakta; günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırıyor ifadesine ise %90,00'ı katılmakta, %10,00'u ise kısmen katılmakta; mevcut dersleri takviye ediyor ifadesine ise %75'i katılmakta, %25,00'i ise kısmen katılmakta; özel ilgi alanlarını geliştirmeli ifadesine ise %75,00'i katılmakta, %6,25'i kısmen katılmakta, %18,75'i ise katılmamaktadır.

SORU 12: Seçmeli ders çeşitliliğini yeterli buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 29' de verilmiştir.

Tablo 29.

Seçmeli Ders Çeşitliliğini Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Verilen Cevaplarının Dağılımı

	f	**%**
Evet	124	31,00
Kısmen	103	25,75
Hayır	173	43,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders çeşitliliğini yeterli buluyor musunuz sorusuna %31,0'i evet, %25,75'i kısmen, %43,25'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 13:Öğrencilerin bir yıl içinde alabildikleri seçmeli ders sayısını yeterli buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 30' de verilmiştir.

Tablo 30.

Öğrencilerin Bir Yıl İçerisinde Alabildikleri Seçmeli Ders Sayısının Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	163	40,75
Kısmen	106	26,50
Hayır	131	32,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler; öğrencilerin bir yıl içerisinde alabildikleri seçmeli ders sayısını yeterli buluyor musunuz sorusuna %40,75'i evet, %26,25'i kısmen, %32,75'i ise hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 14: Sizce seçmeli dersler nasıl okutulmalıdır?

( ) 1.Dönemlik okutulmalıdır ( ) 2.Senelik okutulmalıdır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31.

Seçmeli Derslerin Sürekliliği İle İlgili Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Dönemlik okutulmalıdır	73	18,75
Senelik okutulmalıdır	327	81,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, sizce seçmeli dersler nasıl okutulmalıdır sorusuna %18,75'i dönemlik okutulmalıdır, %81,25'i de senelik okutulmalıdır cevabını vermişlerdir.

SORU 15: Seçmeli derslerin haftalık ders saatini yeterli buluyor musunuz?

( ) 1.Yeterli ( )2.Kısmen ( ) 3.Yetersiz

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 32' de verilmiştir.

Tablo 32.

Seçmeli Derslerin Ders Saatinin Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Verilen Cevaplarının Dağılımı

	f	**%**
Evet	167	41,75
Kısmen	103	25,75
Hayır	130	32,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders çeşitliliğini yeterli buluyor musunuz sorusuna %41,75'i evet, %25,75'i kısmen, %32,50'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 16: Seçmeli derslerin haftalık ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorsanız sizce bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?(Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Konuların yetişeceğine inanmıyorum
( )2.Öğrencilerin sosyalleşmesi için yetersiz olduğunu düşünüyorum
( )3.Araştırma için yetersiz olduğunu düşünüyorum
( )4.Uygulama için ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorum
( )5.Bunların dışında……

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 33'de verilmiştir.

Tablo 33.

Seçmeli Derslerin Haftalık Ders Saatinin Yetersiz Olduğunu Düşünen Velilerin Gösterdikleri Nedenlere İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Konuların yetişeceğine inanmıyorum	16	12,30
Öğrencinin sosyalleşmesi için yetersiz olduğunu düşünüyorum	34	26,15
Araştırma için yetersiz olduğunu düşünüyorum	17	13,10
Uygulama için ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	63	48,45
Bunların dışında	0	0
Toplam	130	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli derslerin haftalık saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorsanız sizce bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir sorusuna % 12,30'u konuların yetişeceğine inanmıyorum, %26,15'i öğrencinin sosyalleşmesi için yetersiz olduğunu düşünüyorum, %13,10'u araştırma için yetersiz olduğunu düşünüyorum, %48,45'i uygulama için ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorum cevaplarını vermişlerdir.

SORU 17:Öğrenciniz seçmeli derse gereken önemi veriyor mu?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 34'de verilmiştir.

Tablo 34.

Öğrencinin Seçmeli Derse Gereken Önemi Verip Vermediklerine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Evet	59	14,75
Kısmen	154	38,50
Hayır	187	46,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, öğrenciniz seçmeli derse gereken önemi veriyor mu sorusuna %14,75'i evet, %38,5'i kısmen, %46,75'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 18:Öğrenciniz seçmeli derslere gereken önemi vermiyorsa size göre bunun en önemli nedeni nedir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin ilgisizliği

( )2.Öğrencilerin dersi önemsememesi

( )3.Dershanenin fiziki yetersizliği

( )4.Öğrencilerin motive olamaması

( )5.Verilen bilgilerin çağdaş ve güncel olmaması

( )6.Sınıfların kalabalık oluşu

( )7.Bunların dışında…….

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35.

Öğrencisinin Seçmeli Derslere Gereken Önemi Vermediğini Düşünen Velilerin Nedenine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Öğrencilerin İlgisizliği	25	13,30
Öğrencilerin dersi önemsememesi	70	37,40
Dershanenin fiziki yetersizliği	23	12,30
Öğrencilerin motive olamaması	10	5,30
Verilen bilgilerin çağdaş ve güncel olmaması	15	7,40
Sınıfların kalabalık oluşu	37	20,00
Bunların Dışında	0	0,00
Toplam	187	100,00

Araştırmaya katılan veliler, öğrenciniz seçmeli derslere gereken önemi vermiyorsa sizce bunun en önemli nedeni nedir sorusuna %13,30'u öğrencilerin ilgisizliği, %37,40'ı öğrencilerin dersi önemsememesi, %12,30'u dershanenin fiziki yetersizliği, %5,30'u öğrencilerin motive olamaması, %7,40'ı verilen bilgilerin çağdaş ve güncel olmaması, %20'si ise sınıfların kalabalık oluşu cevabını vermişlerdir.

SORU 19:Öğrenciniz seçmeli dersi zorunlu derslere göre nasıl değerlendiriyordur? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Diğer derslerden daha kolay olduğunu düşünüyorum

( )2.Diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyorum

( )3.Diğer derslerden daha kolay ya da daha zor olmadığını düşünüyorum

( )4.Bazı seçmeli derslerin daha kolay, bazılarının daha zor olduğunu düşünüyorum

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36.

Seçmeli Derslerin Zorunlu Derslerle Mukayesesine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Diğer derslerden daha kolay olduğunu düşünüyorum	337	84,25
Diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyorum	13	3,25
Diğer derslerden daha kolay ya da daha zor olmadığını düşünüyorum	5	1,25
Bazı seçmeli derslerin daha kolay, bazılarının daha zor olduğunu düşünüyorum.	45	11,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, öğrenciniz seçmeli dersi zorunlu derslere göre nasıl değerlendiriyor sorusuna %84,25'i diğer derslerden daha kolay olduğunu düşünüyorum, %3,25'i diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyorum, %1,25'i diğer derslerden daha kolay ya da daha zor olmadığını düşünüyorum, %11,25'i de bazı seçmeli derslerin daha kolay bazılarının daha zor olduğunu düşünüyorum cevabını vermişlerdir.

SORU 20:Öğrencinizin seçmeli derslerdeki başarı durumu nedir?

( ) 1.Başarılı ( ) 2. Az başarılı ( ) 3. Başarısız

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37.

Velilerin Öğrencilerinin Seçmeli Derslerdeki Akademik Başarısına İlişkin Verdiği Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Başarılı	360	90
Az Başarılı	33	8,25
Başarısız	7	1,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, öğrencinizin seçmeli derslerdeki durumu nedir sorusuna %90'ı başarılı, %8,25'i az başarılı, %1,75'i de cevabını vermişlerdir.

SORU 21: Bir önceki soruda cevabınız "Başarısız" ise öğrencinizin seçmeli derslerdeki başarısız olmasındaki en önemli neden nedir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin dersleri sevmemesi

( )2.Öğrencilerin derslere yeterince motive olamaması

( )3.Çeşitli araç-gereçlerin kullanılmaması

( )4.Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmemesi

( )5.Bunların dışında…….

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38.

Öğrencisinin Seçmeli Derslerde Başarısız Olduğunu Belirten Velilerin Bunun Nedenlerine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Öğrencilerin dersi sevmemesi	3	43,00
Öğrencilerin yeterince derse motive olamaması	1	14,00
Çeşitli araç-gereçlerin kullanılmaması	1	14,00
Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmemesi	2	28,00
Bunların dışında	0	0
Toplam	7	100

Velilerin öğrenciniz seçmeli derslerde başarısız ise en önemli nedeni nedir ifadesine verilen cevaplara baktığımızda %43,00'ü öğrencilerin dersi sevmesi, %14,00'ü öğrencilerin yeterince derse motive olması, %14,00'ü çeşitli araç-gereçlerin kullanılması, %28,00'i ise derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi olarak cevaplamışlardır.

SORU 22: Bir önceki soruda cevabınız "Başarılı" ise öğrencinizin seçmeli derslerdeki başarısının yüksek olmasının en önemli neden nedir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin dersi sevmesi

( )2.Öğrencilerin yeterince derse motive olması

( )3.Çeşitli araç-gereçlerin kullanılması

( )4.Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi

( )5.Bunların dışında……

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39.

Öğrencisinin Seçmeli Derslerde Başarılı Olduğunu Belirten Velilerin Bunun Nedenlerine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Öğrencilerin dersi sevmesi	315	87,80
Öğrencilerin yeterince derse motive olması	10	3,60
Çeşitli araç-gereçlerin kullanılması	5	1,80
Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi	30	10,80
Bunların dışında	0	0
Toplam	360	100

Öğrenciniz seçmeli derslerde başarılı ise en önemli nedeni nedir ifadesine verilen cevaplara baktığımızda velilerin %87,80'i öğrencilerin dersi sevmesi, %3,60'ı öğrencilerin yeterince derse motive olması, %1,80'i çeşitli araç-gereçlerin kullanılması, %10,80'i ise derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi şeklinde cevaplamışlardır.

SORU 23: Okulun fiziksel şartlarından dolayı seçemediğiniz ders oldu mu?

( )1.Evet ( ) 2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 40'da verilmiştir.

Tablo 40.

Velilerin Okulun Fiziksel Koşulları Nedeniyle Seçemediği Derslerin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	12	3,00
Kısmen	238	59,50
Hayır	150	37,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, okulun fiziksel koşulları nedeniyle seçemediğiniz ders oldu mu sorusuna %3,00'ü evet, %59,50'i kısmen, %37,50'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 24: Seçmeli ders sürecinde okul yönetimi tarafından bazı dersleri seçmeniz yönünde tavsiye edilen dersler oldu mu?

( )1.Evet ( ) 2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 42' de verilmiştir.

Tablo 41.

Seçmeli Ders Seçiminde Okul Yönetiminin Veliye Tavsiyelerinin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	321	80,25
Kısmen	53	13,25
Hayır	26	6,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, okul yönetimi tarafından tavsiye edilen dersler olup olmadığı ile ilgili soruya %80,25'i evet, %13,25'i kısmen, %6,50'i de hayır cevabını vermişlerdir

SORU 25: Okul yönetiminin tavsiyesi(bir önceki soruda cevabınız "Evet" ise), seçmeli ders seçiminde sizde ne derece etki bıraktı?

( ) 1.Çok ( ) 2.Biraz ( ) 3.Hiç

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42.

Seçmeli Ders Seçiminde Okul Yönetiminin Ne Derece Etki Bıraktığına İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Çok	231	72,00
Biraz	54	17,00
Hiç	36	11,00
Toplam	321	100

Araştırmaya katılan veliler, okul yönetiminin tavsiyesi seçmeli ders seçiminde sizde ne derece etki bıraktı sorusuna %72,00'si çok, %17,00'si biraz, %11,00'i ise hiç cevabını vermişlerdir.

SORU 26:Eğer seçmeli ders seçimi için okul yönetimi size tavsiyelerde bulunmuşsa sizce en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?(Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğretmen yetersizliği

( )2.Velilerin bütünlüğü sağlanarak ortak bir ders seçimi

( )3.Okul olanaklarının yetersizliği

( )4.Eğitim-Öğretim ortamının ders için uygun olmaması

( )5.Bunların dışında……..

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 43'de verilmiştir.

Tablo 43.

Okul Yönetimi Tarafından Seçmeli Ders Seçiminde Neden Tavsiyelerde Bulunduğuna İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Öğretmen yetersizliği	30	9,30
Velilerin bütünlüğü sağlanarak ortak bir ders seçimi	177	55,20
Okul olanaklarının yetersizliği	10	3,10
Eğitim-Öğretim ortamının ders için uygun olmaması	104	32,40
Bunların Dışında	0	0
Toplam	321	100

Araştırmaya katılan veliler, eğer ders seçimi için okul yönetimi size tavsiyelerde bulunmuşsa sizce en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir sorusuna %9,30'u öğretmen yetersizliği, %55,20'si velilerin bütünlüğü sağlanarak ortak bir ders seçimi, %3,10'u okul olanaklarının yetersizliği, %32,40'ı ise eğitim-öğretim ortamının ders için uygun olmaması cevabını vermişlerdir.

SORU 27: Tavsiye edilen seçmeli dersler aşağıdakilerden hangileri oldu?

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz.Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)(4)**	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)**	2
	Yabancı Dil(Arapça)(4)**	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)**	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)**	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)**	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)*
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)*
	Müzik(4)	2/(4)*
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)****	2
	Hukuk ve Adalet(1)****	2

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 44'de verilmiştir.

Tablo 44.

Okul Yönetimi Tarafından Velilere Tavsiye Edilen Seçmeli Ders Bulgularının Dağılımı

Dersin Adı	**f**	**%**
Kur'an-ı Kerim	40	12,50
Hz. Muhammed'in Hayatı	21	6,25
Temel Dini Bilgiler	20	6,20
Yazarlık ve Yazma Becerileri	0	0
Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)	0	0
Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)	130	37,40
Yabancı Dil(Almanca)	0	0
Yabancı Dil(Arapça)	0	0
Yabancı Dil(Fransızca)	0	0
Yabancı Dil(İngilizce)	40	12,50
Yabancı Dil(Diğer)	0	0
Bilim Uygulamaları	0	0
Matematik Uygulamaları	0	0
Görsel Sanatlar	20	6,00
Müzik	29	9,00
Spor ve Fiziki Etkinlikler	21	6,20
Drama	0	0
Zeka Oyunları	0	0
Halk Kültürü	0	0
Hukuk ve Adalet	0	0
Toplam	321	100

Araştırmaya katılan veliler, tavsiye edilen seçmeli dersler hangileri oldu sorusuna; %12,50'i Kur'an-ı Kerim, %6,25'si Hz. Muhammed'in Hayatı, %6,20'i Temel Dini Bilgiler, %37,40'ı Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançi ve Zazaki), %12,50'i Yabancı Dil(İngilizce), %6,00'sı Görsel Sanatlar, %9,00'u Müzik, %6,20'si de Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi cevabını vermişlerdir.

SORU 28: Velisi olduğunuz öğrencinin cinsiyeti nedir?

( ) 1.Kız ( ) 2.Erkek

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 45'de verilmiştir.

Tablo 45.

Öğrencilerin Cinsiyetine İlişkin Dağılım

	f	**%**
Kız	68	17
Erkek	332	83
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, öğrencinizin cinsiyeti nedir sorusuna %17,00'si kız, %83,00'ü erkek cevabını vermişlerdir.

SORU 29: Seçmeli ders seçimine öğrencinizin cinsiyetinin etkisi oldu mu?

( ) 1.Evet ( ) 2.Kısmen ( ) 3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46.

Seçmeli Ders Seçiminde Öğrencinin Cinsiyetinin Etkisinin Bulunup Bulunmadığına İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	58	14,50
Kısmen	247	61,75
Hayır	95	23,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders seçiminde öğrencinin cinsiyeti etkisi oldu mu sorusuna %14,50'si evet, %61,75'i kısmen, %23,75'i ise hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 30: Cinsiyetin ders seçiminizde etkisinin olduğuna inanıyorsanız, en büyük etkisi aşağıda belirtilen faktörlerden hangisinin olduğunu lütfen belirtiniz.(Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Dersin içeriği

( )2.Öğretmenin bay-bayan olması

( )3.Etkinliklerin içeriği

( )4.Sınıf içindeki öğrencilerin cinsiyet durumu

( )5.Eğitim-Öğretim ortamı

( )6.Dini inançlar

( )7.Bunların dışında……..

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47.

Seçmeli Ders Seçiminde Öğrencinin Cinsiyetinin Etkisi Olduğuna İnanan Velilerin Bunun Nedenine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Dersin İçeriği	0	0
Öğretmenin Bay-Bayan Olması	6	10,00
Etkinliklerin İçeriği	0	0
Sınıf İçindeki Öğrencilerin Cinsiyet Durumu	20	35,00
Eğitim-Öğretim Ortamı	10	17,50
Dini İnançlar	22	38,50
Bunların Dışında	0	0
Toplam	58	100

Araştırmaya katılan veliler, öğrenci cinsiyetinin sizin ders seçiminde etkisinin olduğuna inanıyorsanız en büyük etkisinin ne olduğu sorusuna %10,00'u öğretmenin bay-bayan olması,%35,00'i sınıf içindeki öğrencilerin cinsiyet durumu, %17,5'i eğitim-öğretim ortamı, %38,50'iise dini inançlar cevap vermişlerdir.

SORU 31: Seçtiğiniz seçmeli dersler, aşağıda belirtilen gelişim alanların hangisine yönelik olduğunu katılım derecenize göre lütfen belirtiniz.

	Katılıyorum	**Kısmen Katılıyorum**	**Katılmıyorum**
1.Zihinsel Gelişim			
2.Fiziksel Gelişim			
3.Dilsel Gelişim			
4.Sosyal Gelişim			
5.Bilişsel Gelişim			
6.Duyuşsal Gelişim			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 48'de verilmiştir.

Tablo 48.

Seçilen Seçmeli Derslerin Öğrencilerin Belirtilen Gelişim Alanlarına Ne Derece Etki Bıraktığına İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Zihinsel Gelişim		
Katılıyorum	203	50,75
Kısmen Katılıyorum	86	21,50
Katılmıyorum	111	27,75
Fiziksel Gelişim		
Katılıyorum	153	38,25
Kısmen Katılıyorum	40	10,00
Katılmıyorum	207	51,75
Dilsel Gelişim		
Katılıyorum	345	86,25
Kısmen Katılıyorum	18	4,50
Katılmıyorum	37	9,25
Sosyal Gelişim		
Katılıyorum	246	61,50
Kısmen Katılıyorum	78	19,50
Katılmıyorum	76	19,00
Bilişsel Gelişim		
Katılıyorum	167	41,75
Kısmen Katılıyorum	148	37,00
Katılmıyorum	85	21,25
Duyuşsal Gelişim		
Katılıyorum	198	49,50
Kısmen Katılıyorum	121	30,25
Katılmıyorum	81	20,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçtikleri seçmeli derslerin çocukların gelişim alanlarına ne derece etki bıraktığına ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde; zihinsel gelişime %50,75'inin katıldığını, %21,50'inin kısmen katıldığını, %27,75'inin katılmadığı; fiziksel gelişime %38,25'inin katıldığı, %10,00'inin kısmen katıldığı, %51,75'inin katılmadığı; dilsel gelişime %86,25'inin katıldığı, %4,50'sinin kısmen katıldığı, %9,25'inin katılmadığı; sosyal gelişime %61,50'sinin katıldığı, %19,50'inin kısmen katıldığı, %19,00'inin katılmadığı; bilişsel gelişime %41,75'sinin katıldığı, %37,00'inin kısmen katıldığı, %21,25'inin katılmadığı; duyuşsal gelişime %49,50'sinin katıldığı, %30,25'inin kısmen katıldığı, %20,75'inin de katılmadığı belirlenmiştir.

SORU 32: Seçmeli dersi seçerken öğrencinin meslek hayatına etki edeceğini düşünmüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( ) 2.Kısmen ( )3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 49'da verilmiştir.

Tablo 49.

Seçmeli Derslerin Öğrencinin Meslek Hayatına Etki Edip Etmeyeceğine İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	155	38,75
Kısmen	200	50,00
Hayır	45	11,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli dersi seçerken öğrencinin ilerleyen dönemlerde iş ve mesleki hayatına etki edeceğini düşünüyor musunuz sorusuna %38,75'i evet, %50'i kısmen, %11,25'i hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 33: Seçmeli ders uygulaması kaçıncı sınıftan itibaren uygulanmaya konulmalıdır?

( )1.Tüm sınıflarda

( )2. 5.Sınıftan itibaren

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 50'de verilmiştir.

Tablo 50.

Seçmeli Ders Uygulamasının Hangi Kademede Verilmesinin Uygun Olacağına İlişkin Dağılım

	f	**%**
Tüm sınıflarda	251	62,75
5.sınıftan itibaren	149	37,25
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders uygulamasının %62,75'i tüm sınıflarda, %37,25'i de 5.sınıftan itibaren konulması gerektiğini belirtmiştir.

SORU 34: Seçmeli ders uygulamasının tüm sınıflarda başlaması gerektiğini düşünüyorsanız sizce bunun nedeni nedir? Lütfen katılım derecenize göre belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.İş ve meslek alanlarına hazırlanmasına yardımcı olur			
2.Öğrencini bir üst sınıfı etkinlikle izleyebilmesini sağlar			
3.Belirli bir konuda derinleşmesini sağlar			
4.Bunların dışında……..			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 51'de verilmiştir.

Tablo 51.

Seçmeli Ders Uygulamasının Tüm Sınıflarda Okutulması Gerektiğini Düşünen Velilerin Nedenlerine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	%
İş ve Meslek Alanlarına Hazırlanmasında Yardımcı Olur		
Katılıyorum	37	9,25
Kısmen Katılıyorum	123	49,00
Katılmıyorum	91	41,75
Öğrencinin Bir Üst Sınıfı Etkinlikle İzleyebilmesini Sağlar		
Katılıyorum	109	43,25
Kısmen Katılıyorum	108	43,00
Katılmıyorum	34	13,75
Belirli Bir konuda derinleşmesini sağlar.		
Katılıyorum	153	61,00
Kısmen Katılıyorum	71	28,00
Katılmıyorum	27	11,00
Bunların Dışında		
Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	251	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders uygulamasının ilkokuldan itibaren başlaması gerektiğini düşünüyorsanız sizce bunun nedeni nedir sorusuna; iş ve meslek alanlarının hazırlanmasına yardımcı olur ifadesine %9,25'inin katıldığını, %49,00'inin kısmen katıldığı, %41,75'inin ise katılmadığı; öğrencinin bir üst sınıfı etkinlikle izleyebilmesini sağlar ifadesine %43,25'i katıldığını, %43,00'ı kısmen katıldığını, %13,75'si de katılmadığını; belirli bir konuda derinleşmesini sağlar ifadesine % 61,00'i katıldığını, %28,00'i kısmen katıldığını, %11,00'i de katılmadığını belirtmişlerdir.

SORU 35: Seçmeli derslerde başarı durumunun tespiti sizce nasıl olmalıdır?

( )1.Başarılı-başarısız şeklinde belirtilmeli ( )2.Mevcut not sistemi kullanılmalı

( )3.Seçmeli dersler için not verilmemeli

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 52'de verilmiştir.

Tablo 52.

Seçmeli Derslerde Ölçme Ve Değerlendirmenin Ne Şekilde Olmasına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Başarılı-başarısız şeklinde belirtilmeli	51	12,75
Mevcut not sistemi kullanılmalı	99	24,25
Seçmeli dersler için not verilmemeli	250	62,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli derslerde başarı durumunun tespiti sizce nasıl olmalıdır sorusuna; %12,75'i başarılı başarısız şeklinde belirtilmeli, %24,25'i mevcut not sistemi kullanılmalı, %62,5'i seçmeli dersler için not verilmemeli cevaplarını vermişlerdir.

SORU 36: Seçmeli dersi belirlerken mevcut yüzlük sistemle dersi geçmesi sizi daha basit bir ders seçmeye yöneltti mi?

( )1.Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 53'de verilmiştir.

Tablo 53.

Mevcut Ölçme Ve Değerlendirme Sisteminin Veliyi Daha Basit Bir Ders Seçmesinde Etkisinin Olup Olmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	236	59,00
Kısmen	134	33,50
Hayır	30	7,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli dersi belirlerken mevcut yüzlük sistemle dersi geçmesi sizi daha basit bir ders seçmeye yöneltti mi sorusuna %59,00'u evet, %33,5'i kısmen, %7,5'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 37: Seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için aşağıdaki çalışmalardan hangileri yapılmalıdır. Lütfen katılım derecenize göre belirtiniz?

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.Materyallerle desteklenmeli			
2.İçeriği zengin etkinlikler yapılmalı			
3.Uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalı			
4.Araştırma-incelemeye yönelik projeler hazırlatılmalı			
5.Bunların dışında……			

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 54'de verilmiştir.

Tablo 54.

Seçmeli Derslerin Daha Verimli Geçmesi İçin Yapılacak Çalışmalara İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
Materyallerle desteklenmeli		
Katılıyorum	247	56,25
Kısmen Katılıyorum	82	18,75
Katılmıyorum	71	25,00
İçeriği zengin etkinlikler yapılmalı		
Katılıyorum	260	65,00
Kısmen Katılıyorum	97	24,25
Katılmıyorum	43	10,75
Uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalı		
Katılıyorum	207	51,75
Kısmen Katılıyorum	110	27,50
Katılmıyorum	83	21,25
Araştırma-incelemeye yönelik projeler hazırlatılmalı		
Katılıyorum	265	66,25
Kısmen Katılıyorum	76	19,00
Katılmıyorum	59	14,75
Bunların Dışında		
Katılıyorum	0	0
Kısmen Katılıyorum	0	0
Katılmıyorum	0	0
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders uygulamasının daha verimli geçmesini istiyorsanız sizce neler yapılmalıdır sorusuna; materyalle desteklenmeli ifadesine %56,25'inin katıldığını, %18,75'inin kısmen katıldığı, %25,00'inin ise katılmadığı; içeriği zengin etkinlikler yapılmalı ifadesine %65,00'i katıldığını, %24,25'i kısmen katıldığını, %10,75'i de katılmadığını; uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalı ifadesine %51,75'i katıldığını, %27,25'i kısmen katıldığını, %21,25'i de katılmadığını; araştırmaya ve incelemeye yönelik projeler hazırlatılmalı ifadesine %66,25'i katıldığını, %19,00'u kısmen katıldığını, %14,75'i ise katılmadıklarını belirtmişlerdir.

SORU 38: Sene sonunda, seçtiğiniz seçmeli derslerin öğrencinin becerilerinde ne derece etki bıraktı? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Seçtiğim derslerle ilgili öğrencimin becerisi gelişti

( )2.Seçtiğim derslerle ilgili öğrencimin becerisi biraz gelişti

( )3.Seçtiğim derslerle ilgili öğrencimin beceride hiçbir etki gözlemleyemedim

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 55'de verilmiştir.

Tablo 55.

Seçmeli Derslerin Öğrencilerin Becerilerinin Ne Derece Geliştirdiklerini Öğrenciden Alınan Dönüte İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Becerisi gelişti	175	43,75
Kısmen gelişti	109	27,25
Becerisi gelişmedi	116	29
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli derslerle ilgili öğrenciden alınan dönüt ile ilgili soruya %43,75'i becerisi gelişti, %27,25'i kısmen becerisi gelişti, %29,00'u ise becerisi gelişmedi cevabını vermişlerdir.

SORU 39: Seçmeli derslerdeki öğretmenlerin o dersin branş öğretmeni olmaması sizi kaygılandırıyor mu?

( )1.Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 56'da verilmiştir.

Tablo 56.

Seçmeli Ders Uygulamasında Derslerin Branş Öğretmenin Olmamasının Veliyi Kaygılandırıp Kaygılandırmadığına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	316	79,00
Kısmen	65	16,25
Hayır	19	4,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders uygulamasında derse giren öğretmenlerin alan öğretmeni olmaması sizi kaygılandırıyor mu sorusuna %79,00 evet, %16,25'i kısmen, %4,75'i ise hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 40: Kaygı oluşturuyorsa(39.cu soruda cevabınız "Evet" ise) en büyük nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.O konuda gerekli bilgiye sahip olmaması

( )2.Öğretmenin branşı olmamasından kaynaklı dersi hafife alması

( )3.Uygulamada bilgi eksikliğinden kaynaklı aksaklıklar

( )4.Öğretmenlerin ders saatini doldurmak için gereksiz gördüğü derstir

( )5.Bunların dışında……..

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 57'de verilmiştir.

Tablo 57.

Seçmeli Derslerdeki Branş Öğretmenin Olmamasından Ötürü Kaygılanan Velinin Kaygı Nedenine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
O konuda gerekli bilgiye sahip olmaması	96	30,00
Öğretmenin branşı olmamasından kaynaklı dersi hafife alması	22	7,00
Uygulamada bilgi eksikliğinden kaynaklı aksaklıklar	145	46,00
Öğretmenlerin ders saatini doldurmak için gereksiz gördüğü derstir	53	17,00
Toplam	316	100

Araştırmaya katılan veliler, branş öğretmenlerinin olmaması kaygı oluşturuyorsa en büyük nedeni sizce nedir sorusuna %30'u o konuda gerekli bilgiye sahip olmaması, %7'si öğretmenin branşı olmamasından kaynaklı dersi hafife alması, %46'sı uygulamada bilgi eksikliğinden kaynaklı aksaklıklar, %17,00'si öğretmenlerin ders saatini doldurmak için gereksiz gördüğü derstir cevabını vermişlerdir.

SORU 41: Seçmeli dersler arasında zorunlu ders olmasını istediğiniz dersler var mı?
( )1. Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 58'de verilmiştir.

Tablo 58.
Seçmeli Dersler Arasında Zorunlu Ders Olmasını İstedikleri Dersin Olup Olmadıklarına İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	133	33,25
Kısmen	216	54,00
Hayır	51	12,75
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli dersler arasında zorunlu ders olmasını istediğiniz dersler var mı sorusuna %33,25'i evet, %54'ü kısmen, %12,75'i de hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 42:Eğer bir önceki soruda cevabınız "Evet" ise zorunlu ders olmasını istediğiniz seçmeli dersleri lütfen belirtiniz.

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz.Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler (Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançi ve Zazaki) (4)**	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)**	2
	Yabancı Dil(Arapça)(4)**	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)**	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)**	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)**	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)*
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)*
	Müzik(4)	2/(4)*
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)****	2
	Hukuk ve Adalet(1)****	2

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 59'da verilmiştir.

Tablo 59.

Zorunlu Ders Olmasını İstedikleri Seçmeli Derslerin Hangisinin Olduğuna İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

Dersin Adı	**f**	**%**
Kur'an-ı Kerim	4	3,00
Hz. Muhammed'in Hayatı	10	7,50
Temel Dini Bilgiler	0	0
Yazarlık ve Yazma Becerileri	0	0
Yaşayan Diller ve Lehçeler (Adığece ve Abazaca)	0	0
Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançi ve Zazaki)	119	89,50
Yabancı Dil(Almanca)	0	0
Yabancı Dil(Arapça)	0	0
Yabancı Dil(Fransızca)	0	0
Yabancı Dil(İngilizce)	0	0
Yabancı Dil(Diğer)	0	0
Bilim Uygulamaları	0	0
Matematik Uygulamaları	0	0
Görsel Sanatlar	0	0
Müzik	0	0
Spor ve fiziki Etkinlikler	0	0
Drama	0	0
Zeka Oyunları	0	0
Halk Kültürü	0	0
Hukuk ve Adalet	0	0
Toplam	133	100

Tablo 4.42.'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan velilerin %3'ü Kur'an-ı Kerim dersini, %7,5'i Hz. Muhammed'in Hayatı'nı, %89,50'i ise Kurmançi ve Zazakinin zorunlu ders olması gerektiğini belirtmişlerdir.

SORU 43: Zorunlu ders olmasını istediğiniz seçmeli derslerin zorunlu ders olma nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Tüm gelişim alanlarına hitap ediyor

( )2.Tüm öğrencilerin ortak ilgi ve becerisini sağlaması

( )3.Dünya genelinde okutulan ders almasından kaynaklı ülkemizin çağdaş devletler seviyesine ulaşması gerektiği hedefinden ötürü bu dersin okutulması gerektiği
( )4.Ülkenin genel hedeflerine uygun olması
( )5.Tüm coğrafi bölgelerdeki ortak özelliklerini kapsaması
( )6.Bunların dışında……

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 60'da verilmiştir.

Tablo 60.
Zorunlu Ders Olmasını İstenilen Seçmeli Derslerin Nedenine İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Tüm Gelişimin alanlarına hitap ediyor	3	2,00
Tüm öğrencilerin ortak ilgi ve becerisini sağlaması	87	65,50
Dünya genelinde okutulan ders olmasından kaynaklı ülkemizin çağdaş devletler seviyesine ulaşması gerektiği hedefinden ötürü bu dersin okutulması gerektiği	0	0
Ülkenin genel hedeflerine uygun olması	10	7,50
Tüm coğrafi bölgelerdeki ortak özellikleri kapsaması	20	15,00
Bunların Dışında	13	10,00
Toplam	133	100

Araştırmaya katılan veliler, zorunlu ders olmasını istedikleri seçmeli derslerin nedenine ilişkin soruya %2,00'si tüm gelişim alanlarına hitap ettiğini, %65,5'i tüm öğrencilerin ortak ilgi ve becerisini sağladığını, %7,5'i ülkenin genel hedeflerine uygun olması, %15,0'i tüm coğrafi bölgelerdeki ortak özellikleri, %10'u da bunların dışında olduğu cevabını vermişlerdir.

SORU 44: Seçmeli ders uygulaması nasıl olmalıdır?
( )1.Ulusal ( )2.Bölgesel

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61.

Seçmeli Ders Uygulaması Nasıl Olması Gerektiğine İlişkin Verilen Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Ulusal	138	34,50
Bölgesel	262	65,50
Toplam	400	100

Araştırmamıza katılan velilerin %34,50'i seçmeli ders uygulamasının ulusal olması; %65,50'i ise bölgesel olması gerektiğini belirtmişlerdir.

SORU 45:Eğer bir önceki soruda seçmeli ders uygulamasının "Bölgesel olmalı" seçeneğini işaretlediyseniz bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.İş ve meslek ihtiyacının bölgesel olması.

( )2.Her bölgenin kendine ait örf ve adetlerinin farklı olması.

( )3.Seçmeli derslerde seçime sunulan bazı dil öğrenmeye yönelik derslerin belli bölgeyi ilgilendirmesi.

( )4.Uygulamaya yönelik olan derslerin iklim şartlarını göz önüne aldığımızda bir takım dersler bölgesel olmalıdır.

( )5.Bunların dışında…….

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 62'de verilmiştir.

Tablo 62.

Seçmeli Ders Uygulamasının Bölgesel Olmasını İsteyen Velilerin Nedenlerine İlişkin Bulguların Dağılımı

	f	**%**
İş ve meslek ihtiyacının bölgesel olması	18	7,00
Her bölgenin örf ve adetlerinin farklı olması	85	33,00
Seçime sunulan bazı dil öğrenmeye yönelik derslerin belli bir bölgeyi ilgilendirmesi	156	59,00
Uygulamaya yönelik olan bazı derslerin iklim şartlarını göz önüne aldığımızda bir takım dersler bölgesel olmalıdır	3	1,00
Bunların Dışında	0	0
Toplam	262	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli ders uygulamasının bölgesel olmasına neden olarak %7,00'si iş ve meslek ihtiyacının bölgesel olması, %33,00'üher bölgenin örf ve adetlerinin farklı olması, %59'u seçime sunulan bazı dil öğrenmeye yönelik derslerin belli bir bölgeyi ilgilendirmesi, %1,00'i ise uygulamaya yönelik olan bazı derslerin iklim şartlarını göz önüne aldığımızda bir takım dersler bölgesel olmalıdır ifadelerine katılım göstermişlerdir.

SORU 46: Seçmeli dersi seçme süresinde M.E.B. sitesinde seçmeli derslerle ilgili video kaydını izlediniz mi?

( )1.Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 63'de verilmiştir.

Tablo 63.

Seçmeli Dersi Seçme Süresinde MEB Sitesinden Gerekli Video Kaydını İzlenip İzlenmediğine İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Evet	38	9,50
Kısmen	0	0
Hayır	362	90,50
Toplam	400	100

Araştırmaya katılan veliler, seçmeli dersi seçme süresinde MEB sitesinden gerekli video kaydını izlediniz mi sorusuna %90,50'i evet, %9,50'i hayır cevabını vermişlerdir.

SORU 47: Videoyu izlediyseniz ders seçiminde size etkisi ne derece oldu?

( )1.Çok ( )2.Kısmen ( )3.Hiç

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 64'de verilmiştir.

Tablo 64.

Videoyu İzleyen Velilerin Ders Seçiminde Etkisinin Ne Derece Olduğuna İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
Çok	6	16,00
Kısmen	4	11,00
Hiç	28	73,00
Toplam	38	100

Tablo 4.47.'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan veliler, videoyu izlediyseniz ders seçiminde size etkisi ne derece oldu sorusuna %16'sı çok etkili olduğunu, %11'i kısmen etkili olduğunu; %73'ü ise hiç etkisi olmadığını ifade etmiştir.

SORU 48: Seçmeli ders seçim sürecinde derslerin tanıtımında kullanılan video kaydını izlediyseniz sizce video kaydındaki en büyük eksiklik nedir? (Lütfen Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.İçerik yeterince belirtilmemiş

( )2.Dersin hedeflerinden bahsedilmemiş

( )3.Kullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin neler olduğundan bahsedilmemiş

( )4.Bunların dışında……

Sorusuna verilen cevapların dağılımı Tablo 65'de verilmiştir.

Tablo 65.

Milli Eğitim Bakanlığının Sitesinde Yapılan Tanıtımda Bulunan Eksiklere İlişkin Cevapların Dağılımı

	f	**%**
İçerik yeterince belirtilmemiş	3	8,00
Dersin hedeflerinden bahsedilmemiş	2	5,00
Kullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin neler olduğundan bahsedilmemiş	30	79,00
Bunların Dışında	3	8,00
Toplam	38	100

Araştırmaya katılan veliler, Milli Eğitim Bakanlığının sitesinde yapılan tanıtımda bulunan eksikler nelerdir sorusuna %8,00'i içerik yeterince belirtilmemiş,

%5,00'idersin hedeflerinden bahsedilmemiş, %79,0'ukullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin neler olduğundan bahsedilmemiş, %8'i de bunların dışında olduğu cevabını vermişlerdir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara ilişkin tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

2012-2013 yılında seçmeli ders uygulamasının değişmesiyle birlikte yapılan bu araştırmada, seçmeli dersleri seçerken hangi kriterleri göz önünde bulundurdukları ve uygulamasının verimliliği ilgili velilere bir takım sorular yöneltilmiştir. Velilere ilk olarak eğitim-öğretim yılı başında hangi seçmeli derslerin seçildiği sorusu yöneltilmiştir. Velilerden 225 (%56,25) kişi en çok "Yaşayan Diller ve Lehçeler" dersini seçmiştir. "Hz. Muhammed'in Hayatı" seçmeli dersini ise 110 kişi (%27,5) seçmiştir. Araştırmamıza katılan 60 (%15,0) kişi "Kur' an-ı Kerim" dersini seçmeli ders olarak seçmiştir. MEB (2012) tarafından yapılan açıklamada 2012 yılına ait en çok seçilen dersin (783.727 kişi ile) "Matematik Uygulamaları" olduğu belirtilmiştir. Matematik Uygulamaları seçmeli dersini, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Kur' an-ı Kerim seçmeli dersleri izlemiştir. Bu bakımdan yapılan bu iki araştırmanın sonucuna bakıldığında bir paralellik söz konusudur. Araştırmanın yapıldığı ilin Diyarbakır olması ve burada yaşayan velilerin dil, ırk, kültür v.b nedenlerden dolayı en çok seçilen ders "Yaşayan Diller ve Lehçeler" olduğu düşünülmektedir. Ayrıca MEB (2008) Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yapılan araştırmada ise 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden oluşan 282 kişi araştırmaya katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre "Bilişim Teknolojileri" dersi 976 (%76) kişi tarafından seçilerek en çok seçilen ders olmuştur. 10 kişi (%1) tarafından seçilen "Satranç" dersi ise en az seçilen ders olmuştur.

Araştırmaya katılan velilere dersleri seçerken öğrencilerin görüşlerini alıp almadıkları sorusu sorulmuştur. Elde edilen bulgulara bakıldığında 245 (%61,25) kişinin bu soruya olumsuz yanıt verdiği görülmüştür. Taş (2004) tarafından yapılan araştırmada seçmeli derslerin kimler tarafından seçildiği sorusuna 282 (%45,9) öğrenci "okul yönetimi tarafından seçildiği ve öğrencilerin görüşlerinin dikkate alınmadığı" yanıtını vermiştir. Oysa Demir (1995) ve Demir OK (1996) tarafından yapılan çalışmada seçmeli ders seçiminde, öğrencinin görüşünün mutlaka alınması gerektiği; aksinin ise zorunlu seçmeli ders olacağı belirtilmiştir.

Yine bu araştırmada seçmeli ders seçiminde hangi faktörlerin göz önünde bulundurulduğu sorusuna ise 290 (%72,5) veli dersi verecek öğretmenin olup olmadığı faktörünü göz önünde bulundurmuştur. Alınan cevaplara göre en çok seçilen ikinci faktör ise çevrenin yapısı ve ihtiyaçları olmuştur. Araştırmaya katılan veliler seçmeli ders seçiminde seçecekleri ders için branş öğretmenin olup olmadığını dikkate alarak tercihlerini yapmıştır. Taş (2004) tarafından yapılan benzer bir araştırmada aynı sorudan alınan sonuçlar ise öğrenciler seçmeli ders tercihlerini yaparken çevrenin yapısı ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı görülmüştür. MEB (2008) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise okul müdürlerinin seçmeli dersleri seçerken ilk olarak "okulun imkanları" seçeneğini göz önüne alındığı tespit edilmiştir.

Tezcan ve Gümüş'ün (2008) üniversite düzeyinde yaptığı çalışmada öğrencilerin seçmeli dersleri seçerken en önemli faktörün Kimya bölümü öğrencilerinde "ders veren öğretim üyesi" olduğu görülmüştür. Fizik bölümü öğrencilerinde "dersin içeriği" olduğu vurgulanırken; Biyoloji öğrencilerinde ise "rehberlik eden öğretim üyesinin etkisi" olduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırmaların bulgularına bakıldığında seçmeli ders seçiminde dikkat edilen faktörlerin her eğitim kademesinde farklılık gösterdiği görülmüştür.

Seçmeli ders uygulamasında seçmeli dersler hakkında öğrencilerin ve velilerin bilgilendirilmesi seçmeli ders uygulamasının daha verimli yürütülmesi açısından oldukça önemlidir. Bu konuda elde ettiğimiz bulguların sonucuna göre 250 (%62,5) veli okul yönetiminin seçmeli ders uygulaması hakkında bilgilendirilmediğini belirtmiştir. 98 (%24,5) kişinin kısmen bilgilendirildiği; bilgilendirilen veli sayısının ise 52 (%13) kişi olduğu bulgusuna varılmıştır. Taş (2004) tarafından yapılan çalışmaya göre ise araştırmaya katılan öğretmenlerin ve öğrencilerin seçmeli dersler hakkında mutlaka bilgilendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca bulgularda verilen bilgilerin öğrenci açısından doyurucu ve tatmin edici bilgiler olmadığı belirtilmiştir. Demir' in (1995) ODTÜ'deki yaptığı araştırma sonucuna göre ise öğrencilerin ders seçimi yaparken %71,6' sının ders hakkında bilgisinin olduğu görülmüştür.

Seçmeli ders eğitimi, öğrencilerin kendilerini tanıması, ilgi ve yeteneklerinin farkına varması açısından oldukça önemlidir. Kısacası seçmeli ders uygulaması öğrencinin kendisini gerçekleştirmesi açısından kaçınılmaz bir fırsattır. Bu bakımdan araştırmada velilere seçmeli ders uygulamasının gerekli olup olmadığı sorusuna 264 (%66) kişi seçmeli ders uygulamasının gerekli olduğunu vurgulamıştır. Araştırmanın bulgularında 41 (%10,25) veli ise seçmeli ders uygulamasının gereksiz olduğunu

düşünmektedir. Demir (1995) tarafından yapılan araştırma da ise öğretim üyelerine seçmeli derslerin yararlı olup olmadığına ilişkin soruda, büyük bölümünün gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca XI. Milli Eğitim şurasında seçmeli derslerle ilgili ele alınan konuda bu derslerin gerekli olup öğrencilerin gelişim dönemlerine büyük katkılar sağlayacağı ifade edilmiştir. Taş'ın (2004) yaptığı çalışmada ise ankete katılan öğretmenlerin %83,9'u, öğrencilerin %73,3'ü seçmeli ders uygulamasının gerekli olduğu görüşünde hem fikir olmuşlardır.

Seçmeli derslerin yararlılığı noktasında 285 (%71,25) veli bu derslerin öğrencilere yarar sağladığını belirtirken; 51 (%12,75) veli bu derslerin yararsız olduğunu belirtmiştir. Demir'in (2005) yaptığı araştırmada ise araştırmaya katılan öğretim üyelerinin %72,8' i; öğrencilerin % 63,3' ü seçmeli dersi yararlı bulmuştur. Bu konuda yapılan çalışmaların geneline bakıldığında seçmeli derslerin öğrencilere yarar sağladığı düşünülmektedir.

Eğitim sisteminin belli periyotlarla değişmesinden dolayı seçmeli ders uygulamasında buna paralel değişmeler görülmektedir. Bu değişimlerden dolayı uygulamalarda bir takım problemler gün yüzüne çıkmaktadır. Araştırmaya katılan velilerimizden uygulamada problemin olduğunu düşünen veli sayısı 148 (%37) olarak belirlenmiştir. Problemin kaynağının ne olduğuna ilişkin soruda "Öğrencilerin seçmeli ders anlayış ve felsefesinin yeterince bilinmediği ve öğrencinin istediği dersin seçememesi" gibi faktörlerin neden olduğunu belirtmişlerdir.

Günümüzde MEB'in yaptığı yerleştirme sınavlarında seçmeli derslerden soruların çıkmaması ve öğrencilerin bu anlamda kaygı yaşamamalarından dolayı öğrencilerin dersleri gerekli görmediği düşünülebilir. Şu an sistemde bulunan seçmeli derslerin bir takım işlevleri vardır. Velilerin bu durumu göz önünde bulundurarak seçtikleri seçmeli dersleri gelişigüzel seçmemeleri gerekmektedir. Seçmeli derslerin öğrenci üzerinde davranış değişikliğine neden olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Araştırmamıza katılan veliler, öğrencilere seçmeli derslerin kazandırdığı becerilerin ne olduğu ile ilgili soruya seçmeli derslerin öğrencinin kişilik ve sosyal ilişkilerini geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Hangi davranışı kazandırması gerektiği sorusuna ise 245 (%79,75) veli, öğrencileri özel ilgi alanlarının geliştirilmesi gerektiği cevabını vermiştir.

Her bireyin yeteneğinin ve ilgisinin farklı olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Diyebiliriz ki bireylerin her gelişim alanında bireysel farklılıklar mevcuttur. Seçmeli dersler belirlenirken bu bireysel farklılıklar göz önüne alınarak ders

çeşitliliği ve sayısı belirlenmelidir. Araştırmamızdan elde edilen bulgulara göre; 173 (%43,25) kişi ders çeşitliliğinin yetersiz olduğunu, 131 veli ise seçmeli ders sayısının yetersiz olduğunu düşünmektedir. Taş'ın (2004) yaptığı araştırmada ise elde ettiğimiz bulgulara benzer sonuçlar bulunmuştur. Demir'in (1995) ve Demir ve Ok'un (1996) üniversite düzeyindeki çalışmasında ise seçmeli ders sayısının artması gerektiği vurgulanmıştır. MEB' in (2008) yılında öğretmenlere yaptığı anket çalışmasında ise öğretmenlerin seçmeli ders saatlerinin arttırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan veliler, yeterince ders çeşitliliğinin olmadığını ifade etmişlerdi. Bu çeşitliliğin biraz daha artması noktasında çalışmaların yapılmasında fayda vardır. Çözüm için önerimiz, derslerin dönemlik okutularak ders çeşitlendirilebileceğidir. Önerimizle bağlantılı sorulan soruda, velilerimizin büyük çoğunluğu 327(%81,25) veli derslerin senelik olarak okutulması gerektiğini belirtmişlerdir. Taş'ın (2004) yaptığı araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğu derslerin senelik okutulması gerektiğini belirtirken; öğrenciler ise derslerin dönemlik okutulması gerektiğini belirtmişlerdir. MEB' in (2008) çalışmasında ise farklı seçmeli derslerin açılmamasının en önemli sebebi öğretmenlere göre okuldaki araç - gereç ve mekan eksikliğinin olmasıdır.

Seçmeli ders saatlerinin miktarı ile ilgili elde edilen bulgulara baktığımızda 167 (%47,75) kişinin ders saatinin yeterli olduğunu belirtirken; 130 (%32,50) veli ise yetersiz olduğunu belirtmiştir. Taş'ın (2004) yaptığı çalışmada elde ettiği bulgulara baktığımızda araştırmaya katılan öğretmen ve öğrencilerin yarıya yakını ders saatinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. MEB'in (2008)öğretmenlere yönelik yaptığı çalışmada ise öğretmenler tarafından verilen cevaplara göre, öğretmenler seçmeli ders saatlerinin arttırılması gerektiğini vurgulamıştır. Seçmeli derslerin neden yetersiz olduğuna ilişkin sorumuza veliler, uygulama için ders saatlerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Verilen cevabı incelediğimizde veliler, öğrencilerin derslerdeki uygulamaların yapabilmesi için ders saatinin arttırılması gerektiğini düşünmektedir.

Seçmeli derslere gereken önemin verilip verilmediğine ilişkin soruya ise 187 (%46,75) veli "Hayır" cevabını vermişlerdir. Derse gereken önemin verilmediğini düşünen veliler buna neden olarak öğrencilerin dersi önemsememesinden kaynaklandığını düşünmektedir. MEB'in (2008)yaptığı araştırmada öğrenciler seçmeli dersleri orta düzeyde ciddiye aldığı görülmüştür.

Seçmeli derslerin zorunlu dersler kadar ciddiye alınmadığı bulgularımız arasında yer almaktadır. Zorunlu dersler ile seçmeli derslerin mukayesesine ilişkin sorumuza 337 (%84,25) veli seçmeli derslerin diğer derslerden daha kolay olduğunu vurgulamıştır. MEB' in (2008) çalışmasında ise çalışmaya katılan öğretmenler, öğrencilerin dersleri zorunlu dersler kadar ciddiye almadığı vurgulamıştır.

Eğitim programının en önemli basamaklarından biri de değerlendirme basamağıdır. Bununla ilgili sorumuza 360 (%90) veli öğrencilerinin seçmeli derslerde başarılı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerinin başarısız olduğunu belirten veli ise 7 (%1,75) kişi olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerinin başarılı olduğunu belirten velilerin büyük çoğunluğu başarının sebebini, öğrencilerin o dersi sevmesi olduğunu belirtirken; öğrencilerin seçmeli derslerde başarısız olduğunu belirten veliler ise başarısız olmasını, öğrencinin o dersi sevmemesine bağlamıştır. Taş'ın (2004) yılında yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin derslerde başarılı olduğunu belirtirken bunun sebebinin bizim elde ettiğimiz bulgularda olduğu gibi öğrencinin o dersi sevmesini neden göstermiştir.

Seçmeli derslerin seçilememesinin birçok nedeni vardır Bu sorunla ilgili akıllara gelen ilk neden, okulların fiziksel şartların yetersizliğidir. Araştırmaya katılan veliler, okulların fiziksel şartlardan dolayı 238 (%59,50) veli, seçmeli ders seçimi yaparken bu faktörün kısmen etkisinin olduğunu belirtmiştir. 12 (%3) veli ise belirtilen bu faktörün seçmeli ders seçiminde etkisinin olmadığını vurgulamıştır. MEB 'in (2008)bununla ilgili yaptığı çalışma sonuçlara göre, okul müdürlerinin büyük kısmının fiziki şartlardan dolayı seçilmek istenen ders değil de; fiziki imkanı uygun dersler seçildiğini vurgulamıştır. Bu sonuçlardan yola çıktığımız zaman fiziki koşullardan dolayı eğitim-öğretimin dört duvar arasında olması gerektiği düşünülmektedir. Fakat yeterli fiziki şartlar sağlanmadığı zaman öğrencilerin gizil güçlerini ortaya çıkaramayacağı da düşünülmelidir.

Okul yönetimleri fiziki koşulların yetersizliği vb. faktörlerden ötürü velilere okul yönetiminin belirlediği dersleri seçmeleri gerektiğini tavsiye etmiştir. Bununla ilgili sorumuza 321 (%80,25) veli, seçmeli ders seçiminde okulun tavsiyesinin olduğunu vurgulamıştır. Bu tavsiyelerin velilerde ne derece etki bıraktığına ilişkin verilen cevaplarda 250 (%62,50) veli verilen tavsiyelerin kendileri üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Bu tavsiyenin nedenine ilişkin soruya en çok yanıtın fiziki koşullardan dolayı velilerin daha önceden belirlenen dersler etrafında buluşturularak, bu derslerin seçmeleri gerektikleri bulgusu elde edilmiştir. Seçilmesi en çok tavsiye edilen ders

"Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kurmançi ve Zazaki)" olarak belirlenmiştir. Bunun sebebi düşünüldüğünde, bölgenin dili ve kültüründen dolayı bölgede bulunan üniversitelerin Kürt Dili ile ilgili yüksek lisans programları açarak seçmeli dersler için uzman öğretmen yetiştirmesidir. Bu alanda lisansüstü eğitimi alan öğretmenlerin bulunmasından; bu dersin tavsiye edildiği düşünülmektedir. Elde edilen bulgulara göre tavsiye edilen bir diğer ders ise "Kur' an-ı Kerim" dersidir.

Seçmeli derslerin seçiminde bir diğer önemli faktörün cinsiyet olduğu bilinmektedir. Bununla ilgili araştırmamızın sonucuna bakıldığında, araştırmaya katılan velilerin 68 (%17)'i kız öğrenci, 332 (%83)'si ise erkek öğrenci velisi olduğu belirlenmiştir. Seçmeli ders seçiminde veliler, cinsiyetin kısmen etkisinin olduğunu belirtmiştir. Cinsiyetin seçmeli ders seçiminde etkisinin olduğuna inanan veliler; en büyük etkinin ne olduğu sorusuna, dini inanç faktörünün etkili olduğunu belirtmiştir. Bununla ilgili Tezcan ve Gümüş' ün (2008) yaptığı üniversite düzeyindeki araştırmada, kız ve erkek öğrencilerde ders seçimini etkileyen faktörlerde, öncelik sırasının farklı olduğuna ilişkin sonuçlar elde edilmiştir. Woohough (1994), üniversite 1. sınıf biyoloji bölümü öğrencilerinin üniversiteden ders seçimlerine etki eden faktörler arasında cinsiyetin de etkili olduğu belirtmiştir. Stockng ve Goldstein (1992), ders seçiminde cinsiyetin etkisini araştırmış erkek ve kızların bütün ders tiplerinde eşit başarı gösterdikleri bulgusunu elde etmiştir.

Seçmeli ders uygulamasının bireyin birçok gelişim alanına etki ettiği herkes tarafından bilinmektedir. Bu konuyla ilgili sorduğumuz sorunun bulgusuna bakıldığında, velilere göre en fazla gelişimin sağlandığı alan "Zihinsel Gelişim" alanı olduğu; en az gelişimin sağlandığı alan ise "Fiziksel Gelişim" olduğu bulgusu elde edilmiştir. Taş 'ın (2004) elde ettiği bulgulara göre duyuşsal alanla ilgili amaçların ihmal edildiği saptanmıştır. MEB'in (2008) yaptığı çalışmada ise seçmeli derslerin öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal gelişimini sağladığı belirlenmiştir.

Seçmeli derslerin öğrencinin iş ve meslek hayatına fayda sağlayıp sağlamayacağı merak konusudur. Bununla ilgili soruya 200 (%50) velimiz kısmen etkisinin olacağı cevabını vermiştir. MEB'in 2008'de yaptığı araştırmada ise elde edilen bulgulara göre, seçmeli derslerin öğrencilerin meslek seçimlerine etkisinin olacağını, araştırmaya katılan müdürlerin çoğu tarafından ifade edilmiştir.

Seçmeli ders uygulamasının ne zaman başlaması gerektiği ile ilgili sorumuza 251 (%62,75) veli, eğitim kademelerinin tümünde verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun nedenine ilişkin sorumuza ise veliler, öğrencilerin belirli konularda uzman

olacaklarını ifade etmiştir. MEB'in (2008) araştırmasında ise öğretmenlerin %61' i ile okul müdürlerinin %71' i seçmeli ders uygulamasının 1. sınıftan itibaren başlaması gerektiğini belirtmiştir.

Eğitim programlarının önemli basamaklarından olan ölçme ve değerlendirmenin nasıl olması gerektiğine ilişkin soruya farklı bulgular elde edilmiştir. Çoğunluk seçmeli dersler için not verilmemesi gerektiğini düşünürken; önemli bir kısmı mevcut not sistemi ile değerlendirme yapılması gerektiğini düşünmektedir. Mevcut ölçme ve değerlendirme sisteminin seçmeli ders seçiminde önemli bir faktör olduğu elde edilen bulgularda açıkça görmekteyiz. Velilerin çoğunu (%59) mevcut ölçme ve değerlendirme sisteminin veliyi daha basit bir ders seçmeye yöneltmiştir. Öğrencilerin merkezi yerleştirme puanlarında öğrencinin gideceği lise için önemli bir faktör olduğu düşünülürse; velilerin öğrencilerin okul ortalama puanlarının yüksek olması için daha basit bir ders seçtiği düşünülmektedir.

Seçmeli derslerin öğrencilere daha fazla verim sağlaması için birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Velilerimiz bu noktada seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için araştırma – incelemeye yönelik proje çalışmalarının yapılması, içeriği zengin etkinliklerin yapılması, materyallerin desteklenmesi vb. çalışmaların yapılması gerektiğine inanmaktadır. MEB' in (2008)yaptığı çalışmada ise seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için nelerin yapılması gerektiğine ilişkin soruda öğretmenlerin %79,6' sı okulun imkanlarını geliştirmesi gerektiğini düşünürken; okul müdürlerinin %76,1'lik kısmı ise derse giren öğretmenin yeterliliğini geliştirmesi gerektiğini düşünmektedir.

Seçilen seçmeli derslerin dönem sonunda öğrencinin becerisinin geliştirip geliştirmediği konusudur. Bununla ilgili velilere yöneltilen soruda alınan cevaplara bakıldığında araştırmaya katılan velilerin yarıya yakını (%43,75) seçtiği dersle ilgili öğrencinin becerisinin geliştiğini belirtmiştir.

Seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için okul yönetimi, o dersle ilgili alanında uzman veya o dersin branş alanına yakın kişileri seçerek derslere girmesini sağlamalıdır. Seçmeli derslerin geneline bakıldığında o dersle ilgili branş öğretmeninin bulunmadığı görülmektedir. Derse giren öğretmenin branşı olmamasından ötürü vereceği yanlış bir bilgi öğrenciler üzerinde olumsuz bir etki bırakacaktır. Bununla ilgili sorulan soruya velilerin büyük çoğunluğu (%79), seçmeli ders öğretmeninin uzman olmamasından dolayı kaygılandıklarını belirtmiştir. Kaygı duyan velilere bununla ilgili nedenine ilişkin bulguda çoğunluğun bilgi eksikliğinden kaynaklı öğrencinin o dersle ilgili olumsuzluklar yaşayabileceğini belirtmiştir.

Zorunlu dersler herkesin ortak becerisine hitap ettiği için bu derslerin bütün öğrenciler tarafından alınması gerekmektedir. Bazı seçmeli dersler herkesin ortak becerisi ve ilgisini sağladığı için veliler, mecburi ders olmasını istemektedir. Seçmeli dersler arasında zorunlu ders olmasını istediğiniz dersin olup olmadığı ilişkin sorumuza; velilerin yarıdan fazlası (182) "kısmen" cevabını vermiştir. 133 velimiz ise bazı seçmeli derslerin mecburi ders olması gerektiğini düşünmektedir. Bu derslerin hangileri olduğuna ilişkin cevapta ise "Yaşayan Diller ve Lehçeler" dersinin zorunlu ders olması gerektiğini düşünmektedir. Bu cevabın çalışmanın yapıldığı bölgenin dilinden ve kültüründen kaynaklandığı düşünülmektedir. Mecburi ders olmasının nedenine ilişkin sorunun cevabı ise tüm öğrencilerin ortak ilgi ve becerisini sağladığını düşünmelerinden kaynaklanmaktadır.

Seçmeli ders uygulamasının neticesine bakıldığında seçilen derslerin bölgeden bölgeye farklılıkların olduğu görülmüştür. Seçmeli ders uygulamasının bölgesel mi ulusal mı olması gerektiğine ilişkin sorumuza çoğunluk (%65,5) seçmeli ders uygulamasının bölgesel olması gerektiği görüşündedir. Nedenine ilişkin elde edilen bulgularda ise; veliler seçime sunulan seçmeli derslerin belirli bir bölgeyi ilgilendirdiğini düşünmektedir. Veliler bir diğer nedenin ise; bölgelerin örf ve adetlerinin farklı olmasını dayanak göstermiştir.

Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) yürürlüğe girmesiyle seçmeli ders uygulamasına da yenilik gelmiştir. Bu konuda kafalardaki soru işaretlerini önlemek için MEB bir takım çalışmalar yapmıştır. MEB seçmeli derslerde rehberliği sağlamak için her ders için video kaydı yapmıştır. Video kaydında dersin içeriği ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Bu nedenle velilere seçimde rehberlik etmesi açısından siteye yüklenen video kaydını araştırmaya katılan velilerimizin 362 'si (%90,50) izlememiştir. Elde edilen bu bulguya göre velilerin çoğunun video kaydından haberdar olmadığı düşünülmektedir. Video kaydını izleyen 28 velinin ise seçmeli dersleri seçerken bu kayıtların hiçbir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Etkisinin olduğunu düşünen veli sayısı ise 6 olarak görülmektedir. Video kaydıyla ilgili eksiğin ne olduğuna ilişkin sorusuna ise; velilerimizin çoğu (%79) en büyük eksikliğin seçmeli derslerde kullanılacak materyallerin neler olduğundan bahsedilmediğini belirtmiştir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlara, bu sonuçlara dayalı ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

6.1.Sonuçlar

1) Yapılan bu araştırmanın sonucuna göre ”Yaşayan Diller ve Lehçeler” en çok seçilen ders olmuştur.
2) Seçmeli dersler seçilirken öğrencinin fikri ve düşüncesi alınmamıştır. Veliler ve okul yönetimleri okulun fiziki şartlarını göz önünde bulundurarak ders seçimini yapmıştır.
3) Veliler dersi seçerken dikkate aldıkları en önemli faktörün; o dersi verecek öğretmenin olup olmadığını söylemişlerdir.
4) Eğitim-öğretim yılı başında velilere ders ile ilgili bilgi verilmemiştir.
5) Veliler eğitim-öğretim yılı başında seçmeli derslerle ilgili gerekli bilgilerin verilmesi gerektiğini düşünmektedir.
6) Veliler seçmeli derslerin gerekli olduğu görüşünü belirtmiştir.
7) Veliler seçmeli derslerin yararlı olduğuna inanmaktadır.
8) Veliler seçmeli ders uygulamasının problemli bir şekilde yürütüldüğünü düşünmektedir. En büyük problemin ise öğrencilerin istedikleri dersi alamaması olduğunu belirtmiştir.
9) Veliler seçmeli derslerin öğrencilere en önemli yararının özel ilgi alanıyla ilgili gelişimin sağladığını belirtmişlerdir.
10) Veliler ayrıca seçmeli derslerin ders saatinin yetersiz olduğunu belirtmiştir.
11) Veliler seçmeli ders sayısını ve çeşitliliğini yeterli bulmamıştır.
12) Veliler seçmeli derslerin mevcut durumdaki gibi senelik okutulması gerektiğini belirtmiştir
13) Öğrenciler seçmeli derse gereken önemi vermemektedir. Veliler neden olarak öğrencilerin dersi yeterince önemsememesini göstermiştir.
14) Araştırmaya katılan veliler, öğrencilerinin seçmeli derslerin mecburi derslere oranla kolay olduğunu düşündüğünü ifade etmişlerdir.

15) 15)Veliler öğrencilerin seçmeli derslerde başarılı olduğunu belirtmiştir.
16) Veliler öğrencilerin seçmeli derslerde başarılı olmasına nedenin,öğrencinin o dersi sevdiğini bağlamaktadır.
17) Okulların fiziksel şartlarının yetersizliği nedeni ile veliler istedikleri dersleri seçememiştir.
18) Okul yönetimleri velilere seçmeli ders sürecinde bazı derslerin seçimi için tavsiyede bulunmuştur. Neden tavsiyelerde bulunulduğuna ilişkin soruda; veliler fiziksel şartların yetersizliği faktörünü öne sürdüğünü belirtmiştir. Okul yönetimleri velilere Yaşayan Diller ve Lehçeler dersinin seçimi için tavsiyede bulunmuştur.
19) Veliler seçmeli ders seçme sürecinde öğrenci cinsiyetinin önemli bir faktör olmadığını düşünmektedirler.
20) Veliler seçtikleri seçmeli derslerin öğrencinin en çok dil gelişimini etkilediğini düşünmektedir.
21) Veliler seçmeli derslerin öğrencilerin iş ve meslek hayatına etki edeceği görüşündedir.
22) Veliler seçmeli derslerin 1.sınıftan itibaren başlaması gerektiği görüşündedir.
23) Veliler seçmeli ders uygulamasının daha verimli geçmesi için öğrencilerin araştırma-incelemeye yönelik proje çalışmaları yapması gerektiğine inanmaktadır.
24) Veliler seçmeli dersler için öğrencinin yıl sonu değerlendirmesinde not verilmemesi gerektiğini düşünmektedir.
25) Mevcut not sistemi velileri kolay bir ders seçmeye yöneltmiştir.
26) Velilerin gözlemlerine göre, öğrencisinin seçmeli derslerdeki becerisi gelişmiştir
27) Seçmeli derslerde branş öğretmeninin olmaması veliyi kaygılandırmaktadır. Velinin kaygısına neden olan en önemli faktör ise dersle ilgili uygulamalarda yaşanacak aksaklıklardır.
28) Veliler seçmeli derslerin bazılarının zorunlu olmasını istemektedir.
29) Veliler seçmeli ders uygulamasının bölgesel olması gerektiğini düşünmektedir.
30) Velilerin çoğunluğu, MEB'in velilere seçmeli ders uygulamasında rehberlik etmesi için siteye konulan video kaydını izlememiştir.

6.2.Öneriler

6.2.1Araştırma sonuçları ile ilgili öneriler

1) Seçmeli ders eğitimini yıl sonuna kadar öğrenci tarafından alınacağından dolayı; dersler seçilirken öğrencinin görüşü mutlaka alınmalıdır.
2) Veliler seçmeli dersleri seçerken öğrencinin ilgi ve yeteneğini göz önünde bulundurarak seçmelidir.
3) Okul yönetimleri seçmeli derslerde daha fazla verim elde edebilmek için veli ve öğrencilere seminer ve tanıtım çalışması yapmalıdır.
4) Okul yönetimleri seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için eğitim-öğretim yılı başında okulun fiziki şartlarını uygun hale getirmelidir.
5) Bireylerde bireysel farklılık olduğu için; seçmeli ders sayısı, saati ve çeşitliliği arttırılmalıdır.
6) Okul yönetimleri seçmeli ders sürecinde veli ve öğrencilere gereken rehberliği yapmalı; fakat bazı dersleri seçmeleri için ısrarlı tavsiyelerde bulunmamalıdır.
7) Dersi veren öğretmen, o dersle ilgili öğrencinin meslek yaşamında işe yarayacak pratik bilgiler vermelidir.
8) Seçmeli derslerde mevcut not sisteminde değişikliğe gidilmelidir. Not sisteminin öğrencinin ortaöğretime yerleşmesini etkilediğinden; öğrenci alması gereken dersi değil de kolay olan dersi tercih etmiştir. Seçmeli derslerde not kaygısının ortadan kalkmasıyla öğrenci istediği dersi seçebilecektir.
9) Seçmeli derslere branş öğretmeni girmelidir. Veliler bu durumdan oldukça kaygı duymaktadır. MEB atama dönemlerinde mevcut seçmeli dersler için yeterli kontenjan ayırmalıdır.
10) MEB video kaydını daha geniş kesimlere ulaştırmalıdır. Bununla ilgili gerekli bilgilendirmeyi medya vb. iletişim kanallarına ulaştırarak; bunların üzerinden topluma gerekli duyurular yapılmalıdır.
11) MEB hizmet içi kursları açarak seçmeli derslerle ilgili gerekli eğitimi öğretmenlere sağlamalıdır

6.2.2.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1) Bu çalışma yeni eğitim sistemindeki ikinci kademede öğrenciler için yapılmıştır. Bununla ilgili başka bir çalışma ortaöğretim kademesinde yapılabilir.
2) Bu çalışma seçmeli derslerin geneli alınarak yapılmıştır. Her bir ders için ayrıca derinlemesine çalışmalar yapılabilir.
3) Bu çalışma Diyarbakır ilinde yapılmıştır. Başka illerde de benzer çalışmalar yapılarak karşılaştırılabilir.
4) Velilerle yapılan bu genel çalışma benzer olarak; okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler ile yapılarak hem seçmeli ders uygulamasında yaşanılan sıkıntılar tespit edilebilir hem de bu farkı kesimlerin görüşleri karşılaştırabilir.

KAYNAKÇA

Akyüz, Y.K.(2005). *Türk eğitim tarihi*. Ankara:Pagem A Yayınevi.

Altun, A. (2009). Eğitim bilim açısından seçmeli medya okuryazarlığı dersi programına eleştirel bir yaklaşım**.** *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 10(3), 1-17.

Aslantaş, İ. (2011). *Ortaöğretim 9.Sınıf öğrencilerinin seçmeli ders tercihlerine rehber öğretmenlerinin etkisinin incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Aydın, A.H.(2010).*Yönetim bilimi (2.Baskı).*Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Balcı, A.(2000). *Örgütsel gelişme kuram ve uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Başaran, İ.E.(1988). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Gül Yayınevi.

Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.

Çınar, Ç. (2007). *Yüksek öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin seçmeli ders olarak beden eğitimi dersini seçme ve seçmeme durumlarının sebepleri ve dersten beklentileri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Dalkıran, O.(2005). *Ortaöğretim kurumlarında Beden Eğitimi dersinin seçmeli ders olarak öğrenciler gözüyle değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara,

Demir, A. (1996). Üniversitedeki seçmeli ders uygulamasının öğrenciler ve öğretim üyelerince değerlendirilmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* 2(7), 24-31.

Demir, A.ve Ok, A. (1996). Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki öğretim üye ve öğrencilerinin seçmeli dersler hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12, 121-125.

Demirel, Ö.(2005).*Karşılaştırmalı eğitim.* Ankara: Pagem A Yayınevi .

Dinçer, S.(2011).Öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğrencilerin öğrenim hayatları boyunca bilgisayar öğrenme düzeyleri ve bilgisayar okuryazarlıklarının incelenmesi. *Akademik Bilişim 2011*, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Eyidoğan, B.(2009).*Bilişim Teknolojileri dersinin ilköğretimde seçmeli ders olmasına ilişkin öğretmen görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

http://www.eurydice.org/Eurybase/Application/frameset.asp?country=SP&language=EN, *"The Education System in Spain (2002/2003). The Information Network on Education in Europe"* , 15 Ocak 2014 tarihinde indirildi.

http://www.eurydice.org/Eurybase/Application/frameset.asp?country=PT&language=EN,*"TheEducationSystem in Portuqal (2002/2003). The Information Network on Education in Europe"* , 15 Ocak 2014 tarihinde indirildi.

Huczyski, A. A., & Buchanan, D.A.(1991). *Organizatonal behavior (2.Baskı).* Perontice Hall, New York.

Kıncal, R, Y.(1990). Okul programlarının dayandığı temeller. *Milli Eğitim* Dergisi, 97, 56-65.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

M.E.B. (1983). Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi-Atatürk Kitapları. *Cumhuriyet döneminde eğitim.* İstanbul: MEB Yayınları.

M.E.B, (1991). *Sekizinci Milli Eğitim Şurası.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (1991). *Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (1991). *On İkinci Milli Eğitim Şurası.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (1996).*On Beşinci Milli Eğitim Şurası.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (1998). İlköğretim okulu seçmeli dersleri. *Tebliğler Dergisi*. Ankara: MEB Yayınları.

M.E.B. (1999). *On Altıncı Milli Eğitim Şurası*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (2006).*On Yedinci Milli Eğitim Şurası.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (2005), *Tebliğler Dergisi*, sayı 192, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B, (2007). *Tebliğler Dergisi,* sayı 111, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (2007). *Öğrenci merkezli eğitim.* Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.

M.E.B. (2012). *Tebliğler Dergisi*, *sayı 9596*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B. (2012).*"4+4+4 Soru - Cevaplar".* Ankara.

M.E.B. (2008).*Seçmeli derslerin seçiminde kriterlerin incelenmesinin değerlendirilmesi.* Ankara: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı,

M.E.B Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı (2007). *Gelişmiş ülkelerin mesleki eğitim sistemleri ve Türkiye.* Ankara: M.B.E. Yayınları.

Robbins.(1994). *Örgütsel davranışın temelleri*. Eskişehir: Etam A. Ş. Basım ve Yayım.

Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M.(1998). *Örgütsel psikoloji*. İstanbul: Ezgi Kitapevi Yayıncılık.

Saraç, C. (2008).Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının alanlarına yönelik lisans programlarında yer almasını istedikleri seçmeli dersler (Marmara Üniversitesi Örneklemi). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8(2), 1-11.

Seferoğlu, S. S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: Eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *Eurasian Journal of Educational Research, 29, 99-111.*

Stocking, V. B., & Goldstein, D. (1992). Course Selectionand Performance of Very High Ability Students; Is There a Gender Gap?. *Roeper Review,* 15(1), 48-51.

Özer, M. A. (2011). *21 Yüzyılda yönetim ve yöneticiler(2.baskı)*. Nobel Yayınevi

Özkalp, E., & Kırel, Ç.(1996). *Örgütsel davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Taş, B. S. (2004). *Seçmeli ders programlarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Taymaz, H. (2003). *Milli Eğitim Bakanlığının teftiş sisteminin yapısı ve işleyişi.* Ankara: Tem-Sen Yayınları.

Tezcan, H., & Gümüş, Y.(2008). Üniversite öğrencilerinin seçmeli ders tercihlerine etki eden faktörlerin araştırılması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28(1), 1-17.*

Woolnough, B. E. (1994). Why Students Choose Physics, or RejectIt. *Physics Education,* 29(6), 368-374.

Yapıcı, M. (2006).Eğitim politikaları ve etkileri. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi,* 13 2), 32-43.

EKLER

ANKET

Değerli Veliler

Seçmeli dersler programı uygulamasındaki sorunları belirlenmesi amacı ile hazırlanan bu anket kişisel bilgilerinizle ilgili ve seçmeli derslerle ilgili olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Ankete vereceğiniz cevaplar araştırma sonuçlarını etkileyeceği için sorulara içtenlikle cevap vermeniz son derece önemlidir. Anket sonuçları sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır. Bu nedenle anket formuna isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Zaman ayırdığınız ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Mustafa ASLAN

A.KİŞİSEL BİLGİLER

1.Cinsiyetiniz:

( ) Kadın ( ) Erkek

2.Yaşınız:

( )18-25 ( )26-30 ( )31-40 ( )41-50 ( )51-60 ( )61- 61 üstü

3.Öğrenim durumunuz:

( )Okur- Yazar Değil ( )İlkokul ( )Ortaokul

( )Lise ( )Lisans ( )Yüksek Lisans

( )Doktora

4.Mesleğiniz:

( ) Eğitim – Öğretim Çalışanı ( )Memur ( )Sağlık Çalışanı ( )Çiftçi

( )Emniyet Görevlisi ( )Serbest Meslek ( )Kamu İşçisi ( )Din Görevlisi ( )Asgari ücretle Çalışan İşçi ( )Diğer

5:Aylık geliriniz:

( )700-1000 ( )1000-2000

( )2000-3000 ( )3000-3000 ve üstü

B.SEÇMELİ DERSLERLE İLGİLİ ANKET

1.Aşağıda seçtiğiniz seçmeli dersleri lütfen işaretleyiniz.

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz.Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)(4)	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)	2
	Yabancı Dil(Arapça)(4)	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)
	Müzik(4)	2/(4)
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)	2
	Hukuk ve Adalet(1)	2

2.Seçmeli dersi belirlerken öğrencinizin fikrini aldınız mı?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

3.Siz okutulacak seçmeli dersleri seçerken aşağıdaki seçenekleri hangi oranda dikkate aldınız.Lütfen katılım derecenize göre seçenekleri işaretleyiniz.

	Çok	Biraz	Hiç
1.Okulun şartları ve olanakları			
2.Çevrenin yapısı ve ihtiyaçları			
3.Öğrenci gereksinimleri			
4.Öğrencinin ilgi ve isteği			
5.Dersi verecek öğretmenin olup olmaması			
6.Bunların dışında……			

4.Eğitim-Öğretim yılı başında okul yönetimi tarafından seçmeli derslerin özellikleri, amaçları ve içerikleri hakkında bilgi verildi mi?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

5.Eğer cevabınız bir önceki soruda Hayır ise derslerin özellikleri, amaçları ve içerikleri hakkında bilgi verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

6.Okullarda okutulan seçmeli ders uygulaması sizce gerekli midir?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

7.Seçmeli ders uygulamasını yararlı buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

8.Seçmeli ders uygulamasının problemsiz bir şekilde yürütüldüğünü düşünüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

9.Seçmeli ders uygulamasının verimli yürütülmediğini düşünüyorsanız bunun nedeni nedir? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Öğrenciler istemedikleri dersi alıyor.			
2.Öğrenciler dersi bilinçsizce seçiyor.			
3.Zorunluluklar nedeniyle dersi o alanda yeterli olmayan öğretmenler veriyor.			
4.Seçmeli dersler öğretmenlerce ciddiye alınmıyor.			
5.Seçmeli dersler öğrencilerce ciddiye alınmıyor.			
6.Seçmeli ders anlayış ve felsefesi yeterince alınamıyor.			
7.Okula uygun dersler okutulmuyor.			
8.Öğrenciye uygun dersler okutulmuyor.			
9.Çevreye uygun dersler okutulmuyor.			
10.Bunların dışında…….			

10.Size göre seçmeli dersler öğrencilere aşağıdaki davranışlardan hangisini ne derece kazandırmalıdır? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik etmeli			
2.Genel kültür kazandırmalı			
3.Meslek seçimine katkıda bulunmalı			
4.Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştirmeli			
5.Günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırmalı			
6.Mevcut dersleri takviye etmeli			
7.Özel ilgi alanlarını geliştirmeli			
8.Bunların dışında…….			

11.Şuan uygulanmakta olan seçmeli ders uygulaması öğrencilere aşağıdaki davranışlardan hangisini ne derece kazandırmaktadır? Lütfen katılım derecenize göre işaretleyiniz.

	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum
1.Araştırmaya ve kendini geliştirmeye teşvik ediyor.			
2.Genel kültür kazandırıyor.			
3.Meslek seçimine katkıda bulunuyor.			
4.Kişilik ve sosyal ilişkileri geliştiriyor.			
5.Günlük hayatta işe yarayacak pratik bilgi ve beceriler kazandırıyor.			
6.Mevcut dersleri takviye ediyor.			
7.Özel ilgi alanlarını geliştiriyor.			
8.Bunların dışında……			

12.Seçmeli ders çeşitliliğini yeterli buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

13.Öğrencilerin bir yıl içinde alabildikleri seçmeli ders sayısını yeterli buluyor musunuz?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

14.Sizce seçmeli dersler nasıl okutulmalıdır?

( ) 1.Dönemlik okutulmalıdır ( ) 2.Senelik okutulmalıdır

15.Seçmeli derslerin haftalık ders saati hakkında düşünceniz nelerdir?

( ) 1.Yeterli ( )2.Kısmen ( ) 3.Yetersiz

16.Seçmeli derslerin haftalık ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorsanız sizce bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?(Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Konuların yetişeceğine inanmıyorum

( )2.Öğrencilerin sosyalleşmesi için yetersiz olduğunu düşünüyorum

( )3.Araştırma için yetersiz olduğunu düşünüyorum

( )4.Uygulama için ders saatinin yetersiz olduğunu düşünüyorum

( )5.Bunların dışında……

17.Öğrenciniz seçmeli derse gereken önemi veriyor mu?

( ) 1.Evet ( )2.Kısmen ( ) 3.Hayır

18.Öğrenciniz seçmeli derslere gereken önemi vermiyorsa bunun en önemli nedeni sizce nedir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin ilgisizliği

( )2.Öğrencilerin dersi önemsememesi

( )3.Dershanenin fiziki yetersizliği

( )4.Öğrencilerin motive olamaması

( )5.Verilen bilgilerin çağdaş ve güncel olmaması

( )6.Sınıfların kalabalık oluşu

( )7.Bunların dışında…….

19.Öğrenciniz seçmeli dersi diğer derslere göre nasıl değerlendiriyordur? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Diğer derslerden daha kolay olduğunu düşünüyorum

( )2.Diğer derslerden daha zor olduğunu düşünüyorum

( )3.Diğer derslerden daha kolay ya da daha zor olmadığını düşünüyorum

( )4.Bazı seçmeli derslerin daha kolay, bazılarının daha zor olduğunu düşünüyorum

20.Öğrencinizin seçmeli derslerdeki durumu nedir?

( ) 1.Başarılı ( ) 2. Az başarılı ( ) 3. Başarısız

21.Eğer cevabınız başarısız ise öğrencinizin seçmeli derslerdeki başarısız olmasındaki en önemli neden nedir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin dersleri sevmemesi

( )2.Öğrencilerin derslere yeterince motive olamaması

( )3.Çeşitli araç-gereçlerin kullanılmaması

( )4.Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmemesi

( )5.Bunların dışında…….

22.Öğrencinin seçmeli derslerdeki başarısı yüksekse en önemli nedeni nedir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğrencilerin dersi sevmesi

( )2.Öğrencilerin yeterince derse motive olması

( )3.Çeşitli araç-gereçlerin kullanılması

( )4.Derse ve öğrenciye uygun çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi

( )5.Bunların dışında……

23.Okulun fiziksel koşulları nedeniyle seçemediğiniz ders oldu mu?

( )1.Evet ( ) 2.Kısmen ( ) 3.Hayır

24.Okul yönetimi tarafından seçmeli ders için tavsiye edilen dersler oldu mu?

( )1.Evet ( ) 2.Kısmen ( ) 3.Hayır

25.Okul yönetiminin tavsiyesi seçmeli ders seçiminde sizde ne derece etki bıraktı?

( ) 1.Çok ( ) 2.Biraz ( ) 3.Hiç

26.Eğer seçmeli ders seçimi için okul yönetimi size tavsiyelerde bulunmuşsa sizce en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?(Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Öğretmen yetersizliği

( )2.Velilerin bütünlüğü sağlanarak ortak bir ders seçimi

( )3.Okul olanaklarının yetersizliği

( )4.Eğitim-Öğretim ortamının ders için uygun olmaması

( )5.Bunların dışında…….

27.Tavsiye edilen seçmeli dersler aşağıdakilerden hangileri oldu?

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz.Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)(4)**	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)**	2
	Yabancı Dil(Arapça)(4)**	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)**	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)**	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)**	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)*
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)*
	Müzik(4)	2/(4)*
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)****	2
	Hukuk ve Adalet(1)****	2

28.Velisi olduğunuz öğrencinin cinsiyeti nedir?

( ) 1.Kız ( ) 2.Erkek

29.Seçmeli ders seçiminde öğrencinin cinsiyetinin etkisi oldu mu?

( ) 1.Etkisi oldu ( ) 2.Etkisi olmadı ( ) 3.Etkisi biraz oldu

30.Öğrenci cinsiyetinin sizin ders seçiminizde etkisinin olduğuna inanıyorsanız en büyük etkisini aşağıdakilerden hangisinin olduğunu lütfen belirtiniz.(Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Dersin içeriği

( )2.Öğretmenin bay-bayan olması

( )3.Etkinliklerin içeriği

( )4.Sınıf içindeki öğrencilerin cinsiyet durumu

( )5.Eğitim-Öğretim ortamı

( )6.Dini inançlar

( )7.Bunların dışında……..

31.Seçtiğiniz seçmeli derslerin aşağıda belirtilen gelişim alanların hangisine yönelik olduğunu katılım derecenize göre lütfen belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.Zihinsel Gelişim			
2.Fiziksel Gelişim			
3.Dilsel Gelişim			
4.Sosyal Gelişim			
5.Bilişsel Gelişim			
6.Duyuşsal Gelişim			

32.Seçmeli dersi seçerken öğrencinin ilerleyen dönemlerde iş ve mesleki hayatına etki edeceğini düşünmüyor musunuz?

( ) 1.Evet ( ) 2.Kısmen ( )3.Hayır

33.Seçmeli ders uygulaması kaçıncı sınıftan itibaren uygulanmalıdır?

( )1.Tüm sınıflarda

( )2.5.Sınıftan itibaren

34.Seçmeli ders uygulamasının ilkokulda itibaren başlaması gerektiğini düşünüyorsanız sizce bunun nedeni nedir? Lütfen katılım derecenize göre belirtiniz.

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.İş ve meslek alanlarına hazırlanmasına yardımcı olur			
2.Öğrencini bir üst sınıfı etkinlikle izleyebilmesini sağlar			
3.Belirli bir konuda derinleşmesini sağlar			
4.Bunların dışında……..			

35.Seçmeli derslerde başarı durumunun tespiti sizce nasıl olmalıdır?

( )1.Başarılı-başarısız şeklinde belirtilmeli ( )2.Mevcut not sistemi kullanılmalı

( )3.Seçmeli dersler için not verilmemeli

36.Seçmeli dersi belirlerken mevcut yüzlük sistemle dersi geçmesi sizi daha basit bir ders seçmeye yöneltti mi?

( )1.Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

37.Seçmeli derslerin daha verimli geçmesi için sizce aşağıda belirtilen özelliklerden ne oranda yapılmalıdır. Katılım derecenize göre lütfen belirtiniz?

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.Materyallerle desteklenmeli			
2.İçeriği zengin etkinlikler yapılmalı			
3.Uygulamaya dönük çalışmalar yapılmalı			
4.Araştırma-incelemeye yönelik projeler hazırlatılmalı			
5.Bunların dışında……			

38.Eğitim-Öğretim yılı başı ile sonu arasında geçen zamanda o ders ile ilgili becerilerde öğrenciden nasıl dönüt aldınız? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Seçtiğim derslerle ilgili becerisi gelişti

( )2.Seçtiğim derslerle ilgili becerisi biraz gelişti

( )3.Seçtiğim derslerle ilgili beceride hiçbir etki gözlemleyemedim

39.Seçmeli derslerdeki öğretmenlerin o dersin branş öğretmeni olmaması sizi kaygılandırıyor mu?

( )1. Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

40.Kaygı oluşturuyorsa en büyük nedeni sizce aşağıdakilerden hangisidir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.O konuda gerekli bilgiye sahip olmaması

( )2.Öğretmenin branşı olmamasından kaynaklı dersi hafife alması

( )3.Uygulamada bilgi eksikliğinden kaynaklı aksaklıklar

( )4.Öğretmenlerin ders saatini doldurmak için gereksiz gördüğü derstir

( )5.Bunların dışında……..

41.Seçmeli dersler arasında mecburi(Zorunlu) ders olmasını istediğiniz dersler var mı?

( )1. Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

42.Mecburi(Zorunlu) ders almasını istediğiniz seçmeli dersleri belirtiniz.

Numaralandırınız	Dersin Adı	Haftalık Ders Saati
	Kur'an-ı Kerim(4)	2
	Hz.Muhammed'in Hayatı(4)	2
	Temel Dini Bilgiler(2)	2
	Okuma Becerileri(1)	2
	Yazarlık ve Yazma Becerileri(2)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Adığece ve Abazaca)(4)	2
	Yaşayan Diller ve Lehçeler(Kurmançi ve Zazaki)(4)**	2
	Yabancı Dil(Almanca)(4)**	2

	Yabancı Dil(Arapça)(4)**	2
	Yabancı Dil(Fransızca)(4)**	2
	Yabancı Dil(İngilizce)(4)**	2
	Yabancı Dil(Diğer)(4)**	2
	Bilim Uygulamaları(4)	2
	Matematik Uygulamaları(4)	2/(4)*
	Görsel Sanatlar(4)	2/(4)*
	Müzik(4)	2/(4)*
	Spor ve Fiziki Etkinlikler(4)	2
	Drama(2)	2
	Zeka Oyunları(4)	2
	Halk Kültürü(1)****	2
	Hukuk ve Adalet(1)****	2

43.Mecburi(Zorunlu) ders olmasını istediğiniz seçmeli derslerin nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.Tüm gelişim alanlarına hitap ediyor

( )2.Tüm öğrencilerin ortak ilgi ve becerisini sağlaması

( )3.Dünya genelinde okutulan ders almasından kaynaklı ülkemizin çağdaş devletler seviyesine ulaşması gerektiği hedefinden ötürü bu dersin okutulması gerektiği

( )4.Ülkenin genel hedeflerine uygun olması

( )5.Tüm coğrafi bölgelerdeki ortak özelliklerini kapsaması

( )6.Bunların dışında……

44.Seçmeli ders uygulaması nasıl olmalıdır?

( )1.Ulusal ( )2.Bölgesel

45.Eğer bir önceki soruda seçmeli ders uygulamasının bölgesel olmalı seçeneğini işaretlediyseniz bunun en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)

( )1.İş ve meslek ihtiyacının bölgesel olması.

( )2.Her bölgenin kendine ait örf ve adetlerinin farklı olması.

( )3.Seçmeli derslerde seçime sunulan bazı dil öğrenmeye yönelik derslerin belli bölgeyi ilgilendirmesi.
( )4.Uygulamaya yönelik olan derslerin iklim şartlarını göz önüne aldığımızda bir takım dersler bölgesel olmalıdır.
( )5.Bunların dışında…….

46.Seçmeli dersi seçme süresinde M.E.B. sitesinden gerekli video kaydını izlediniz mi?
( )1.Evet ( )2.Kısmen ( )3.Hayır

47.Videoyu izlediyseniz ders seçiminde size etkisi ne derece oldu?
( )1.Çok ( )2.Kısmen ( )3.Hiç

48.Seçmeli ders seçim sürecinde derslerin tanıtımında kullanılan video kaydında derslerle ilgili en büyük eksiklik nedir? (Tek Seçenek Olarak Belirtiniz.)
( )1.İçerik yeterince belirtilmemiş
( )2.Dersin hedeflerinden bahsedilmemiş
( )3.Kullanılacak eğitim-öğretim materyallerinin neler olduğu bahsedilmemiş
( )4.Bunların dışında……

49.Bu ankette belirtilmeyen ancak seçmeli derslerle alakalı belirtmek istediğiniz konular var ise lütfen aşağıdaki bölümde bu konuları belirtiniz.
……
……
……
……
……
……
……
……

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı **:** Mustafa ASLAN
Doğum Yeri **:** Şanlıurfa
Doğum Yılı **:** 01.12.1985
E-mail **:** talas63@hotmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

2012-2014: Yüksek Lisans, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretimi.

2004-2008: Lisans, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programı.

2001-2004: Lise, Murat Anadolu Lisesi.

1994-2001: İlköğretim, Vatan İlköğretim Okulu.

İŞ DURUMU

2013-…….: Harran Üniversitesi Şanlıurfa Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı Öğretim Görevlisi

2011-2013: Dicle Üniversitesi Diyarbakır Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı Öğretim Görevlisi

2008-2011: Şanlıurfa-Merkez Yeniköy İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni